ÖNDEN GİDEN ATLILAR

HARUN TOKAK

KAYNAK

ÖNDEN GİDEN ATLILAR

Editör
Hasan Hayri DEMİREL

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ

Kapak
İhsan DEMİRHAN
Sayfa Düzeni
Ahmet KAHRAMANOĞLU

İÇİNDEKİLER

Takdim
07
İrfan Orduları
11
Bir Önden Giden Atlı 15
Aslanlar Ayakta Ölür 21
Alev Yolların İffet Süvarileri 29
Allah'a Yazılan Mektup 37
Baba Gitmesen Olmaz mı? 45
Poşulu Amca 53
Damarlarımda Türk Kanı Var 57
Lefter 63
Ayrılık Türkülerde Güzel 69
Yusuf Yüzlüler Dolaşıyor Nil Kıyısında 75
Gurbette Bayram Vefa İster 79

ÖNDEN GİDEN ATLILAR

Önden Giden Atlılar 1

Harun Tokak

yazıları yazdı, televizyonlarda programlar yaptı. Bazı yerel gazete ve televizyonların kurulmasına öncülük etti. Başta eğitim olmak üzere değişik alanlarda faaliyet gösteren pek çok sivil toplum kuruluşlarında insiyatifler aldı. MEB'de eğitim uzmanlığı ve başbakanlıkta müşavirlik yaptı. 1997-2008 yılları arasında Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı Başkanlığını yürüttü.
Aydınların bilgi ve birikimlerini paylaştığı Abant Toplantılarına öncülük etti.
Ünlü Kırgız yazar Cengiz Aytmatov, İlber Ortaylı, Azeri yazar Anar gibi Avrasya'nın ileri gelen yazar ve aydınları ile Diyalog Avrasya Platformu'nu kurdu.
Harun Tokak'ın ilk kitabı olan Önden Giden Atlılar, henüz filizlenen yeni çağın ruhunu müjdeliyor.
Bu kitapta okuyacağınız her hikayede göreceksiniz ki, çok değil, bir insan ömründen az bir zaman önce, dedelerimizin ancak hüsranla yad ettiği bir rüya: geleceğin inşasına katılma iradesi, bugün gerçek oluyor. Türkiye'nin, yeryüzü cenneti hayalinin kabusa dönüştüğü bir zamanda yeni toplumun oluşturulmasında ve dünyanın geleceğinde gerekli cesaret ve iradeyi gösterdiğine; Bazı insanların gençlikleri veya hayatları pahasına da olsa artık nehrin yatağını bulduğu müjdesine, yer yer hüzünlü ama daima umut verici, tertemiz gerçekler üzerinden katılacaksınız.
Bu kitabı okurken, tek ve ayrık yaşam hikayelerine değil, bir büyük nehre akan derin ırmaklara şahit olacaksınız.

Ateşinde Üşüdüm Bir Meçhul Adamın 85
Pribadi 91
Yiğitlerin Saçları Bakımlı Olmalı... 97
Gözümün Nuru, Canım Ağabeyim! 105
Sibirya Semalarında Bir Çığlık 109
Aşka Son Bakış 115
Tomurcuğu Dalında Vurdular 123
Krizantem Çiçeği 133

TAKDİM

Yıkık
Rüyalardan
Ma'mur
Hülyalara

Yıllar boyu hemen her fırsatta şanlı mazimize, ülkemize, ülkümüze, evimize, köyümüze, kadınımıza, erkeğimize, örfümüze, âdetimize hâsılı her şeyimize destanlar kesmiş, bizimle aynı memeden süt emmeyenler inanmasalar da, kaydını koyarak o günlerin yeniden yaşanmasının hayal olmadığını anlatmaya çalışmıştım. Zira inanıyordum, bir süreden beri tarih ve tarihi değerlerin hafife alınıp geçmişe sövülmesine, ülkenin bir baştan bir başa harabelere çevrilmesine, iyilerin,

faziletlilerin hor ve hakir görülüp, fenaların ve fenalıkların alkışlanmasına rağmen, bu ülke insanının şanlı mazisinden kopmayacağına ve Allah'ından, Peygamber'inden ayrı düşmeyeceğine.

İnanıyordum; insanımızın Yüce Yaratıcı ile arasına konan bütün engelleri aşıp, O'na yaraşır ve yakışır bir tarz da yeniden kendini bulacağına.

İnanıyordum; ilme, inanca, düşünceye açık, gayretli dimağların, o muhteşemlerden muhteşem tabiat kitabını yeniden bir kere daha didik didik edeceğine.

İnanıyordum; aradan yıllar geçse de bir gün mutlaka yitirdiğimiz ruhumuzun geriye dönüp ülkemizi, milletimizi, insanlığımızı ipotek edilmişlikten kurtaracağına.

İnanıyordum; Hızır soluklu insanların, şu bir kaç asırlık

kuraklığı gözyaşlarıyla sulayıp, şurada burada kaybolup gitmiş ilhadzede, dalaletzede, malul nesilleri, şanlı mazilerinin o semavi dinamikleri ile yeniden buluşturacaklarına ve milletimizi milletler muvazenesinde hak ettiği yere yükselteceklerine.

İnanıyordum; gündüzü kadar gecesi de o şanlı günlerimizin aydınlığına denk "eyyamullah" diyeceğimiz o ışıktan çağların dönüp geleceğine, köy-kent, şehir-kasaba her tarafın bir kere daha İrem Bağları gibi cennetlere döneceğine.

İnanıyordum; bize ait o lahuti sessizlik ve sükûnetin hâkim olduğu, sabahıyla-akşamıyla, gecesiyle-gündüzüyle ayrı bir huzurun tüllendiği, kadın-erkek, genç-yaşlı içinde yaşayan herkesin dilinden-dudağından dökülen söz ve amellerle ilahi bir iklime çağrı yapan bizim dünyamızın yeniden ihya edileceğine.

İnanıyordum; bağı-bahçesi, çarşısı-pazarı, sokağı ve evleriyle mana edalı, huzur ve güven televvünlü renkli günlerimizin dönüp geriye geleceğine.

Ve inanıyordum; kendi ruhundaki dinamiklerden güç, "Altın Çağ" insanından feyz alan, vesayet bilmeyen, öz kaynaklarından beslenen, mefkûresine ibadet hassasiyeti içinde bağlı, ilimde, sanatta, fikirde, siyasette, yani hayatın her sahasında liyakatiyle kendine yer bulan, cismaniyet ve nefsaniliğe rağmen ruhanilerin kendilerine gıpta ile baktığı, esnafıyla-memuruyla, siviliyle-askeriyle, beyiyle-çobanıyla bütün milletimizin yeniden kendine geleceğine, asırlık

uykudan uyanıp; 'ben de buradayım' diyeceğine... Evet, bütün bunlara inanıyordum.

Bir takım bedbin ve karamsar insanlar bunlara inanmadı. Hayal dedi, düş dedi ve göremediler her şeyin bir inayet eliyle hazırlandığını; fark edemediler; her şeyin kelepleşip tarih şuuru tığının ucunda ve yepyeni bir kanaviçe ile irtibatlandığını; hep takılıp kaldılar sebepler dünyasındaki şeylere. Oysaki bir de Kudreti Sonsuz'un kâinatta hâkim olan teennisine bakmalıydılar.

Evet! O'nun, "ol" emriyle cihanı bir kere de var edebilecekken, kâinatı altı zamanda yarattığına, yavruyu anne karnında onca çile ve ıztırabla aylarca tuttuğuna, mercana denizlerin derinliklerinde nice kanlar kusturduktan sonra gün yüzüne çıkma izni verdiğine bakmalı değiller miydi?

Elinizde tuttuğunuz bu kitap, bazen "örnekleri kendinden" sözcükleriyle seslendirdiğimiz, bazen "inanıyoruz" ifadeleriyle anlattığımız rüyaların, hülyaların tahakkuk etmesi için yıllar boyu gelişini intizar ettiğimiz, anadan-serden geçen o gül yüzlü yiğitlerin, adsız kahramanların ve adanmış ruhların dasitani hayatlarından sadece bir kaç damla.

Aslında bu kitapçık; gençliğin, gençlik ruhundaki dünyevi arzu ve emellerin karşı konulmaz cazibe ile herkesi kendine çektiği, cismaniyetin insani duygu ve düşünceleri baskı altına aldığı hayatın o en mavimtırak demlerinde, değişik istek ve dürtüleri bastıran, bir başka vuslat

iştiyakıyla uçup gidenlerin ve bir kaç asırlık hasretimizi dindirme adına 'ben de varım' diye yollara düşenlerin, yollara düşüp geriye dönmeyenlerin sergüzeştlerinden sadece bir kaç kare...

Evet, candan-canandan geçmiş bu yiğitler ne kendilerine takıldı, ne de önlerini kesen engeller karşısında dize geldiler; yüreklerinde renk atmayan tek sevda Hak rızası ve Hakk'a vuslat arzusu ile yürüdüler dünyanın en ücra köşelerine. Onlar yürüdü; yollar övündü, ruhaniler sevindi ve tabii bütün şeytanlar da dövündü...

Yürüdüler ne atları vardı, ne arabaları, ne silahları vardı, ne de cephaneleri. Güç kaynakları, sinelerinde her zaman mağmalar gibi köpürüp duran o müthiş iman ve heyecan, ufuklarında insanlığın mutluluğu ve tabii rıza ve rıdvan; bahtları sahabe ve havari bahtına eş; iffet ve ismetleriyle de ruhanilerle kardeş haline geldi ve destansı birer konu, solmayan birer hatıra oldular.

Bu aydınlık ruhlar sayesinde kupkuru çöller İrem Bağlarına döndü, pek çok kömür ruh elmasa inkılap etti, taştan-topraktan tabiatlar altın ve gümüş olma payesine yükseldi ve yükselmeye de devam ediyor; inşallah da edecek.

Bizim şanlı mazimiz içinde her nedense, tarih yazma, tarih yapma ölçüsünde kâle alınmamıştır. OsmanlI'nın siyasi, kültürel, askeri hemen her alanda en çaplı tarihini yazanların yabancılar olması tesadüf olmasa gerek. Bu açıdan Harun Tokak Bey'in "Önden Giden Atlılar" deyip, Türkiye'den Sibirya'ya, Moğolistan'dan

Amerika'ya, Bosna'dan Kongo'ya, Kazakistan'dan Endonezya'ya, Mısır'dan Rusya'ya kadar göç eden bu hicret erlerini ve bu mefkûre insanlarını anlatmasının bir boşluğun doldurulmasına hizmet edeceğine inanıyorum.

Bir zamanlar, "vira bismillah" deyip bu işin, tarihe not düşmek ve böyle tarihi kahramanlıklar sergileyenlere vefa borcumuzu ödemek için, ifade ve üslup nasıl ve hangi seviye de olursa olsun, mutlaka yapılması gerektiği, aksi takdirde bu ihmalin sadece kara sevdalı bu hasbilere değil, hasbilik duygusuna, civanmertliğe, diğerkâmlığa da saygısızlık olacağı ifade edilmişti ki, fevkalade yerindeydi.

İşte bu dilekleri gerçekleştirmek için sahasında ilk olmayan ama son da olmamasını temenni ettiğim bu ve benzeri çalışmalar, aydınlık yarınlara doğru yürüdüğümüz bu günlerde, çok önemlidir ve gelecekte takdirle yâd edilecektir.

Yıkık rüyalarımızı ma'mur hülyalar haline getiren kahramanlarımızın kahramanlıklarını matbaa mürekkebi ile buluşturup, bir mana da onlara ebedilik kazandıran "Önden Giden Atlılar" kitabının yazarı değerli dost, vefakâr arkadaş Harun Tokak Bey başta olmak üzere, kitaba emeği geçenlere ve bütün bu emekleri okuyucularla buluşturan Kaynak Yayınlarına teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

M. Fethullah Gülen

İRFAN ORDULARI

Yavuz Bülent Bakiler

Uydurulmuş, kaba-saba kelimelerle yazılan kitapları kat'iyyen okuyamıyorum. Elime aldığım bir kitabın kelimeleri, bana anne sıcaklığı gibi, sevgili yüzü gibi, memleket türküleri gibi gelmeli. Çünkü Türkçe, benim için çok önemli. Türkçe varlık sebebimiz. Cemil Meriç'le ayni kanaatteyim: "Kamus'a uzanan el, namusumuza uzanmış demektir!"

Bir de devrik cümlelerle yazılan kitaplardan çok uzağım. Devrik cümlelerle yazılan eserleri okuyunca, kendimi, nadasa bırakılmış, uçsuz bucaksız bir tarlanın ortasındaymışım gibi yorgun bitkin hissediyorum. Huzuru, öylesi kitapları kapamakta buluyorum.

Yalnız yetmiş iki yıllık ömrümde bunun tek istisnası oldu:

Harun Tokak'ın, tamamen devrik cümlelerle yazılan Önden Giden Atlılar'ı beni, anlatılmaz bir çekim kuvvetiyle kendisine bağladı.

Bağladı da ne demek, beni adeta bir anafor gibi birdenbire içine çekti, zaman zaman gözyaşlarımla ıslandı.

Harun Tokak'ın kolay okunan, rahat, canlı, güzel bir Türk- çesi var. Zaman zaman şairane cümleler de kurmuş. Yazılarında, şiirin güzelliklerinden de istifade etmiş.

Onu, her sayfada artan bir merakla, ürpertiyle, zevkle okurken, kendi kendime hep sordum:

Harun Tokak, bitmez tükenmez devrik cümlelerle yazmasına rağmen, beni neden böyle cezbediyor? Ben ki, devrik cümlelerle yazılan kitapları okuyamayan bir kimseyim. Şimdi beni bu kitapların başına çivileyen güç nedir, nereden geliyor? Sorularımın cevabını, Atatürk'ün çok doğru bir tespitinde buldum. Gazi Paşa diyor ki: Bir milletin iki ordusu vardır: Asker ordusu, irfan ordusu.

Asker ordusu, vatanın hayatını kurtaran ordudur. İrfan, yani kültür ordusu, vatanın geleceğini kuran ordudur. Bu iki ordu çok önemlidir. Bana "bu iki ordudan hangisi daha önemlidir?" diye sorarsanız, kültür ordusu derim. Çünkü kültür ordusu, asker ordusuna, neden bu vatan topraklarını sevmek, onun uğrunda çarpışmak, gerektiğinde kanını ve canını vermek mecburiyetin- deolduğunu anlatan ordudur. Bir milletin kültür ordusu, yeteri kadar kuvvetli olmazsa, asker ordusunun muharebe meydanlarında kazandıklarını, sulh masalarında kaybeder!"

Bu, yerle-gök arasını dolduracak kadar doğru bir değerlendirme. Bizim kültür ordumuz maalesef çok zayıf. Tarihimizi, dilimizi, dinimizi, çeşitli meselelerimizi, kültür kaynaklarımızı yeteri kadar bilmeyen bir kültür ordumuz var. Ermeni soykırımı iddialarını, kültür ordumuzun zayıflığı yüzünden kaybediyoruz. PKK ihaneti karşısında, Kıbrış dâvâmızda, mezhep çekişmelerinde, içeride ve dışarıda, Türkiyemizi yüzde yüz ilgilendiren konularda oyunlara gelmemiz... hep kültür ordumuzun zayıflığından kaynaklanıyor.

Harun Tokak, bizim kültür ordumuzun kurmaylarından biri. Ele aldığı, işlediği konular, benim de üzerinde durduğum, düşündüğüm, konuştuğum, yazıp çizdiğim meseleler. Mesela, yeni Türk Cumhuriyetlerinde açılan özel okulları, o okullarda çalışan idealist öğretmenleri, o okulların açılmasında emeği geçen örnek insanları, Türkiye'nin kalkınmasını, çağdaş medeniyet seviyesine yükselmesini isteyen kültür ordumuzun başka kurmaylarını, zulme, haksızlığa uğrayan insanlarımızı büyük bir samimiyetle ve zaman zaman şiir yüklü bir Türkçeyle anlatıyor.

Onun: Önden Giden Atlılar kitaplarının beni çekip çevirmesi, yüreğimi ürpertilerle, güzelliklerle nakışlaması, hep ortak düşüncelere, duygulara, inanışlara sahip olmamızdan doğuyor. Siz de, Gazi Paşa gibi, kültür ordumuzun, asker ordumuzdan daha önemli olduğuna inanıyorsanız, siz de meselelerimize gönül gözümüzle bakıyorsanız ve siz de fikir çilesi çekiyorsanız, Harun Tokak'ı dikkatle okuyunuz.

İnanıyorum ki onu siz de seveceksiniz.

BİR ÖNDEN GİDEN ATLI

Çamlıca...

Boğaza nazır pencereden ufka bakıyorum... Güneş kızıl atıyla dörtnala guruba koşuyor.

Akşamdır, Boğaz'dır, vakt-i hazandır, sultan ay Ramazan'dır...

Bu sene güzün hüznüne bulanmıştır Ramazan'ın temiz nasiyesi. Guruba meylederken güneş, kızıl kanlarını dökerken Dersaadet'in platin renkli denizine, mutfakları şenlenen evleri seyrediyorum. Birazdan akşam ezanları okunacak ve evlerde ışıklarla birlikte sofralar etrafında buluşmuş oruçlu ruhların iç kandilleri de yanacak. Ardından teravihlerle yıkanacak milyonlarca gönül ve şehir, sahura kadar sabırla bekleyecek evlatlarının uyanmasını.

Nedendir bilinmez, hatırıma, bu gök kapılarının açılıp üzerimize mücevher tozlarının döküldüğü dakikalarda büyük ruhlu derviş Yunus'un dediği gibi, genç yaşında ömrünün hasadı gök ekini gibi biçilen bir yiğidin hayali düşüveriyor. Onu kardeşlerinin iftar sofralarının yanı başında iki gözü iki çeşme ağlarken hayal ediyorum. Besbelli ki ağlaması gittiği için değil; kalanların, bu fena sofrasına bunca itibar göstererek, o az önce tattığı

mücevher
tozu katılmış sofraya daha bir iştahla
oturmadıkları içindir.

***

O, ilklerden, önden giden atlılardandı.

Asya'nın uçsuz bucaksız çöllerini geçti, karlı dağlarını aştı, mavi göklerin ülkesine, Orhun Abidelerine ulaştı. Çin Seddi'ne kadar yaklaştı.

O günlerde Türk varlığı adına bir şeye rastlamak müşkil meseleydi oralarda. Düşünün, büyükelçiliğimiz bile çok sonra açılmıştı. Pek çok namsız-nişansız yiğitler gibi gittikleri ülkelerde ilk ve tekti onlar.

Her biri atlarını farklı ülkelere sürmüş ve gittikleri ülkenin ümit kandilleri olmuşlardı. Kimilerini ünlü Gezgin ve Fotoğraf Sanatçısı Arif Aşçı, tarihi İpek Yolu üstünde, Tanrı Dağları'nın eteklerinde Türk varlığı adına tek ışık olarak görüyordu. Kimilerine değerli dostum Şerif Ali Tekalan Bey'le Hazar'ın doğusundaki Türkmen diyarında, öğrencilerine "Köyümün Yağmurları"nı söyletirken, kimilerine de Göktürklerin, Uygurların bir dönem delicesine at koşturdukları Orhun Abideleri civarında rastlıyorduk.

Âdem Tatlı işte o öncü yiğitlerdendi.

Hepi-topu üç beş arkadaştılar. Çok heyecanlıydılar. Önce bir okulla işe başlayacaklardı. Fakat bir türlü mana veremedikleri engeller yollarını kesiyordu.

Necaşi'nin ülkesine gidenleri rahat
bırakmadıkları gibi, onları da rahat
bırakmadılar. Ama yılmadılar ve sonunda
başardılar.

Resmi makamlardan izin çıktığı gün

sevinçten uçacak gibiydiler. Harç kardılar, tuğla ördüler, badana yaptılar... Boğaziçi, Hacettepe mezunu öğretmenler birer amele gibi çalıştılar.

***

Adanmış ruhlar, asırlar önce bir dünya imparatorluğu kuran Cengiz Han'ın memleketinde bu defa sevgiden bir imparatorluk kurdular. Atalarımızın susuz kaldıkları için Küçük Asya'ya doğru göç etmek zorunda kaldıkları, uçsuz bucaksız Büyük Asya topraklarına geri döndüler. Çünkü oralar, onlar gibiler için bir hayal ülke, bir ütopya ve bir idealdi.

Ergenekon Destanı'nın geçtiği topraklarda şimdilerde yeni bir destan yazılıyordu. Ergenekon yuvadan çıkışın, ayrılığın, hasretin destanıydı. Âdem Öğretmenler ise yuvaya dönüşün, vuslatın, kavuşmanın destanıdır.

İstiklal Marşı'mızın okunduğu, bayrağımızın dalgalandığı okulun açıldığı ilk gün Âdem Öğretmenin gül yüzünde güller açmıştı.

Prof. Dr. Mehmet Sağlam Hoca, bir Moğolistan ziyaretinde öğrencilerinin başında buldu onları. Usulca yaklaştı birisinin yanına ve sordu:

"Kaç yıl oldu buraya geleli?"

"ll yıl."

"Hayli zaman olmuş, ne zaman dönmeyi düşünüyorsun Türkiye'ye?" Cevap kanını dondurdu adeta Hoca'nın:

"Hocam biz dönmeye değil, ölmeye geldik."

"Bittiğim andı, tüylerim diken diken

oldu, utandım" derken baktım hoca ağlıyordu.

Ve Âdem Öğretmen dönmüyor, dönemiyordu.

Bindikleri araba önce savruluyor, toparlanamıyor ve devriliyor. Nefes almakta zorlanıyor. "Çok acım var" diyebiliyor o tatlı insan. Ambulans sirenlerini acı acı çalsa da nafile! Artık o tatlı insana doktor çare olmaktan çıkmıştır.

Derken dudaklar kıpırdıyor:

"Beni bu topraklara gömün."

Belli ki hep öğrencilerinin sesini duymak, kardelenleriyle birlikte olmak istiyordu.

Sonra yavaş yavaş güzel gözleri kapanıyor.

Kardeşleri cenazesini Türkiye'ye getirmek için ısrar ediyorlar. Onu köyünün topraklarında kendi kucaklarındaymış gibi hissedeceklerdi. Mezarının otlarını saçlarını okşar gibi seveceklerdi. Ama olmadı, köyünün yağmurlarında bir daha ıslanamadı saçları.

Hanımı çok sevdiği eşinin son vasiyetini bağrına taş basarak yerine getirmekte ısrar etti.

Hanımına kaç defa, "Ben senden memnunum, bunu O'nun huzuruna çıktığımda da söyleyeceğim" dedi. Hanımı da belli ki onu çok seviyordu. Taş bastı bağrına ve son vasiyetini yerine getirip bıraktı onu Moğolistan topraklarında. Lakin onun da son bir arzusu vardı. Gül yüzüne, gülen yüzüne son bir defa bakmak istiyordu. Usulca açtılar yüzünü :

"Bu gülüyor, bu yaşıyor, uyandırın

bunu!" dedi inledi, yalvardı ama kimseyi inandıramadı.

***

Kardelenler açmayacak, buzlar erimeyecek diye kim bilir kaç gece ağlamış, kaç gece uykusuz kalmıştı. Hele o ilk günler eline kuru bir ekmek parçası alıp önüne ilk gelen insana onu nerede bulabileceğini anlatmak için ne kadar uğraşmıştı.

Aylar geçiyor, Türkiye'den destek gelmiyordu. 18 aydır maaş alamamıştı. "İmkanlar olsa göndermezler mi?" diye düşündü. Hanımına, "Sen elişi bir şeyler yap, satalım; ben de taksi şoförlüğü yapayım" demiş, aylarca geçimini bu şekilde sağlamıştı. Bir başka zaman büyük bir sıkıntıyı sessizce halletmişti.

Kimse akıl sır erdirememişti. Sonradan anlaşıldı ki memleketteki evini satmıştı.

Kaç defa koyunlar ve keçilerle aynı uçakta yolculuk yaptı, kaç defa Moğolistan'ın uçsuz bucaksız steplerinde uçarken üzerine devrilen eşyaların altında kaldı. Kaç defa binmeye yürek isteyen eski model uçaklarla toprak pistlere iniş yaptı ve kaç defa toprak pistten arkada toz duman bırakarak havalandı.

Türkiye'ye son gelişinde bütün akrabalarını dolaşmış ve helalleşmişti. Kardelen çiçekleri de yanındaydı. Türkçe Olimpiyatlarına katılacaklardı. Yarışmalarda büyük başarı elde etmişler, finale kadar gelmişlerdi. Final gecesinde bir kardelen Nurullah Genç'in "Yağmur" şiirini enfes bir şekil de yorumlayınca Moğolistan gecenin gündemine oturuvermişti.

Meclis Başkanımız Bülent Arınç, içlerinde Adem Öğretmen'in de bulunduğu beş bin kişilik salonda eğitim gönüllülerinin fedakarlıklarından şöyle söz etmişti :

"Bir büyükelçimiz tayin bekliyordu, benden de iyi bir yer olması konusunda yardım istiyordu. 'Bir haber var mı?' kabilinden uğradı. Ben de şaka olsun diye "Bir Moğolistan lafı dolaşıyor seninle ilgili" deyince elindeki çay bardağı yere düştü. Benzi sapsarı kesildi. "Ben ne yaparım, orada nasıl yaşarım, orası büyük mahrumiyet yeri" dedi. Oysa bu kardeşlerimiz hiç çekinmeden büyük bir şevkle oralara gittiler. Bu bir destandır, bu bir fedakârlıktır."

Bu yiğitler sevdadan atlarına binip gittiler ve bir daha dönmediler. Şimdi Altay dağlarından kopan hoyrat rüzgarlar Âdem Öğretmen'in kabri başında hüzünlü türküler söylüyor.

***

Sevgili Âdem Öğretmen!

Artık toprak pistten kalkan uçaklar, ördüğün tuğla duvarlar, badana yaptığın günler, ağladığın geceler... Hepsi geride kaldı.

Aylarca yanmayan elektrikler, akmayan sular, steplerin soğuğunda sınıflarda palto içinde titreye titreye ders verdiğin günler, koyunlar ve keçilerle aynı kabinde yaptığın yolculuklar ve bize yadigâr bıraktığın gül yüzlü çocuklar hepsi, hepsi geride kaldı. Bir de Moğolistan Cumhurbaşkanı'nın senin için hazırladığı şeref madalyası...

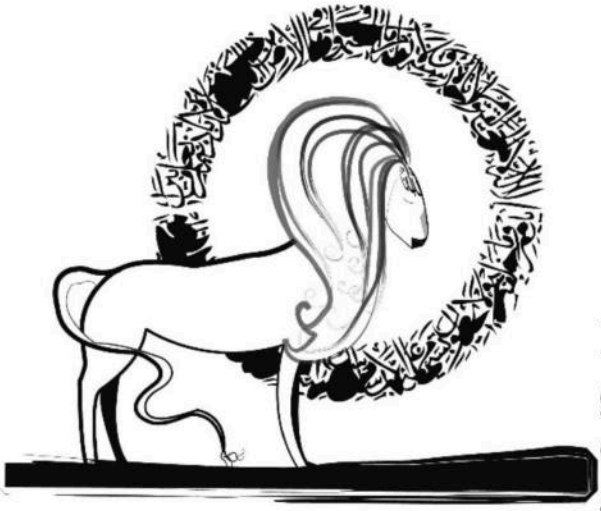
O da oğluna teslim edildi.

Abideleri, yazıtları, dikili taşları ile bizlerden izler taşıyan o topraklarda görkemli bir iz de sen bıraktın. Şimdi bir abide gibi duruyorsun asude bir tepenin yamacında. Tatlı tatlı esen meltemler okşuyor kabrinin üstündeki otları; bir de boynu bükük kardelenlerin.

Sen, mavi gökler ülkesinin koyu lacivert gecelerinde bir çoban yıldızı gibi kutlu yolcuların umut fenerisin. Sen hayallerdesin, gönüllerdesin. Bilmiyorum sen nesin? Yoksa mahcup ve mütebessim bir melek misin?

Uçsuz bucaksız steplerde atlar hala dörtnala koşuyor ama hiç biri Önden Giden Atlılar'a yetişemiyor.

Önden Giden Atlılar hep önde koşuyor.

ASLANLAR AYAKTA ÖLÜR

Kullarımı geceleyin yola çıkar. Duhan Suresi 44/23

Bir gece kulu Muhammedi Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksa'yagötüren zatın şanı ne yücedir. İsra Suresi 17/1

Bir sonbahar gecesi... Boğaz'dan tatlı bir poyraz esiyor. Odamda bir başımayım. Aslanların aksiyonlarım izliyorum. Aslanlar ayakta.

Mehtabın aydınlığı, balta girmemiş ormanlardan makilerle kaplı düzlüklere doğru süzülüyor.

Dere yatakları, vadiler ve yamaçlar yavaş yavaş aydınlanıyor ay ışığında.

Ve çölde hareket başlıyor...

Seheri seviyor aslanlar, seher de aslanları.

Bir toz bulutu yükseliyor Afrika ormanlarının kuytularında, çöl kesiği uçsuz bucaksız sahralarda...

Çöl, müthiş bir kovalamacaya sahne oluyor. Gündüzleri sakin dursalar da geceleri çölün güvenliği onlardan soruluyor. Gecenin bağrında diriliyor, gecenin bağrında yol alıyor aslanlar.

Aslanların bu baş döndüren aksiyonunu gördükçe, Saadet Asrı'nın ilk seriyyeleri, aslanların ilk gece yürüyüşleri düşüyor hayalime.

***

Seriyyeler; Sahabilerin çöldeki sırtlanları sindirme harekâtıdır.... Aslanların gece kükreyişidir. Nitekim İbn'ül Esir sahabiler için 'ormanların aslanları' der.

İlk seriyyenin başında da Allah'ın Aslanı Hz. Hamza vardır.

Seriyyelerle çöl kontrol altına alınır.

Badiyede yaşayanlar bir gerçeği görürler. Geceleri 'Ormanların Aslanları' yıldırım gibi çadırların, çardakların önlerinden geçerler ama kimsenin canına, malına, ırz ve namusuna dokunmazlar.

Güven ibresi Mekke'den Medine'ye kayar, emniyet Medine ufuklarında tüllenir.

Aslanların olmadığı bölgelerde sırtlanlar kasıp kavurur ortalığı.

Mehmed Akif:

"Sırtlanları geçmişti beşer yırtıcılıkta
Dişsiz mi bir insan onu kardeşleri yerdi"

dizeleri ile dile getirir, bu acı gerçeği.

Onlar ortalıkta görününceye kadar yanık çöl gecelerinde sırtlanların dişlediği, pençelediği zavallı insanların feryatları yankılanırdı.

Allah'ın Aslan'ı ortalıklarda görününceye kadar bu feryatlar, bu acılar hiç dinmedi.

Yine bir gün, Ateş yurdu Mekke'de Güllerin Efendi'siyle (s.a.v.) birlikte bir avuç Müslüman Kabe'de sıkıştırılmış,

acımasızca dövülüyordu.

Allah'ın Aslanı Hazreti Hamza, küheylanı ile kumdan bir tepenin arkasından çıkıverdi birden.

Onu görünce yaralı sahabiler "Hamza! Hamza !" diye haykırdılar.

Atından atladı, siyah peçesini sıyırdı. Hışımla Ebu Cehil'in üzerine doğru yürüdü.

Sırtlanlar nefesini tutmuştu. Cesaretini toplayan Ebu Cehil "Senin yeğenin yalan söylüyor" dedi.

Allah'ın Aslanı kükredi:

"Nereden biliyorsunuz yalan söylediğini? Hiç konuşturmadınız ki !"

Tek bir pençeyle yıktı Ka'be'nin merdivenlerine onu. Sonra da aslanlara has itiraf döküldü dudaklarından:

"Geceleri çölde tek başıma kaldığım da anladım ki, Allah dört duvar arasına sığmaz. O (c.c.), o kadar büyük ki !"

Yine bir gün Uhud'da kıyasıya bir kavga vardı. İstikbalin aslanları da vardı karşı tarafta.

"Allah'ın Aslanı" her zamanki gibi kükrüyordu. Ölen sırtlanların yarısı onun pençelerinde can vermişti. Etrafında dolaşıyorlar ama yanına yaklaşmaya cesaret edemiyorlardı.

O günlerde bir dişi sırtlan olan Hind, uzaktan, kölesi Vahşi'ye gösterdi "Allah'ın Aslanı"nı.

"İşte Hamza! Senin istikbalin o" dedi.

Saatlerce siperde avını bekledi, Vahşi. Bir fırsatını buldu ve arkadan sinsice fırlattı mızrağını.

Döndü, mızrağın geldiği yöne baktı Allah'ın Aslanı. Ayakta Kelime-i Şehadet

getirdi ve bir çınar gibi kızgın kumların üzerine devrildi.

Hala kimse yaklaşamıyordu yanına.

Allah'ın Aslanının sinesinden mızrağı yedikten sonra bile bir "la" gibi ayakta duruşu, kızgın kumlara yıkıldıktan sonra bile düşmanlarının yanına yaklaşamayışı, yıkılmamak için son ana kadar direnişi, sırtlanlardan uzak, güvenli bir bölgede, yavrularını korumaya çalışırken bir kobra yılanı tarafından sinsice sokulan Mahzunî adındaki bir arslanı düşürüyor hatırıma.

Zehir vücuduna yayıldıkça Mahzunî gücünü ağır ağır kaybediyor.

Son defa yavrularını kokluyor ve yere yığılıyor. Ana aslanın bu tükeniş anında bile sırtlanlar korkularından ona yaklaşamıyorlar.

Nefesi bile yetiyor sırtlanlara.

***

Nice aslanlar vardır, kükreyişleriyle bir ömür boyu ormanları velveleye vermiştir. Ömürleri cepheden cepheye, huduttan hududa koşmakla geçmiştir.

Günümüzde olduğu gibi asırların asık suratı hep aslanlarla gülmüş bundan sonra da yine aslanlarla gülecektir.

Onların kimilerini Hazret-i Halit gibi Rabbine giderken; "Serhat boylarında, fırtınalı yağmurlarda, bir yay gibi kıvrıldın, beni, ömür boyu sırtında taşıdın."diyerek atının gözlerinden öperken ya da;

"Tutun elimden, kaldırın ayağa, ayakta yürüyeyim Allah'ıma" derken bulursunuz.

Kimilerini;

"Şirler pençe-i kahrından olurken lerzan

Beni bir gözleri ahuya zebun etti felek"[1]

derken ve "Hocamın çamurlu cübbesini benimle beraber kabrime koyunuz" sözünü

tarihin alnına bir çelenk gibi asarken görürsünüz.

Kimilerini, daha 21 yaşında, gecenin karanlık zülüflerinde "Ya İstanbul beni, ya ben İstanbul'u" cümlesini seslendirirken bulursunuz.

Kimileri, "25 milyonluk Türk milletinin imanını selamette görürsem, cehennemin alevleri içinde yanmaya razıyım" sözünün aynasında yansır.

Kimilerini de de Anadolu'nun Aslanlarım Asya'nın bağrına salarken; "gidiniz, oralarda dini, dili, kökü bir kardeşlerimiz sizi bekliyor." derken bulursunuz.

***

Aslanlara has, yeniden yeşeren bir düş, bir sevdadır Asya.

Ak Asya'da, kara kıta da tüllenen bir güvendir. Türkiye'yi yeniden sevda ocağı haline getirme yarışıdır.

Asrımızdaki aslanlarının kükreyişidir.

Onlarda yaş sınırı yoktur. Bazılarını, ömrünün son senelerinde serhat boylarında, uçsuz bucaksız Asya bozkırlarında; Namık Kemal'in;

"Vatan, vatan" dediği gibi, "Okul, okul" diye inlerken bulursunuz.

Kimilerini, Sibirya'nın soğuklarında tir tir titrerken, kimilerini, Afrika'nın balta girmemiş, insan eli değmemiş ormanlarının kenarlarında koşarken, kimilerini Hazar'ın soğuğunda yelelerini savururken görürsünüz.

Kimileri, mavi gökler ülkesi Moğolistan topraklarında ümit feneri gibi yanar. Kimileri, hayatının baharında taşıdığı

sıraların altında kalır, Harput'un bağrında yatar. Kimileri Tuna boylarında koşarken çatlar. Kimileri Issık Göl'de "Adsız Oğlanları" ararken kaybolur. Kimileri talebesini kurtarayım derken Ural'ın boz-bulanık azgın sularında boğulur.

Ömürleri gurbet ellerde okul inşaatlarında, şantiyelerde geçer. Evde durmak kafeste durmak gibidir onlar için.

“Neden bu kadar kendinizi yoruyorsunuz?” diye sorduklarında “Çok geç kaldık, yapacak nice işimiz var” derler. Hep zor coğrafyalarda aram eylerler.

***

Yaşı kemale ermiş bir aslanı nefes nefese koşarken en son Tacikistan bozkırlarında gördüler. Bozkırın soğuğu savuruyordu beyaz yelelerini. İç savaş vardı, herkes kaçarken O, okul açmak için koşuyordu. Şeker hastalığından ayakları açılmıştı. Kalbi ve tansiyonu vardı. Nefes nefese kaldığında, bir iskemlede dinlenip yoluna devam ediyordu.

Güzel giyinirdi. Soylu ve zengindi ama talebelerin sesini duymak için okul lojmanlarında yatardı. Öğrencileri, onun gece kükreyişlerini duyabiliyor muydu? Bilemiyoruz...

Geceleri delik deşikti. Dolaşır dururdu. Bir gözyaşı kahramanıydı. Saatlerle savaşırdı. “Afganistan’da, Türkistan’da, kim bilir hangi kardeşlerimiz, hangi bacılarımız nerede kıstırıldı?” der, ağlardı.

Kim bilir, hangi okulun parasını bulamamıştı? Hangi ız- dırab bir hançer gibi saplanmıştı bağrına da yıkılıp kalmıştı bir gün? Ve bir daha kalkamamıştı.

***

Bir sonbahar gecesi... Boğaz’dan tatlı bir poyraz esiyor.

Odamda bir başımayım. Aslanların aksiyonlarını izliyorum. Aslanlar ayakta.

Mehtabın aydınlığı, balta girmemiş ormanlardan makilerle kaplı düzlüklere doğru süzülüyor.

Dere yatakları, vadiler ve yamaçlar

yavaş yavaş aydınlanıyor ay ışığında.

Ve çölde hareket başlıyor...

Seheri seviyor aslanlar, seher de aslanları.

Bir toz bulutu yükseliyor Afrika ormanlarının kuytularında, çöl kesiği uçsuz bucaksız sahralarda...

Çöl, müthiş bir kovalamacaya sahne oluyor. Gündüzleri sakin dursalar da geceleri çölün güvenliği onlardan soruluyor.

Gecenin bağrında diriliyor, gecenin bağrında yol alıyor aslanlar.

Aslanların bu baş döndüren aksiyonunu gördükçe, sevgilisinin siyah gözlerine koşar gibi Asya bozkırlarına, Afrika çöllerine koşan günümüzün Anadolu Aslanları düşüyor hayalime.

Aksanları ayrı olsa da, asırlar aslanların kükreme sesleriyle- sarsılıyor.

ALEV YOLLARIN İFFET SÜVARİLERİ

"Ya Rabbi!"dedi, "zindan, bu kadınların beni davet ettikleri o işten daha iyidir." Yusuf Suresi 12/33

Uçak, Tanrı Dağlarının üstünde, sonsuz maviliklerde süzülüyordu. Memleketine, anasına doğru gidiyordu. Çok sevdiği anasına.

Hüzün ve sevinç dalgaları yüreğinde yer değiştirip duruyordu.

Asya'nın son anda eline tutuşturduğu emanet, bir kor gibi yakıyordu avucunu.

Emaneti muska yaptı avucunda.

"Asya'm! Selvi boylum, sevgini kutsal bir emanet gibi bir ömür boyu hep saklayacağım" dedi.

Anasına gidiyordu ama yüreği Asya'daydı.

İri, siyah gözleri ateşti Asya'nın.

İyi bir öğretmen, soylu ve güzel bir kadındı.

Bakan olan kocası, onun mutluluğunu düşünerek yeni açılan Türk okuluna yerleştirmişti. Tanrı dağlarının eteklerindeki bu okul her yönüyle güvenli ve başarılı bir okuldu. Bütün veliler, öğrenciler Türk öğretmenlerden memnundu.

"Bu melek gibi öğretmenler nerede yetişmiş olmalı ki" diyorlardı. Şehirde

onların terbiyesi, efendiliği, fedakârlığı konuşuluyordu.

Asya'nın kısa süre önce yaptığı evlilik pekiyi gitmiyordu. Huzursuz giden evliliğine, kocasını daha fazla sıkıntıya sokmamak için katlanıyordu.

Okula ilk geldiği gün gördüğü İsmet Öğretmen'i gözüne kestirmişti. Her geçen gün İsmet Öğretmen'e olan ilgisi diğer öğretmenlerin de gözünden kaçmıyordu.

İsmet Öğretmen okula o yıl gelmişti.

Boylu-poslu, soylu bir gençti. Güzel yüzünü görenler gözünü ondan alamazdı.

Sürekli Asya'nın göz hapsindeydi. Özellikle öğretmenler odasında oldukları anlarda Asya'nın ateş saçan bakışları karşısında kendisini, zalim bir avcı tarafından pusuya düşürülmüş yaralı bir ceylan gibi hissederdi. Bu durum Asya'yı daha da hırslandırır; "Nasıl olur? Ben ona karşı bu kadar ilgi duyuyorum o adeta köşe bucak benden kaçıyor," derdi.

Buna bir türlü anlam veremiyordu. Nicelerini dize getiren kor bakışlar, İsmet Öğretmen'i niye yakmıyordu.

Zamanla İsmet Öğretmen de Asya'ya ilgi duymaya başladıysa da bunu ona hiç hissettirmemeye çalıştı.

Hiç...

Ama kalbine hükmedemiyordu. Elinde değildi.

Akşamları uyuyamayan sadece bir çift göz değildi artık.

Ateş her ikisinin de içini iyiden iyiye yakmaya başlamıştı.

İçini kaplayan ateşe namus, iffet gibi duygularla karşı durmaya çalışan İsmet

Öğretmen, "olmaz" diyordu, "olmaz, yiğitliğe yakışmaz, o evli bir kadın, bu insanlar bize kucak açtılar, bağırlarına bastılar, evlatlarını bizlere emanet ettiler, bu ihaneti yapamam."

Böyle dese de aşk, her geçen gün yoruyordu yüreğini. O kadar yorulmuştu ki; okullar tatil olsa da bir an evvel buralardan uzaklaşsam, bu ateş söner gider belki, diye düşünüyordu.

Asya, kararını çoktan vermişti. Hislerini açmak için bir fırsat kolluyordu. İçinde kopan fırtınalar iyice hırpalamıştı onu.

İsmet Öğretmense, dersleri, öğrencileri gibi meşgalelerle gündüzleri bir şekilde Asya'dan uzak durmayı başarsa da , geceleri kurtulması imkansız hale gelmişti.

Uykuları delik deşikti. Bir an uzaklaşarak daldığı uykularında ateşten bir nehir gibi dalga dalga üzerine akan Asya'nın ismini sayıklarken uyanıp kan-ter içinde kalıyordu.

Asya, artık onun için ateşten bir gömlekti.

Bir hafta sonu, bütün öğretmenlerin ve öğrencilerin okuldan ayrıldıkları bir anda odasında bir başına çalışan İsmet Öğretmen'in kapısı hızla açıldı.

Gelen Asya'ydı. İçeri girdi ve kapıyı kapattı. Sırtını kapının ardına yasladı ve ateş saçan iri ve siyah gözlerini İsmet Öğretmen'e dikti. Bir yay gibi gerildi siyah kaşları. Bir bakışta binlerce ok birden fırladı iri gözlerinden.

"Bak İsmet, sana olan duygularımı

anlamışsındır, artık dayanamıyorum. Beni anlamanı istiyorum" dedi.

İsmet Öğretmen'in gül yüzü bir anda kora dokunmuş gül yaprağı gibi kıpkırmızı kesildi.

Hazreti Yusuf'un "Allah'ım! Zindan bu kadınların beni çağırdığı şeyden daha iyidir." sözleri geldi hatırına.

Günaha meylettikçe parmağını lambasının alevinde yakıp, "Ateşe dayanabileceğin kadar günah işle!" diyerek günahtan uzak duran genci hatırladı.

"Bir kadının en şerefli en değerli tarafı namusudur ama bu kadın çıldırmış olmalı" diye geçirdi içinden.

"Bak Asya! Bizler sizin ülkenizde okullar açtık, siz de millet olarak bize kapılarınızı açtınız. Siz bize güvendiniz ve evlatlarınızı verdiniz. Birlikte onları geleceğe hazırlıyoruz. Bir kadının en büyük serveti namusudur, biz sizin namusunuza göz dikemeyiz, buna hakkımız yok, siz evli bir kadınsınız, ne olur bu iş burada bitsin, hem kendinize hem de bize yazık etmeyin..."

Birden kapı vuruldu. İsmet Öğretmen'in kalbi duracak gibi oldu.

Gelen Asya'nın kocasıydı. Eşini almaya gelmişti.

***

Tanrı Dağlarının eteklerindeki şehirde gün geceye dökülüyordu.

İsmet Öğretmen, bir şeylerden kaçar gibi, koşar adımlarla evine doğru yürüyordu.

Eve geldiğinde yorgun bedenini bıraktı sedire. "Sonu zindan da olsa katlanmalıyım," dedi. Yaşadıklarının

zindandan farkı yoktu zaten.

Asya her şeyi yapabilirdi.

"Acaba kocası bir şeyler hissetmiş miydi?"

Yusuf gibi zindanlarda çürüse de, Hazreti Ömer'in iffet şehidi genç gibi canını verse de, buralarda iffet gülleri kök sal- malıydı.

"İnsan hisleriyle, aklıyla hicret eder ama gittiği yerlerde ahlakıyla dal-budak salar ve kalıcı olur. Güvensizliğin kol gezdiği bu yerlerde biz güven ve emniyetin temsilcileri olmalıyız" diye düşündü. Öğrencilik yıllarında, bir gün Konya'ya gelen Ali Ulvi Kurucu Hoca'yı arkadaşları ile dinlemeye gittiği günler geçti hatırından.

Ömrünün çoğunu Peygamberimiz (s.a.v)e komşu olarak geçiren bu nurani zat, karşısında binlerce pırıl pırıl genci görünce nasıl da coşkuyla konuşmuştu;

"Sevgili gençler!

Ben Mısırda iken Arap Âlemi'nin büyük ediplerinden Mustafa Sadık Efendi, yanına gelen üniversiteli gençler için, Alevler içinde ama yanmıyorlar' demişti. Allah'ım! Benim ülkemin de böyle iffet timsali gençleri olacak mı diye hep dua ediyordum. Şimdi sizleri görünce dualarımın kabul olduğunu görüyorum ve Rabbime şükrediyorum!"

Asya'ya olan aşkını hiç kimseye söylememişti. Uzun geceler onu düşündüğünü, için için yandığını asla belli etmemişti. Hareketlerine ayrı bir özen göstermişti.

Şehir lambaları kararan sokakları

aydınlatma uğruna kızarmıştı yeniden. Akşamın gölgeleri çökmüştü şehrin üstüne. Yarınki derslerine hazırlanması gerekiyordu ama Asya'yı aklından çıkaramıyordu. Asya her şeyini almış götürmüştü. "Mecnunu çöllere düşüren Leyla bu olmalı" dedi.

İffet, onun bahçesinin en güzel gülüydü. Gülünü soldurma- malıydı.

Asya'nın ateşi onun gönlünü yaksa da, güller yanmamalıydı. Güller Asya çöllerinde kavrulmamalıydı.

Hem bir gül yanarsa bütün gül bahçelerini ateş sarardı.

Bu, bahçeye de bahçıvana da haksızlıktı.

Kaldığı odanın perdesini araladı, birden ay ışığı doluverdi odanın içine. Yine de anlamsız bir karanlık onu boğuyordu. Sisli kızıl bir dumanın içinde kaybolup gidiyordu. Anacığının da biricik arzusu Asya gibi asil ve soylu bir kızdı ama nasıl olacaktı?

Asya'nın bir sahibi vardı. Asya evliydi. Divanın üzerinde uzanmış, mehtaba gözlerini dikmişti. "Allah'ım! Bahtına düştüm, ne olur bana yardım et, tut elimden, Sen tutmazsan düşerim Allah'ım!" diye kıpırdadı dudakları.

Şafak vakti uyandığında dudaklarında tatlı bir tebessüm vardı.

Onu görür görmez tanımıştı "Sen Yusuf değil misin?" demişti.

O da "Sen de Asya karşısında eğilmeyen iffetli İsmet'sin değil mi?" demişti.

O sabah okula bambaşka biri olarak gitti. Gözlerinden sevinç fışkırıyordu. Gördüğü rüyanın güzelliği yüzüne

yansımıştı. Yüzü her zamankinden daha bir güzeldi.

İlk dersi olmadığından biraz geç gitti okuluna.

Okula ulaştığında herkes derste idi.

Kapıdaki görevli, müdür beyin kendisini görmek istediğini söyledi.

Doğruca Müdür Bey'in odasına gitti. Kapıyı çaldı, içeri girdi. Müdür Bey hiç konuşmadan oturması gereken sandalyeyi işaret etti. Anlamsız bir soğukluk vardı hareketlerinde.

"Ben size söylemedim mi İsmet Bey, bu konuda dikkatli olalım demedim mi? Sen ne yaptın İsmet Hocam, mahvoluruz, biteriz demedim mi?"

Söylenenlere anlam veremedi İsmet Öğretmen. "Ne oldu ki?" diyecekti, fırsat bulamadı. Müdür: "Asya'nın kocası dün ikinizi bir odada bulunca işkillenmiş, sıkıştırınca da Asya; senin kendisine sürekli her vesile ile sarkıntılık yaptığını, birlikte olmak istediğini söylemiş, bittik İsmet Bey biz bittik, kesin bu okulu kapatırlar ve bizim hepimizi sınır dışı ederler, bunca emek, bunca gayret... Çok yazık..."

Oturduğu sandalyeye çöktü kaldı. Beyni bütünüyle çökmüştü, hiçbir şey düşünemiyordu.

Derse girmeye mecali yoktu.

Doğruca evine gitti.

Çıldırmak üzereydi. Asya'dan böyle bir hareketi beklemiyordu.

Vicdanen çok rahattı. Günah işlememişti. Ama arkadaşları, okulu çok zor durumda kalmıştı. "Keşke" dedi, "keşke

ölüp git- seydim de bunları yaşamasaydım."

Okuldan çıktı, geçtiği sokaklardaki evler üstüne üstüne geliyor, yürüdüğü yollar yarılıyordu.

Eve geldi. İçeri zor attı kendini. Divana oturdu. Başını ellerinin arasına aldı düşündü, düşündü. Sonunda kararını verdi, gidecekti. Bu şehirden gidecekti. Bu şehir bağrına basmamıştı.

Hem eşyalarını topluyor, hem ağlıyordu.

Bir insana sahip olmak için iftira mı etmek gerekiyordu? Neden gerçekleri itiraf etmemişti. Züleyha bile iftira ettiği gün değil, itiraf ettiği gün Yusuf'a kavuşmuştu.

Müdür beyin de ondan şüphelenmesi onu yıkmıştı.

***

Sonraki gün havaalanında kendisini uğurlamaya gelen iki arkadaşıyla birlikte uçak saatini bekliyordu.

Uçağın kalkmasına daha üç dört saat vardı. Sessizce beklemeye başladılar. Herkes bir şeyler söylemek istiyor ama kimsenin ağzını bıçak açmıyordu.

Birden az ileride bir hareketlilik yaşandı.

Aman Allah'ım! Müdür Bey, Asya, arkadaşlar... Neler olduğuna anlam veremedi. İsmet Öğretmen'in bütün bedenini müthiş bir korku kapladı.

Asya bir parfüm esintisi gibi İsmet Öğrtemen'in yanına iyice sokularak;

"İsmet Bey, ben her şeyi itiraf ettim, anlattım, artık doğruları herkes biliyor. Ne olur beni affedin, ben sizleri anlayamamışım, bizi, öğrencilerinizi

bırakmayın, ben kazanayım diye herkesi sizden mahrum ettim, ne olur, bu sefer bari beni anlayın, hakkınızı helal edin, beni affedin!" diye yalvardı.

Bitkin bir halde ayakta durmakta zorlanan İsmet Öğretmen acı içinde;

"Sizi çok iyi anlıyorum, gerçeklerin ortaya çıkması beni okulum ve arkadaşlarım adına çok sevindirdi. Şimdi gözüm arkada olmayacak. Gördüğüm kadarıyla arkadaşlarımın buralar için ne anlama geldiğini anlamış çok iyi ev sahipleri var artık ama siz de beni anlayın lütfen, gitmeliyim!"

Uçağın kalkış saati gelmişti. Direnmenin boşuna olduğunu anlayanlar gözyaşlarına hâkim olamıyordu. Asya aslında onun geri dönmeyeceğini çok iyi biliyordu. İffeti öğrenmişti ve onun iffetine dokunulmuştu.

İsmet Öğretmen'e "uçakta oku lütfen" diye bir mektup verdi.

Uçak, bulutların üstünde, berrak bir gökyüzünde süzülürken, sırtını Tanrı Dağlarına dayamış şehre son defa baktı.

Gözleri doldu.

"Elveda şehir, elveda kara sevdam!" dedi.

Cebindeki mektubu çıkardı, okumaya başladı.

"Sevgili İsmet Öğretmen, öğrettin ve ben de çok iyi öğrendim ki: Yasak bir aşkın ateşi, küle verirmiş arkadaki bütün gül bahçelerini.

Öğrendim!

Siz iffet süvarilerisiniz, iffet güllerini çiğnemezsiniz.

Öğrendim!

Sizler iffet güllerini soldurmaya değil, onları yaşatmaya geldiniz.

Öğrendim!

Siz dünyayı çiğnersiniz ama bir çiçek bile çiğnemezsiniz.

Biz alev yollarda yanacağız belki ama emin olabilirsin güller yanmayacak!

Güller yanmayacak İsmet Öğretmenim, onu öğrettin."

Asya.

Mektubu bir muska yaptı avucunda.

"Asya'm! Selvi boylum, mektubunu da, sevgini de kutsal bir emanet gibi bir ömür boyu hep saklayacağım" dedi.

Uçak, Tanrı Dağlarının üstünde, sonsuz maviliklerde süzülüyordu. Memleketine, anasına doğru gidiyordu ama yüreği Asya'daydı.

Ve o yürek Asya'da kaldı.

ALLAH'A YAZILAN MEKTUP

Kullarım beni senden soracak olurlarsa, bilsinler ki ben pek yakınım. Bakara 2/186

Gündüzden beri kararsız olan yağmur coşmuş, aralıksız yağıyordu. Yağmurun altında yürümek geldi içinden.

İnce yağmurluğunun yakasını kaldırdı ve evine doğru yürümeye başladı.

Eve geldiğinde yine sevimli kedisi karşıladı kendisini.

Allah'a yazdığı mektup masanın üstünde duruyordu.

"Sen varsın Allah'ım! Sen varsın, varsın ki mektubuma anında cevap verdin, "dedi. Pencereyi açtı. Sokaklardan taşan bir yağmur musikisi ile birlikte tatlı bir serinlik doldu içeriye.

Sokak lambalarının ışık harelerinden hızlı hızlı dökülüyordu yağmur damlaları.

Londra nisan yağmurlarında yıkanıyordu.

Çoğu kere olduğu gibi yine sisli dumanlı bir hava hâkimdi şehre.

Kararsız nisan yağmurları bir yağıyor bir kesiliyordu.

Biraz hava almak için dışarı çıkmıştı ama şehrin sisli-kâbuslu havasından bütün

bütün sıkılmıştı.

Eve dönmeye karar verdi. Her zamanki sokakları geçerek geldi evine.

Cebindeki anahtarı çıkardı, kilit her zamanki mekanik sesle açıldı.

Ev bomboştu. Sıkıcı ve loş bir hava vardı içeride.

Masasının başına oturdu.

Sona yaklaştığını biliyordu.

Sanki iki el boğazını sıkıyordu.

Yukarılara tırmandıkça nefes alıp vermekte zorlanan bir adam gibi hissediyordu kendini.

Kendisini hiç bu kadar yalnız hissetmemişti.

İyi bir terapistti.

İnsanları sıkıntı ve stresten kurtarmaktı mesleği.

Hastalarına, güçlerinin her şeye yetebileceğini, insan aklının üstünde başka bir güç olmadığını söylerdi daima.

Onları hayata bağlamaya çalışırdı.

Ölenler yok olup gidiyordu ona göre.

Her şey burada, bu dünyadaydı.

Aslında mütevazı bir insandı. Bıkmadan, usanmadan saatlerce dinlerdi hastalarını.

Onların huzurlu bir hayat yaşamaları için günlerini harcar, hastalarıyla beraber acı çekerdi.

Darda olanları konuşmalarından anlar, onlardan para da almazdı.

Sokakta yürürken herkes kendisine saygı duyardı.

Çocuklar oyunlarını bırakır, ona tatlı reveranslarla sevgi gösterilerinde bulunurdu.

Hayatı, buhranlar içinde kıvranan insanları tedavi etmekle geçen adam şimdi kendi buhranlar içindeydi. Yalnızlık, eşinin ölümünden sonra çekilmez olmuştu. Kendisini çok güçsüz hissediyordu.

Rüyaları kabusla bitiyor, her gece kanter içinde uyanıyordu. Uykuları delik deşik olmuştu.

Uyanıkken de, uykudayken de rahat yoktu kendisine.

Nihayet kararını vermişti: Hayatına son verecekti.

Sanki iki el boğazını sıkıyordu. Gökyüzünden derin boşluklara bırakılan bir eşya gibi, dipsiz karanlıklara savuruluyordu. Tutunacak hiçbir dalı yoktu. Ne kapısını çalan, ne de arayan...

Neredeydi onca iyilik yaptığı insanlar?

Bir an dışarıya çıkmak geldi içinden. Elindeki kalemi mektup yazmak için oturduğu masaya bıraktı. Hem mektup yazsa kime yazacak, kim okuyacaktı?

Bilim kurgunun babası Isaac Asimov'un; "inanmayan bir insanın en büyük ıstırabı şükretmek istediğinde şükrünü kime yönelteceğini bilememesidir" sözü geldi aklına.

Kime veda edeceğini bile bilemiyordu.

Aylar geçtiği halde çocukları ziyaretine gelmemişti. Onları küçüklüklerinden itibaren "Hiç kimseden yardım istemeyin. İnsan, kendine yeten bir varlıktır" diye yetiştirmişti.

İnsanlar parklara, kırlara koşuyordu. Bu bahar bütün çiçekler açmıştı ama onun kalbinin yamaçlarındaki çiçeklerin hepsi kurumuştu. Ruhunda oluşan buz dağları bir

türlü çözülmüyordu.

Dışarıdaki bahara inat, içindeki karanlık vadilerde tipiler savruluyordu.

Bir an evvel içinde açılan boşluğa bırakmak istiyordu kendini.

Tekrar masasının başına oturdu.

Allah'a mektup yazmak geldi aklına.

Sonra, "İnanmadığım birine yazamam" diye vazgeçti.

"Kimseden yardım istemeyin" diye yazmıştı kitaplarında.

Hem olmayan birisine nasıl yazacaktı?

Yıllarca sokağın başındaki mabedin önünden geçmişti de, dönüp bakmamıştı bile.

Bu, hayattaki son şansıydı. Bunu denemek istiyordu.

Kararını verdi. Bir kağıt aldı çekmecesinden ve şunları yazdı;

"Ey Allah! Var mısın, yok musun? Emin değilim, eğer varsan lütfen bana cevap ver. Çünkü ben hayatıma son vermeye karar verdim." John.

Masadan kalktı. Önce bir ip bulmalıyım, diye düşündü.

İki el durmadan boğazını sıkıyordu. Kendisini bu ellerden bir an evvel kurtarmalıydı. Yıllarca en hayati çalışmalarını yaparken kullandığı sandalyesi ilişti gözüne. Onu meşhur eden bu sandalye, idam sehpası olacaktı.

Susuzluktan içinin yandığını hissetti. Mutfağa doğru yürüdü.

Sevimli kedisi kendini takip ediyor, ayaklarının arasında dolaşıp duruyordu. Zavallı hayvan bir şeyler hissetmiş olmalıydı, belki de onu vazgeçirmeye

çalışıyordu.

Kana kana su içti. Kendisinden sonra kimsenin su vermeyeceğini düşünerek, sevimli kedisine de su verdi. Önüne birkaç gün yetecek kadar yiyecek koydu. Evde hapis kalmasın diye pencereyi de hafifçe araladı.

Her şeye gücü yeten aklıyla kurduğu idam sehpasına doğru yürürken, çok sevdiği çiçekleri gördü. Yanlarına gitti, tek tek okşadı onları. Su verdi. Kuruyan bir yaprağı kopardı, eline aldı.

'İnsanlar da, umutlarını kaybettiklerinde kuruyorlar' diye düşündü.

Metin bir insandı ama nasıl olmuşsa o anda bırakmıştı kendini.

Birden kapının zili çaldı. Durakladı: "Aylardan beri çalmayan bu zile dokunan da kimdi?"

Kapıya doğru yürüdü.

Karşısında gökçek yüzlü bir delikanlı duruyordu.

"Buyurun ne istiyorsunuz" dedi. Mustafa Bey elindeki davetiyeyi uzattı.

"Alah'ın Yüce Peygamberi..." diye başlayan davetiyenin üzerindeki "Allah" kelimesinden gözlerini ayıramıyordu.

Mustafa Bey yarım yamalak İngilizcesiyle "Bu akşam İslam Peygamberi Hazreti Muhammed'in (s.a.v.) doğum gününü kutlayacağız. Sizi de bekliyoruz" dedi.

John önce şaşırdı. Sonra "Bu, ona yazdığım dilekçenin cevabı olmalı" diye düşündü. Hiç tereddütsüz;

"Geleceğim" dedi.

Mustafa Bey de şaşırmıştı. İlk defa bir

İngiliz hiç sorgulamadan geleceğini söylemişti toplantılarına. "Bekliyoruz" diyerek sevinç ve şaşkınlık içinde oradan ayrıldı.

John, uzun zamandan beri dışarıya ilk defa bu kadar huzurlu çıkıyordu. Kendisini nelerin beklediğinden habersizdi.

"Bu O'ndan cevap olmalı" diye yineledi kendi kendine. Tam vaktinde Friends House'a vardı.

Burası görkemli bir salondu. Kapıda onu Mustafa Bey karşıladı. Kanı kaynamıştı bu gence. İlk defa elinin bu kadar sıkıca tutulduğunu hissetti. Sanki semadan bir kutlu el inmiş ve elinden tutmuştu. Gözlerinin içi gülüyordu delikanlının.

"Belli ki gelişimden çok mutlu oldu" diye düşündü John.

Her dinden, her kültürden binlerce insan doldurmuştu salonu.

Rengarenk ışıklarla aydınlatılmış olan büyük salon özenle dekore edilmişti.

Görkemli salon muhteşem görünüyordu.

Önce farklı dinlere ait korolar geldi sahneye. Üzerlerinde kendi dinlerini temsil eden elbiseler vardı. İlahiler söylediler. Salondakiler dakikalarca ayakta alkışladılar koroyu. Sonra bir konuşmacı aldı sahneyi ve tane tane konuştu:

"Değerli konuklar! Bugün bizim Peygamberimiz, İslam Peygamberi Hazret-i Muhammed'in (s.a.v.) doğum günüdür. Hazreti İsa (a.s.) da, Hazreti Musa (a.s.) da bizim peygamberlerimizde. Onları da bugün burada birlikte anacağız. Peygamberler insanlık semasının

yıldızlarıdır. İnsanlar yollarını onlarla bulur. Onlar olmasaydı biz nereden geldiğimizi, niçin geldiğimizi, nereye gittiğimizi bilemezdik.

Onlar bize tek olan Allah'a yönelmeyi öğrettiler.

İnsanlık buhranlar anaforunda savrulduğunda, çağlar çıldırmaya başladığında; onlar karanlıklara doğan bir ışık gibi aydınlattılar insanlığı. Biz onlara çok şey borçluyuz..."

Konuşma uzayıp gidiyordu...

John koltuğuna gömülmüş gözyaşlarıyla dinliyordu. Gece ilerledikçe, yağmurlu bir havadan sonra ortaya çıkan güneşin tatlı ışıklarında ıslak kanatlarıyla sonsuz ufuklara uçan bir kelebek gibi hafifliyordu.

Gece sona erdiğinde Mustafa Bey yanında bitiverdi John'un. John; "Biliyor musun?" dedi, "bugün kapımı çaldığınızda son dakikalarımı yaşıyordum. Siz beni sonsuz bir karanlıktan kurtardınız.

Derin bir boşluğa savrulurken elimden tuttunuz. Sizi O gönderdi biliyor musunuz? Bu geceyi izledikten sonra anladım ki, O bana cevap verdi. Hem de bir ömür boyu kapısına uğramadığıma hiç aldırmaksızın. Allah benim sesimi duydu. Şimdi inanıyorum: O var, çünkü O bana cevap verdi. Bu gece bir ömre bedeldir, benim için."

Tipiler dinmiş, içindeki buz dağları çözülmeye başlamıştı. Karların altındaki kardelenler bağrındaki baharı zorluyordu. Kendini kuşlar kadar hür hissediyor, sonsuzluğa kanat çırpıyordu.

Mustafa Bey o gece bir kez daha anladı

ki, birisini kurtarma derdi olmayanın, kendisinin de kurtulma derdi yoktur.

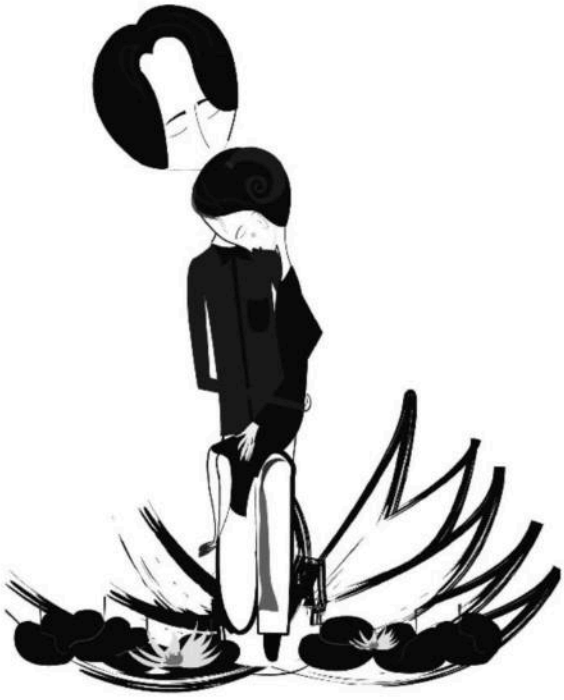
Yaptıkları işin mutluluğu Mustafa Bey ve arkadaşlarının yorgun yüzlerine vurmuştu.

Gündüzden beri kararsız olan yağmur coşmuş, aralıksız yağıyordu. Yağmurun altında yürümek geldi içinden. İnce yağmurluğunun yakasını kaldırdı ve evine doğru yürümeye başladı. Eve geldiğinde yine sevimli kedisi karşıladı onu. Allah'a yazdığı mektup masanın üstünde duruyordu.

"Sen varsın Allah'ım! Sen varsın, varsın ki mektubuma anında cevap verdin," dedi. Pencereyi açtı. Sokaklardan taşan bir yağmur musikisi ile birlikte tatlı bir serinlik doldu içeriye.

Sokak lambalarının ışık harelerinden hızlı hızlı dökülüyordu damlalar.

Londra nisan yağmurlarında yıkanıyordu.

BABA GİTMESEN OLMAZ MI?

Kamyonlar uçsuz bucaksız çöllerin ortasında kendilerine eşlik eden yüklü bir toz bulutuyla birlikte ilerliyordu. Konvoy az sonra büyük çadırların bulunduğu bir kamp yerine ulaştı. Etrafta bin bir güçlükle dolaşan siyah kadınlar görülüyordu.

Hayalet iskeletler halini almış yüzlerce insan bu çadırların arasında ne yapıyor olabilirdi?

Duran araçların birinden, beyaz ve güzel bir kadın kucağında zenci bir çocukla indi. Bembeyaz elbisesi ve beyaz teniyle tezat oluşturan kucağındaki çocukla etrafına; "yardım edin" diye seslendi.

Kamptakiler, "yardım edin" feryadını çok duyduklarından olsa gerek oralı bile olmadılar.

Az sonra aynı arabadan iki adamın sürükleyerek getirdikleri siyah kadının çığlıklarına da dönüp bakan olmadı bile. Bu, beyaz kadının kucağındaki siyah çocuğun annesi olmalıydı.

Beyaz kadının heyecanlı ve ısrarlı talebi, sonunda karşılık buldu.

Afrikalılar için kurulan bu sahra

hastanesinin genç doktoru kadının yanına geldi. Rahat hareketlerle önce çocuğun, sonra annesinin nabızlarını kontrol etti ve yapılacak bir şey olmadığını söyleyerek ayrılırken beyaz kadın tekrar yalvardı; "Ne olur, onlara yardım edin."

Doktor, sakin ve kararlı bir sesle; "Çok zayıf düşmüşler, hastalık ilerlemiş, ölecekler, vaktimizi harcayamayız" dedi ve yürüdü gitti.

Beyaz kadın yıkılmıştı;

"Buna sen mi karar veriyorsun?" diye bağırdı arkasından.

Sesi duyan doktor, arkadaşlarına ilgilenmelerini söyledi.

Birkaç saat sonra zenci kadın çadırda ameliyata alındı. Beyaz kadın meraktan içeri girdi. Zenci anne, masanın üzerinde karın bölgesi açılmış, iç organları sağa sola saçılmış halde yatıyordu.

Sadece insanlar aç değildi bu bölgede. Sinekler de açık buldukları karın bölgesinden nasiplerini almaya koşmuşlardı.

Zenci kadının gözleri aralandı, inliyordu. Başında bekleyen beyaz genç kadın, doktora, "Acı çekiyor, uyuşturamaz mısınız?" dedi.

Doktor alaycı bir ifadeyle; "Var da sanki işkence olsun diye mi uyuşturmuyoruz? Anlamıyor musunuz, hiç uyuşturucumuz kalmadı." Sonra yanındaki Afrikalıya dönerek; "Sor bakalım, kadın acı çekiyor muymuş?" dedi.

Afrikalı adam sordu, karnı açılmış zenci kadın doktora baktı ve şöyle dedi;

"Açlıktan duyduğum acının yanında

bıçağın acısını hissetmiyorum bile."

***

Film devam ediyordu. İbrahim Öğretmen eşinin "sofra hazır" deyişini bile duymamıştı. Kulakları uğulduyordu.

Bu bir filmdi. Angelina Jolie rolünü başarıyla oynamıştı. Clive Owen zaten doktor bile değildi. Ekranın sağ alt köşesinde "Sınırların Ötesinde - Beyond Borders" yazıyordu.

Gördüğü çocuklar bu film için kurgulanmış birer figüran olamazdı.

Afrika ile ilgili çok şey dinlemiş, hatta bazı fotoğraflar da görmüştü ama bu kez seyrettiği olay, yüreğine dokunmuş, canını acıtmıştı. Kesin kararını vermişti İbrahim Bey. Bu acılı insanların ülkesine gidecek, iş adamlarını ikna edebilirse okullar açacak, hastaneler kuracaktı. Bu yoksul ve çaresiz insanların yanında olmak istiyordu.

***

O gün Yeşilköy Havaalanı yine ana baba günüydü.

Son defa birbirine sarılanlar, el sallayanlar, hasretle bakanlar...

İbrahim Öğretmen, çocuklarına tek tek sarıldı, ipek saçlarını okşadı, doya doya kokladı.

Sessiz sesiz ağlayıp duran eşiyle vedalaştı. Sonra eline valizini alarak son geçiş noktasına doğru yürüdü. Ardına dönüp bakmıyordu.

Kurban bayramı yakındı. Her Kurban Bayramı'nda Hicaz'ın yanık çöllerinden çaresiz bir kadının mecalsiz sesi gelirdi kulaklarına;

"Ey İbrahim bizi bırakıp nereye

gidiyorsun?"

İbrahim Öğretmen eşinin sessiz çığlıklarını duyuyor gibiydi.

"Ey İbrahim! Bizi bırakıp nereye gidiyorsun?"

Tarihin akışını değiştiren İbrahimler sıra sıra gözünün önünden geçmeye başladı. Ateşlerde yürüyen Peygamber İbrahim (as.), Tacını, tahtını terk ederek ölümsüz sultanlığa talip olan Belh Emiri İbrahim Edhem, Bizans'ın karanlık saraylarından kendisini çağıran bir kadın sesine doğru koşan İbrahim Havvas...

Ve çocuklarının; "Babacığım, bizi kime bırakıp gidiyorsun?" diye ardından ağlaştıkları Kazan Türklerinden Abdürreşid İbrahim.

Perişan alem-i İslam'ı ve bütün Asya'yı baştan başa dolaşan bu müthiş seyyah Abdürreşid İbrahim, İstanbul'a uğradığında, merhum Akif'in ifade gücünü görünce:

"Sen bütün Asya'yı, Afrika'yı dolaşmalısın, buzlu steplerde, kızgın çöllerde yaşayan Müslümanların ahvalini yakından görmelisin. Senin şiirlerin ilkbaharın feyzi gibi, donmuş ruhlara yeniden hayat verir. Onları görmeli, onları dinlemelisin. Onlar da seni görmeli ve dinlemeli" dediğini hatırladı.

"Akif, Afrika'yı, Asya'yı dolaşamadı ama Asım'ın Nesli Kara Kıta yollarında" dedi.

Bu duygular harmanında tam gişelerden geçiyordu ki, birden bacağını sımsıcak bir şeyin sardığını hissetti. Birde baktı ki minik Nurefşan'ı. Yaşlı gözlerle babasına bakarak; "baba gitmesen olmaz mı?"

Demez mi?

Nasıl da sessizce gelmişti! Annesinden nasıl kurtulmuştu küçük meleği!

Bittiği andı.

Salıverdi kendini.

Başladı hıçkıra hıçkıra ağlamaya. Geriye dönüp baktı yaşlı gözlerle. Tam da düşündüğü gibiydi, her biri annelerinin kucağına kapanmış ağlıyorlardı. Şimdi anlıyordu Hz İbrahim'in (a.s.) niye ardına dönüp bakmadığını.

Kahramanların hayatlarında karar anları vardı.

Her zamanki gibi fedakârlık yine hanımına düştü.

Geldi aldı İbrahim Öğretmen'in kucağından yavrusunu. Küçük Nurefşan'ın "Baba, baba!"feryatları yeri göğü inletse de, Kara Kıta'nın kara yüzlü çocukları onu çağırıyordu. Çantasını aldı yerden, başını önüne eğdi ve yürüdü.

Uçakta koltuğuna yığılıverdi.

Uçak bulutların üstünde bir kuğu gibi süzülürken, onun da sımsıcak yaşlar yanaklarına süzülüyordu.

Kongo'ya indiğinde her tarafın siyah renkli insanlarla dolu olduğunu gördü.

Havaalanındaki görevlilerin kendisine iyi bakmadığını anlamakta gecikmedi. Uzun süre bekletilmesine bir mana veremedi. Herkes gitmişti bir tek kendisi kalmıştı.

Uçağa bindirip geri göndermek istediklerini çok sonraları öğrendi.

Bu siyah insanlar, beyazlardan çok çekmişlerdi. Onlara göre beyazlar siyahlar için iyilik düşünmezdi.

Beyaz adam, on beş milyonu kökleştirebilmek için yüz milyona kıymış, dört yüz yıl boyunca köle pazarları dolmuş taşmıştı.

Bu pazarlarda, elleri kolları bağlanarak kırbaçlanan kadınlar, dünya gözüyle bir daha göremeyeceklerini bildikleri yavrularının yerde sürüklenişine bakakalan analar, köleleri kovalayan köpekler, kaçak köleleri takip eden eli kamçılı, zincirli ve silahlı baş belası beyazlar yıllar boyunca Kara Kıta'nın kaderi olmuştu.

Beyazlar, kocalarının gözleri önünde hamile siyahi kadınları ağaçlara asarak bıçakla karınlarını yarmışlar, bebekleri çıkarıp postalları ile başlarını ezmişlerdi.

Hem iş göremesin hem de isyan etmesinler diye sadece Kongo'da on milyon gencin kol ve bacaklarım çaprazlama kesmişlerdi. Diğer ülkelerde de kesilen, asit kuyusuna atılan insan sayısı bundan daha az değildi.

Çiftliklerde, mutfaklarda, çalılıklarda kıskıvrak kıstırılan karılarının, analarının, kızlarının acı çığlıkları hala kulaklarında çınlıyordu.

Beyaz efendiler, siyah köle kadınlara kuşaklar boyunca tecavüz etmişler. Beyaz adam, milyonlarca siyah insanı esir gemileri ile ülkelerine taşımıştı. Yüz yıllar boyunca köpek balıkları, kolay yaşamanın yolunu esir taşıyan gemilerin peşine takılmakta bulmuş, okyanusların dibi, morarmış bedenler, kıpkızıl kanlar, hamile kadınlarla dolmuş, taşmıştı.

Hasılı burada her siyahın evine ve

yüreğine değen bir beyaz acı vardı.

Bu beyaz insan da o 'şeytanlardan' olmalıydı.

İbrahim Bey, havaalanından çıkar çıkmaz acı gerçekle yüz yüze geldi.

Bazı fanatik siyahlar elleriyle boğazlarını işaret edip "beyazlara ölüm" sözleri ile karşıladılar onu.

Yürüdüğü sokaklarda herkes kendisine nefretle bakıyordu.

Yaklaşan Kurban Bayramı'nın büyük bir fırsat olduğunu düşündü.

Çaresizdi bu insanlar. Fakir, yoksul fakat bu onurlu insanlar için bir şeyler yapmalıydı.

Türkiye'den cömertliğini yakından tanıdığı işadamı Veysel Bey'i aradı.

Kongo'daki insanların çaresizliğini anlattı. Veysel Bey kendine yakışanı yaptı. Sonra Sadık Bey'i aradı. O da boş çevirmedi.

"Bu çok iyi" dedi, "tam 63 tosun".

Sıra kurbanlıkları satın almaya gelmişti. Bazen karanlık Afrika ormanlarına bazen kano ile azgın ırmaklara dalarak tek tek topluyordu. Topluca bir yerden alma imkânı yoktu. Tosunlar huy- suzlandığında kanolar devriliyor yüzerek kıyıya çıkıyordu. Güneş gökte bir darağacı oluyor, sinekler ise soktuğu yeri bir balon gibi şişiriyordu. Sonunda altmış üç tosunu topladı ve ahıra bağladı.

Yorulmuştu, uzandı mütevazı yatağına. Gurbette ilk bayramıydı. Eşini, çocuklarını düşündü.

Kirpikleri, uyku balına dokunmuş gibi tatlı bir uykuya daldı.

Pırıl pırıl bir bayram sabahıydı. Siyah yüzlü, çekik karınlı insanlar doldurmuştu etrafı. Uzaktan gelen siyah insanların tekbir ve salavat sesleri çölü velveleye veriyordu. Bir de ne görsün, o siyah insanların arasında yüzü bir dolunay gibi parlayan Peygamberimiz de vardı.

Koştu.

"Ya Rasulallah! Buraya da geldiniz demek" dedi.

Güllerin Efendisi (sav); Önce iki eliyle başını kavrayarak alnından öptükten sonra; "Ben sizin gittiğiniz her yere gelirim" buyurdular.

En karanlık gecede ansızın doğuvermişti "Ay yüzlü."

Umutsuzluktan kararmış yüzlere yansıdı ay ışığı.

Güllerin Efendisi (s.a.v.) başladı listeyi okumaya... Yedişer yedişer 63 kişilik listeyi tek tek okudu...

Kan-ter içinde uyandı İbrahim Bey en güzel uykudan. Yanaklarından yaşlar süzülürken 'işte geldi' dedi. "Adımın anıldığı her yere giderim" demişti. Şimdi buralarda da bizim başımızı okşuyor diye düşündü.

"Buralarda çok az biliniyorsun Ya Rasulallah!" Dedi.

***

Ertesi gün Türkiye'den gelen listeler Güllerin Efendisi'nin gece okuduğu listelerle tıpa tıp aynı olduğunu gördü İbrahim Öğretmen.

Bayram sabahı, kurban kesim yeri ana baba günüydü. Siyah insanlar, kadın çoluk çocuk sıraya giriyor, poşetlere doldurulan

etlerini alıp evlerinin yolunu tutuyorlardı.

Ülkenin en meşhur pop sanatçıları da olayı duyarak gelmiş, dağıtım işine yardımcı oluyordu. Siyah yüzlü, kara gözlü, sıska çocukların et poşetini aldıklarında sevinç reveransları görülmeye değerdi. Bir çocuğunun elinden tutmuş, diğerini kucağına almış çaresiz kadınların eti aldıklarında, o umutsuz siyah yüzlerine düşüveren mutluluğun fotoğrafı tarifsiz güzellikteydi.

Az ilerde boynu bükük, sevimli bir siyah çocuk gördü İbrahim Öğretmen. Kucağına aldı, öptü, kokladı onu.

"Ha beyaz, ha siyah, hepsi bizim güllerimiz; bunlar, bizim umutlarımız" dedi içinden. Onun eline de bir paket tutuşturdu. Çocuk koştu annesine. Sevinçle bir şeyler söylüyordu.

İbrahim Öğretmen 'poşete çok sevindi galiba' dedi, kendi kendine.

Tercüman, çocuğun; "O beyaz adam başımı okşadı, sevdi beni" dediğini aktardı.

Kongo'da en çok görülen şey yetim çocuklardı. Yetimhaneler tıklım tıklım doluydu. İç savaşta 3.5 milyon insan ölmüş, bir o kadar da yaralı, yetim ve öksüz kalmıştı geride. 7.8 büyüklüğündeki son depremde çok büyük can kaybı yaşanmıştı.

İşleri daha bitmemişti.

Arkadaşı Ramazan Bey'le birlikte kano denilen küçük bir kayıkla fakir bir kabileye et götürmek için yola çıktılar.

Dört saat süren tehlikelerle dolu bir nehir yolculuğundan sonra kabileye ulaştılar.

Derme çatma evlerden, barakalardan

duman duman yoksulluk tütüyordu.

Kabile reisi, yardımdan son derece memnun oldu. İlk defa bir beyazdan ve bir Müslüman'dan yardım görmüşlerdi. Uzun uzun sohbet ettiler. Onların fedakârlıklarını bir türlü anlayamı- yordu kabile reisi.

Ardı arkası gelmeyen sorular, sordu. Her cevaptan sonra yüreğinde bir bir ışıklar yanmaya başladı. Ve içindeki cenneti keşfetti kabile reisi. O gün sekiz bin nüfuslu bütün kabile, reisleriyle birlikte içlerindeki cennete doğru yolculuğa çıktılar.

Ayrılık vakti geldiğinde İbrahim ve Ramazan Öğretmenleri uğurlamak için herkes yollara döküldüler. Kalabalığın sevgi gösterilerinden saatlerce ulaşamadılar kayıklarına. Reis, "Bize bunca güzellikleri bundan sonra kim anlatacak? Bizi kime bırakıp da gidiyorsunuz" dedi. Tekrar geleceklerine dair söz verdiler.

Kabile halkı, onlar gözden kayboluncaya kadar el salladılar arkalarından. Kano ile yine tehlikeli bir nehir yolculuğu başladı. "İyi ki gelmişim buralara" dedi İbrahim bey. "Beyazlara ölüm" işaretiyle tehdit edilirken, bir günde siyah insanların gönüllerine taht kurmuştu.

Yol boyunca kızının sözleri çınladı durdu kulaklarında;

"Baba gitmesen olmaz mı?"

POŞULU AMCA

Rahva Ovası'na ulaştığımızda hava iyiden iyiye bozmuştu. Yollar kar-kıştı. Güneş beyaz tepelerin ardına çoktan sarkmıştı.

Van'dan Muş'a gidiyorduk.

Göz gözü görmüyordu. Görüş mesafesi sıfıra yakındı. Öyle ki sık sık arabanın arka kapısını aralayıp arabayı kullanan arkadaşımız Mehmet Bey'e "Sağ yap, sol yap..." diye yolu tarif etmek zorunda kalıyorduk.

Vakit akşama kavuşmasına rağmen yer gök bembeyazdı. Tipi şiddetini artırdıkça artırıyor, fırtına karları yerden kuvvetlice alıp göğe savuruyordu. Kar fırtınasının böylesine hiç şahit olmamıştım.

Rahva Ovası'ndan geçerken düz alanda rayların üzerine neden tünel yaptıklarını hep merak ederdim. Artık merak etmeyecektim.

Düzlükte kardan dağlar oluşuyor ve rüzgâr, kar tepelerinden beyaz yığınları alıp alıp vadiye savuruyordu.

Tipi, yetim çocuklar gibi soğuktan bir birine sokulmuş ağaçların dallarını bıkmadan, usanmadan dövüyordu. Sağda solda kara saplanmış arabalar yolculuğu

hepten çekilmez kılıyordu. Tek tük uçuşan kargalar da artık ortalıktan kaybolmuştu. Bu sert havada acaba sığınabilecekleri güvenli bir yer bulabilmişler midir?

Altmış km'lik yolu tam beş saatte alabilmiş ve sonunda kendimizi ilkokul öğretmeni değerli dostum Seyyid Bey'in evine atmıştık.

Hayalimizin peşine düşerek, şehrin merkezinde, Anadolu Lisesi'nin dibinde boş bir bina bulduk. Lakin mal sahibinin istediği parayı bulmamız imkânsızdı. Onu bir türlü ikna edemedik.

Gece boyunca bütün iyi niyetimize rağmen binayı alamayışımız zihnimizde salkım salkım sorular oluşturdu.

Sıkıntılarımıza cevap ertesi gün geldi. Anlaşılan gece, sadece bizi değil, mal sahibini de düşündürmüştü. Sabah erken vakitte yanımıza gelerek, binayı bize vereceğini söyledikten sonra:

"Kirayı da siz takdir edin" dedi.

Kolları sıvayıp şevkle çalışmaya başladık. Ranza ve dolapları yakındaki bir baraj inşaatının şantiyesinden temin ettik. Halısını da İstanbul'dan bir işadamı gönderdi.

Derme çatma da olsa yurdu tefriş ettik.

Sonunda 60 öğrenci kapasiteli bir yurdumuz oldu. Tatlı tatlı konuşan ama yüreği bir yangın yeri gibi ıstırapla tüten Mustafa

Bey de yurdun idaresini üstlendi.

Mustafa Bey gayretli, sade, mütevazı biriydi.

Orada büyük hizmetlere vesile oldu.

Yıllar sonra karşılaştığımızda o günleri

yâd ettik.

Anlattıklarından gördük ki, meğer o küçük yurt bilmediğimiz daha ne büyük işler görmüş.

Şimdi söz Müdür Mustafa Bey'de:

"Yurt talebelerin akınına uğramış, kayıtlar birkaç günde dolmuştu. Geç kalan velilerin küçücük çocuklarının ellerinden tutup büyük bir üzüntüyle geriye dönüşlerini unutmam mümkün değil. Yalvarmalar, yakarmalar boşunaydı; bir kişilik dahi boş yerimiz kalmamıştı. Buna rağmen geriye dönen her baba-oğul için tarifi imkânsız acılar çekiyordum.

Sadece Hakkâri'de bile her yıl okumak için binden fazla çocuğun köylerden şehre geldiğini düşünürseniz, Doğu'da barınma açığının boyutlarını tahmin edebilirsiniz.

Binlerce gül yüzlü çocuk, kalacak sıcak bir yuva değil, soğuk bir ev bile bulamadan, eğitim hayatına adım atamadan köylerine geri dönüyordu. Sadece gelecek hayalleri değil, umutları da yıkılıyordu geri dönerken. Küçücük yüreklerinde kim bilir ne büyük hayalleri daha gün yüzü görmeden sönüp gidiyordu?

Bir gün poşulu bir amca geldi yurda. Yanında mahcup bir çocuk vardı.

Eski püskü kıyafeti her şeyi anlatıyordu.

Babasının elinden sıkıca tutmuştu. Adam bana, "Al oğlumu, yatak da istemez, ranza da!" diye çok yalvardı.

Çocuk başını önüne eğmiş, babasının yalvarışlarını dinliyordu.

Belli ki, kalbi bir güvercin yüreği gibi pır pır atıyordu.

Bir aralık gözüm ayakkabılarına ilişti.

Delik ayakkabılardan çorabı görünüyordu. Yüreğim sızladı. İçimde Rahva'nın tipilerinden daha sert fırtınalar koptu.

Onu geri göndermeye yüreğim isyan ediyordu.

Fakat sırada bekleyen pek çok çocuk vardı. Hangi birine çözüm bulabilirdim ki? Ağlamamak için zor tuttum kendimi. Adam da çaresizliğimi anlamış olmalı ki, hiçbir şey demeden çocuğunun elinden tuttuğu gibi arkasını dönüp gitti. İkisi de gözden kaybolunca kadar baktım arkalarından.

Aciz ve çaresizdim.

Aylarca unutamadım bu olayı. Kâbus gibi rüyalarıma girdi.

Ne zaman caddelerde çocuğu ile yürüyen bir baba görsem hala o poşulu adam ve oğlu gelir aklıma. Suçlu benmişim gibi ıstırap duyarım, yüreğim ezilir her defasında.

Doğuda kış erken gelir. Dondurucu soğuklar başlamıştı.

Bir gün odamda oturuyordum. Ziyaretçim olduğunu söylediler. "Gelsin" dedim. İçeri poşulu bir amca girdi. Yüzünü, gözünü sarıp sarmalamıştı. Uzun yoldan geldiği her halinden belliydi. Poşusunu hafifçe sıyırarak; "Müdür Bey, beni tanıdın mı? Ben okulların açıldığı günlerde oğlumla beraber gelmiştim. Benim oğlum yatak istemez, yerde de yatar, ne olur al oğlumu, demiştim ya size.'

"Evet hatırladım. Evladımız okuyor mu, barınacak bir yer buldu mu bari?"

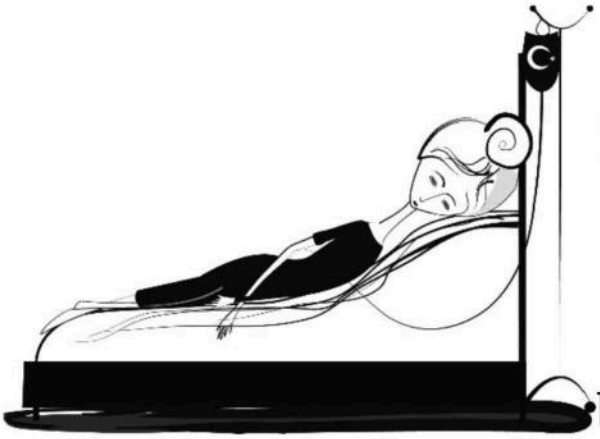
'Okumuyor müdür Bey, okumuyor. Bu yurda kabul etmediğin oğlumu, teröristler dağa alıp götürdü. Ben istedim ki, eli kalem

tutsun. Sen onun kalemini kırdın, hayallerini yıktın, umutlarını yok ettin, müdür bey. Şimdi bir terör örgütünün adamı olarak, o dağ senin, bu dağ benim dolaşıyor mu, yoksa bir kör kurşuna kurban mı gitti, bilmiyorum. Umurumda da değil. Çünkü ben ölmüşüm müdür bey. Eğer ahirette imansız karşıma gelirse iki elimi iki yakanda bil' deyip döndü ve gitti.

Bu seferde arkasına bakmadı.

"Dur biraz! Dur hele!" diyecektim, diyemedim. Dış kapıya koştum. Bir an evvel sıcak bir ocak başına kavuşmak için koşar adım evlerine doğru giden insanların arasında o poşulu adamı aradı gözlerim. Adam, poşusunu yine başına dolamış, tek başına, karşı caddenin kaldırımından kar ve tipiye aldırmadan başını önüne eğerek yürüyordu. Tipi, kaldırımlara yeni dikilmiş taze dalları bıkmadan, usanmadan dövüyordu. Poşulu Amca gözden kayboluncaya kadar arkasından baktım baktım..."

Dedim ya, Doğuda kış erken gelir...

DAMARLARI MDA TÜRK KANI VAR

İki yataklı bir hastane odası...

Yatağın birinde devlet televizyonunda program yapan bir kadın, diğerinde de yeni ameliyat olmuş başka bir bayan yatıyordu.

Narkozun tesiri geçtikçe kendine gelen kadın, sık sık sayıklıyor ve iki de bir; "Allah'ım! Sana şükürler olsun, benim damarlarımda Türk kanı var" deyip duruyordu.

Kendine geldiğinde yatak komşusu kadın, "Sen ne sayıkladığını biliyor musun? Ne demek damarlarımda Türk kanı var, sen Rus vatandaşı değil misin?" diye çıkıştı kendisine.

Kadın bitkin bir halde; "Sen de olsan aynı şeyi söylerdin" dedi.

Dantela gibi dünyanın en güzel deltası üzerine kurulu bu kadim bilgeliğin başkentinde iki şeyi çok seviyordu İbrahim Öğretmen.

Birincisi öğrencileriyle birlikte olmak, İkincisi de güneşin batışı eşliğinde, Volga'nın Hazar'a dökülüşünü seyretmek.

Anasına kavuşan evladın kollarını açışı gibi tam burada kollarını açar Volga ve altın sarısı renklerle beş-on koldan birden atar kendini Hazar'ın bağrına. Bu hazin buluşma gurbette bambaşka dünyalara alır

götürür onu.

Rus-Türk kolejinde öğretmendi.

O gün sınıfa girdiğinde en ön sırada oturan Nikola'nın hüzünlü hali dikkatinden kaçmadı.

Bir ara yanına kadar giderek;

"Neyin var Nikola?" dedi

"Annem hastanede öğretmenim, onu düşünüyorum" dedi.

İçinden bir şeyler akıp gitti İbrahim Bey'in. Kendi anası geldi aklına. Zavallı anacığı biraz olsun iyileşmiş miydi acaba? Nasıl da ağlamıştı arkasından uğurlarken?

Sanki bir asır geçmişti aradan.

Bu yüzden hasretin dinmek bilmeyen acılarını, her gurup vakti Volga'nın hazin şırıltılarında dinlendirmek, Hazar'ın dalgalarına salmak istiyordu. Bir an daldığı hayallerden ayıldı ve daha fazla bir şey sormak istemedi.

"Üzülme" dedi. "Ders bitiminde birlikte gider ne lazımsa yaparız."

Nikola, boşalmaya hazır bulutlar gibiydi. Ellerini yüzüne kapadı.

Omuzları hafif hafif kalkıp iniyordu. İbrahim Öğretmen ne diyeceğini, ne yapacağını şaşırmıştı. Elini Nikola'nın ipek sarısı saçlarında şefkatle gezdirdi.

***

Ders bitmişti. "Hadi gidelim" dedi mahzun öğrencisine.

Beraberce çıktılar okuldan.

"Annenin hastalığı ağır mı?" dedi.

"Annemde umut görmüyor doktorlar" diye cevapladı Nikola.

Hastaneye yaklaştıkça çocuğun heyecanının arttığını fark ediyordu.

Koridordaki bir odanın önünde durdular.

Nikola'ya, "Önce sen gir de, benim geldiğimi haber ver" diye tembihledi.

Kadın oğlunu görür görmez yattığı yerden doğrularak yavrusuna kollarını açtı. Nikola, Hazar'a kavuşan Volga gibi açtı kollarını ve bıraktı kendini anasının sımsıcak kucağına.

Doya doya sarıldılar. Çocuk bir an "Belki de bunlar anneme son sarılışlarım, onu son koklayışım" diye geçirdi içinden.

Sonra toparladı kendini. "Anne, dışarda İbrahim Öğretmen'im var, seni ziyaret etmek istiyor" dedi. Zavallı kadın yatağında doğruldu, yanaklarına süzülen yaşları sildi, kestane rengi kumral saçlarını topladı.

"Tabii oğlum, gelsin".

Bir öğretmen neden gelsindi ki hastaneye? Sebebi ne olabilirdi?

Yoksa çocuğu bir kabahat mi işlemişti?

İbrahim Bey, insanın içine hoşluk veren bir esinti gibi girdi içeri. "Geçmiş olsun efendim, duyunca çok üzüldüm" dedi. Oğlunun okulda kendisine ne kadar üzüldüğünü söyleyerek kadını iyice üzmek istemedi.

Bu soylu davranıştan çok duygulanan kadın; "Öğretmen bey evladım! Nikola'm size emanet, ne olur ona yalnızlığını hissettirmeyin. Onu size emanet ediyorum. Zaten birkaç günlük ömrüm var. N'olur Nikola'mı her gün bana yollayın da, kalan günlerimde doya doya koklayayım" dedi.

Kadın kesik kesik öksürüyordu.

İbrahim Öğretmen şaşırmış kalmıştı. "Durunuz hele efendim, Allah'tan ümit

kesilmez. Ben doktorunuzla bir görüşeyim" diyebildi.

"Gerek yok öğretmen bey evladım. Doktorlar bir kaç ünite kan ve bir de yüklü miktarda ameliyat parası bulmamızı istediler. Bunları tedarik etmemiz imkânsız" dedi.

İbrahim Öğretmen "Daha çok gençsiniz, ümitsiz olmayınız" diye teselli etti.

Kadının haline çok üzülmüştü. Öğrencisi Nikola'ya dönerek, "Sen annenle kal, ben az sonra gelirim" deyip odadan çıktı.

Sevgiyle tutuşmuş gönüller, mutlaka etrafındakileri mutlu edecek bir formül bulmalı, diye düşündü.

Önce kadının doktoru ile konuştu. Doktorun; "ameliyat olursa kurtulur" sözünü duyunca derin bir nefes aldı. İlk iş olarak hemşirelerden kadının kan grubunu öğrendi.

Kadınla aynı kan gurubunda olduklarına çok sevindi. Sonra gitti, bir kulübeden okuldaki arkadaşlarına telefon açtı. Biraz sonra dört beş arkadaşı daha hastanedeydi, kan işi tamamdı. Sıra paraya gelmişti. Arkadaşlardan toplayarak ameliyat parasını tamamlarız diye düşündü.

Müjdeyi vermek için kadının yattığı odaya doğru yöneldi.

Nikola'nın annesine sarılışı, "anneciğim kurtulacaksın!" deyişi görülmeğe değerdi.

Sanki okuldaki bütün öğretmenler, öğrencilerinin annelerinin kanayan yüreğinin acısını dindirmeye, dağınık kâkülünü düzeltmeye koşuyordu. Nikola

sevincinden annesine sarılıp sarılıp öpüyor, bu sırada ağzından hep aynı sözler dökülüyordu: "Yaşayacaksın anneciğim! Yaşayacaksın."

Kadın, öğretmenlere; "Evlatlarım, siz nasıl insanlarsınız? Buralarda evlat annesine yapmaz sizin yaptıklarınızı" diyordu.

Öğretmenlerin yaralı yüreklerinden bir sızıdır akıverdi. Ne zamandan beri duymamışlardı "evladım" sözünü bir ana yüreği sıcaklığında.

"Size borcumu nasıl ödeyebilirim?" dedi kadın dudakları titreyerek.

"Siz tasalanmayın", dedi İbrahim Bey, "bizim de annemiz sayılırsınız"

***

İki yataklı bir hastane odası...

Yatağın birinde devlet televizyonunda program yapan bir kadın, diğerinde de yeni ameliyat olan Nikola'nın annesi yatıyordu.

Günlerden beri yüzü gülmeyen sevimli çocuk; "annem kurtuldu" diye mutluluktan uçuyordu. Narkozun tesiri geçtikçe kendine gelen annesi sık sık sayıklıyor ve iki de bir; "Allah'ım! Sana şükürler olsun, benim damarlarımda Türk kanı var" diyordu.

Yatak komşusu kadın, "Sen ne sayıkladığını biliyor musun? Ne demek damarlarımda Türk kanı var, sen Rus vatandaşı değil misin?" diye çıkışıyordu kendisine.

Kadın bitkin bir halde; "bu öğretmenleri Tanrı gönderdi bize, sen de olsan aynı şeyi söylerdin." dedi.

Nice orduların giremediği en sağlam

kaleleri çoğu kere sevginin kahramanlarının kolaylıkla fethettiğinin bir resmiydi bu.

Her iki kadında iyileşerek taburcu olduktan sonra, bir gün Türk Koleji'nde buluştular.

Nikola'nın annesi Türk öğretmenlerin fedakârlık ve şefkatini bu defa devlet televizyonu vasıtasıyla bütün ülkeye anlattı.

Konuşmasını yine tarihin alnına altın harflerle yazılacak olan şu kelimelerle tamamladı.

"Allah'a şükrediyorum ki, damarlarımda Türk kanı var!"

LEFTER

1996 Kışı... Ortalık kar kokuyordu. Gecenin karanlığına göklerden lapa lapa kar dökülüyordu.

Gurbetteki Türk kültür merkezindeki soydaşlar bir birleri ile hasret gideriyordu.

Sıra tanışma faslına gelmişti. Salondakilerin çoğu Giresunlu idi.

Aralarına ilk defa katılan Avukat Bekir Bey;

"Galiba burada herkes Giresunlu" dedi.

Türk okullarının yönetim kurulu başkanı olan Bekir Bey'in merakını yine bir Giresunlu olan postacı Mehmet giderdi.

Bir bir anlattı Giresunluların bilcümle Philedelphia hikayesini:

"Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Rumlar Giresun'u apar topar terk ederken, yükte ağır pek çok mallarını geride bırakmışlar.

Her nasılsa geride kalanlar arasında Lefter adında 5-6 yaşlarında bir çocuk da varmış.

Yağlıdere ilçesine bağlı Hisarcık köyünde boynu bükük kalan zavallı Lefter'e köydeki Sabahat Ana sahip çıkmış. Kendi torunu gibi sevmiş, bağrına basmış.

"Bağlarını, bahçelerini bırakıp giden anne-babası, kardeşleri kim bilir nerededirler şimdi? Neden geri gelip

kendisini de gö- türmüyorlardır?"

Bu soruların cevabını ömür boyu bulamamış Lefter.

Derin bir uçurumun kenarındaki hoyrat rüzgârların savurduğu kır çiçeği kadar yapayalnız hissedermiş kendini.

Hisarcık köyünde onun dışında her şey özgürdür. Sokakta oynayan çocuklar, gökyüzünde kanat çırpan kuşlar, çöplükte rızkını arayan tavuklar bile ondan daha özgürdür.

Tabiatın en güzel köşesindeki bu köyde daha fazla kalamayacağını, büyüdükçe biraz daha derinden hissetmiş. Bazı geceler Sabahat Ana'ya hissettirmeden başını yorganın altına sokup sessizce ağlarmış.

Acaba Anadolu'nun bu yaşlı anası neden kendisine sahip çıkıyordu? Neden evladı gibi seviyordu? Köydeki arkadaşları onu ne zaman dışlasalar, bu kadın neden koşup "O benim evladım, dokunmayın ona!" deyip sarıp sarmalıyordu kendisini?

Sabahat Ana'nın sükunetle ezan dinleyişi, huzur içinde kıldığı namazlar vaktiyle çok etkilemişse de onu, sonraları bu duyguları dumura uğramış.

İlkokulu Hisarcıkta bitirmiş ama bitirene kadar Lefter'in takati tükenmiş.

"Sen Rum'sun, bizimle oynayamazsın" diyerek onu hep dışlamış arkadaşları.

Körpe yüreğindeki sevgisi yer bulamamış köyde. Burada kalacak kadar kök salamamış toprağa. Köyü çok severmiş ama yaşlı bir anadan başka onu kimse kabullenmemiş.

Köylüler savaş yıllarında Rumların yaptıklarını unutama- mışlar.

Haklıydılar belki ama Lefter'in suçu neydi? Kimse Lefter'in masum bir çocuk olduğunu kabullenmek istememiş.

Lefter ne Hıristiyanlığı öğrenebilmiş, ne de köydeki insanların tutumları yüzünden Müslümanlığı...

Sık sık; "Sabahat Ana! Neden herkes senin gibi değil" dermiş. Ne var ki, Sabahat Ana iyice yaşlanmış.

"Sabahat Ana'ya bir şey olursa ne yaparım?" diye düşünmeye başlamış Lefter.

Bir gün Sabahat Ana'ya köyden ayrılacağını söylemiş.

Sabahat Ana çok üzülmesine, "Gitme, kal" demesine rağmen aslında o da gitmesini istiyormuş. Hani boyu da iyice serpilmiş, her an kötü şeyler olabilirmiş köyde. Lefter eskisi gibi sessiz kalmazmış hakaretlere, isyan edermiş sık sık.

Günlerden bir gün onun masum ve güleç yüzünün derinliklerindeki hüznü son defa seyretmiş Sabahat Ana.

Suçunun sebebini öğrenemeden, Sabahat Ana'nın elini öpüp köyden ayrılmış Lefter.

Yol harçlığını da bir çıkının içinde cebine koymayı ihmal etmeyen Sabahat Ana, evladı gibi sevdiği Lefter'in ardından çok ağlamış.

Gözden kaybolunca kadar arkasından yaşlı gözlerle bakmış. Lefter de dönüp dönüp Sabahat Ana'ya gamlı gözlerle bakmış, el sallamış.

Lefter önce Rusya'ya gitmiş, sonra da Amerika'ya gelmiş ve buralara yerleşmiş. Burada büyük araziler almış ve kısa zamanda büyük servet sahibi olmuş. Ne var

ki, Lefter ne Hisarcık köyünü, ne de Sabahat Ana'yı hiç unutamamış.

"Bütün analar neden Sabahat Ana gibi değildir? O, yüreğindeki sevgiyi nereden almıştır? Hisarcık Köyü'nün kırlarındaki çiçekler
mi sunmuştu ona bu sevgiyi?" diye
düşünür, dururmuş Lefter.

***

Uzun yıllar sonra Lefter, Sabahat Ana'yı ziyarete gelmiş. Dizleri yamalı pantolonla, delik ayakkabılarla koşturduğu köyün tozlu yolları, onu, içinde bahar bahar büyüttüğü köy evine doğru taşırken, mutluluktan içi içine sığmamış.

Sabahat Ana'ya kat kat elbiseler, çeşit çeşit hediyeler almış.

Çocukluğunda Sabahat Ana'nın verdiği o yamalı elbiselerden mi sinmişti yüreğine bu sevgi, yoksa yedirdiği yemeklerden mi? Bilemese de, nur yüzlü meleğini çok özlediği her halinden bellidir.

Sabahat Ana'nın kapısını kilitli bulmuş. Az bir zaman önce Sonsuzluğun Sahibine yürümüştür Sabahat Ana.

Getirdikleri elinde kalakalmış.

Getirdiği onca hediyeleri köylülere dağıtmış.

Sabahat Ana'nın mezarına gitmiş. Hafifçe bir tümsek oluşturan toprak yığınının başında bir tahtanın üzerinde "Sabahat Çakır, ruhuna fatiha" yazısını görünce göz yaşlarını tutamamış. Toprağını koklamış, üzerine kapanıp ağlamış.

Oysa ne hayaller kurmuş köye gelirken. Evini yeniden yaptıracak, tertemiz döşeyecek, ahir ömründe onu bir güzel

rahat ettirecekmiş ama olmamış.

"Bedenini rahat ettiremedim bari ruhunu rahat ettireyim" demiş ve onun adına hayırlar yapmış, yattığı yeri, beyaz mermerden bir anıt haline getirmiş.

Köyden ayrılmadan önce bütün köylüleri Sabahat Ana'nın mezarının başında toplamış.

"Sabahat Ana için geldim ama yetişemedim, ben onun köylülerine onun hatırına bir iyilikte bulunmak istiyorum. İşte kartvizitim, burada adresim ve telefonlarım var. Eğer bir gün Amerika'ya gelmek isterseniz size iş bulurum, sahip çıkarım,
"demiş ve köylülerle tek tek vedalaşıp,
ayrılmış Hisarcık'tan.

***

Aradan iki yıl geçtikten sonra köyden iki kişi; "Yahu şu Lefter'i bir gidip bulalım bakalım, dedikleri doğru mudur? diyerek buraya gelmişler.

Lefter köylülerimizi görünce çok mutlu olmuş. Onlara iş bulmuş, arazi almış, bağ bahçe sahibi yapmış her birini.

Sonra o iki kişi haber salmışlar Türkiye'ye, el etmişler köylülerine; "gelin burada ekmek var" diye. Bunun üzerine köylüler birer ikişer dökülmüşler buraya.

Bu gün sadece Philedelphia'da 2.500 kişiden fazla Giresunlu
var."

***

"İşte böyledir buradaki bilumum Giresunlunun hikâyesi" der, postacı Mehmet.

Dışarda gecenin karanlığına lapa lapa

kar yağmaktadır.

Postacı Mehmet, oradakilerin hepsinin ortak bir derdi olan şu acı itirafta bulunur:

"Bekir Bey kardeşim. Bizler buralara gelmişiz, araziler, bağlar, bahçeler edinmiş, çok para kazanmışız ama çocuklarımızı kaybetmişiz. Ne Kur'an biliyorlardı, ne ezan, ne de cami. Biz bu kültür merkezinde ara sıra bir araya gelip kendi kültürümüzü hatırlamaya çalışıyoruz ama çocuklarımıza ulaşamıyorduk. Ne zaman ki sizler geldiniz ve buralarda Türk Okulu açtınız, çocuklarımız da tekrar kendi kültürümüzle yetişmeye başladılar. Allah sizlerden razı olsun, sizler buralara Sabahat Ana'nın ruhunu getirdiniz."

AYRILIK TÜRKÜLERDE GÜZEL

Bir zamanlar bir yanımı bırakarak ayrıldığım Antalya'dayım. Gün, geceye dökülüyor.

Daha ilk anda tatlı bir rüzgar, içine çektiği portakal çiçeklerinin kokularını, ılık dudaklarıyla yüzüme üflemeye başlıyor.

Rüzgâr, tanıdık kokular taşıyor yüreğime.

Geçmişin güzel günlerinden hatıralar, bir bir geriye dönüyor, o güzel "Rasanetli" günler en tatlı sevgisiyle gelip yüreğime oturuyor.

Portakal çiçekleri, olanca kokularını üzerine boca ederek deniz kenarında gezintiye çıkmış taze ve soylu bir güzele çevirmiş şehri.

Akşamın alacasında ışıl ışıl caddelerden geçerek otelime ulaşıyorum.

Arkamızda bütün heybetiyle Toros Dağları, önümüzde uçsuz bucaksız Akdeniz.

Gecenin karanlığında Toroslar'ın sadece simsiyah silueti görünüyor, arka fonda da hafif gri bir-iki bulut parçası ve koyu lacivert bütün bir gökyüzü.

Göklere uzanan görkemli dağların deveboyunlarının birisinden, hilal usulca tebessüm ediyor.

Bir zamanlar her gece, az ilerideki

Tekirova'nın büyülü koylarında mehtabın usulca suları okşayışını, yakamozlar bırakışını izlerdik.

Salih dostlarla, sahile sıralanır, mehtabın kabarttığı ışıltılı denizi seyrederdik.

Denizin şıpırtılarına karışırdı sahilde oynayan çocukların şamataları.

Gece böcekleri eşlik ederdi, talebelerin ritim tutan seslerine. Dalgalar onları dinlemek için koşardı ay ışığının aydınlattığı kumsala.

Ya kendimizi yıldızlara en yakın hissettiğimiz Gödene, Güz

le geceleri...

Yaradan'ın nimetleri karşısında başım yere eğen mütevazı bir kul gibi, meyve yüklü dalların yerlere değdiği Güzle bahçeleri...

Gidebilsek...

Her karşılaştığımız da, ışıltılı esmer yüzündeki gülüşünü görmeye alıştığımız, Merhum Ramazan Yıldırım Ağabeyimiz karşılar yine bizi Kumluca'da.

Dedim ya bu yerlerde her şeyimiz var:

Geçmiş günlerimiz...

Hasretlerimiz...

Ümitlerimiz...

Hüzünlerimiz...

Sevinçlerimiz...

Açmayan tomurcuklarımız...

Yaprak yaprak güllerimiz. Hepsi orada, az ileride... Tekirova Koyu'nun koynunda hüzünlü bir sükût içinde duruyorlar.

"Eski günler hayalimizden hiç çıkmıyor"

Bu gece tıpkı benim gibi Akdeniz'in de

bütün hırçınlığı üzerinde.

Otelin denize nazır penceresinden az ilerdeki meydan muharebesini görebilmek için başımı uzatıyorum ama nafile.

Akdeniz, en güçlü dalgalarıyla saldırıyor Toroslar'a... Üst üste çıkartmalar yapıyor karaya...

Hamlelerin ardı arkası kesilmek bilmiyor sabaha değin.

Savaşan orduların arasında kalmış çaresiz bir insan gibi, denizlerle dağların korkunç savaşının tam ortasındayım. Denizlerin bütün hırçınlığına ve saldırganlığına karşın dağlar vakur, sağlam ve alabildiğine sakin.

Tahriklere kapılıp taarruza niyeti yok. Sadece savunmada kalmayı tercih ediyor.

Denizdir dalgalanır, arkasına güçlü rüzgârlarını da alır saldırır! Sonra yorulur, sakinleşir. Dağlarla baş edemeyeceğini anlar. Çünkü dağların ayakları yere sağlam basar.

Dağlar bağrında neler taşıdığını çok iyi bilir.

İnsanlık coğrafyasının sıra dağları peygamberler ve her asırda onları temsil eden kahramanların hayatları hayal dünyama düşüyor...

Her peygamberin hayatında bir dağın var oluşu, kiminin Tur-u Sina, kiminin Cudi, kiminin Hira oluşu da...

İnsanlar sert rüzgârlarda savrulduğunda ve vahşi dalgalar onları koynuna aldığında, gecenin tam ortasında, dağların göklerle buluştuğu ufuktan bir ay doğar en karanlık hüzünlere...

Tekrar gecenin derinliklerine dalıp

gidiyorum.

Az ileriden müthiş bir meydan muharebesinin çığlıkları geliyor hala.

Yerimde duramıyorum. Yine kalkıp gecenin karanlığında bir radar hassasiyetiyle gezdiriyorum gözlerimi.

Bir de ne göreyim? Dev dalgalar dur durak bilmeksizin yumrukluyor dağların böğrünü.

Gecenin derinliklerinden kopan fırtına kasıp kavuruyor ortalığı.

Mehtabın ışığı dalgaların beyaz köpüklerini aydınlatıyor. Dalgalar, lodos, poyraz, ne varsa müttefik kuvvetler gibi yırtıyor gecenin bağrını.

Gece, güne erişince, pılısını pırtısını toplayıp kendi sınırlarına çekiliyor deniz.

Üstelik ondan gece boyunca hiçbir yardımı esirgemeyen rüzgâr da ortalıklarda görünmüyordu artık.

Zafer yine dağlarındı.

Belki de dağlarla denizlerin mevsimin son dansıydı bu.

İlk görev yerim olan bu sıcak şehirde sahih ve Salih dostlar geldi hatırıma.

"Yüreklerinde yücelttikleri değerlerle Toroslar kadar yüce, bir o kadar da vakur insanlar olmasaydı, bu şehir savrulmaya müsait kültürel dalgalanmalara nasıl dayanırdı" diye düşündüm.

Vaktin sınırlılığına rağmen iki gönül insanını görmeden ayrılmak olmazdı.

Sonraki gün, önce Hüseyin Tulpar Hocamızı, o kendisi kadar mütevazı Doğu Garajındaki mekanında, akşam da Avukat Gültekin Sarıgül Ağabeyi evinde ziyaret etme imkanı oldu.

O gece nice kadim dostlar sülünler gibi süzülüp geldiler de, mazide kalmış özlem dolu hatıralar doluverdi bir anda içeriye.

Bu iki güzel insanın dağ başlarında el değmemiş, insan uğramamış pınar suları gibi nasıl bu kadar berrak ve dupduru kalabildiklerini düşününce, hatırıma birkaç gün önce dinlediğim bir hikâye geldi...

Bir derviş Selimiye Camisi'nin sütunlarından birinin önünde durur ve "Bunca yıl sen nasıl bu kadar güzel ve düzgün kalabildin" diye sorar.

Sütun; "derviş kardeş, bir kere ben ayağımı yere sağlam basarım. İkincisi; geri çık da bir bak bakalım, bende bir eğrilik görebilecek misin? Üçüncüsü de; ben her daim, üzerimde taşıdığım değerin farkındayımdır" diye cevap verir.

Ayağımızı yere sağlam basmayı, doğruluğu, taşıdığımız değerin farkında olmayı ve daha nice güzellikleri kendilerine borçlu olduğumuz, bu yaşayan değerlerimizi ziyaret etmek, bizim için bu seyahatin önemli kazanımlarından oldu.

Antalya'da Toroslar kadar heybetli nice insanlar vardır ama bu iki insan nazarımda hep zirveleri tutmuştur.

Gün boyu deniz sakin olmasına rağmen, akşama doğru yine geceye yığınak yapmaya başlamıştı.

Antalyalılar denizin ve gecenin getirdiklerine alışkındılar. Toroslar yine vakur bir şekilde geceyi bekliyordu.

Tarih boyunca dağlarla denizlerin kavgası hep sürmüş durmuştur.

Dağlar gündüzü, denizler de hep geceyi sevmiştir.

Yüreği erguvanlar kadar sıcak, portakal çiçeği kadar yumuşak ve güzel kokulu dostlardan ayrılma vakti gelmişti.

Orasından burasından unutulmaya yüz tutmuş geçmişteki güzel günleri bir kere daha hatırlayarak ayrıldık Antalya'dan.

Hüzünlü bir tebessüm ki... Anıların dudaklarında donduğunda, portakal çiçekleri hala büyülü bir gecenin zülüflerinde baygın baygın nefes alıp veriyordu.

O eski güzel günler bütün sevgisiyle gelip içimize oturduğunda, bizim için yine ayrılık vaktiydi.

Ah ayrılık! Sadece türkülerde güzelsin sen.

O kadar.

YUSUF YÜZLÜLER DOLAŞIYOR NİL KIYISINDA

Gün batımına kadar çöl baskınlarına direndi durdu Kahire. Gün boyunca muttasıl baskınlar düzenleyen çöl fırtınaları sustu.

Kavrulan dudaklara su taşımaktan yorgun düştü nehirlerin anası Nil.

Biz yorulduk... Nil yoruldu... Şehir yoruldu...

Gün dökülünce geceye,

Şehir de nefeslendi, biz de...

Gece sakin... Gece dingin... Gece bir başka güzel...

Nil'in nazenin sularına dökülmüş, şehrin kırmızı, sarı, mavi ışıkları.

Mehtap yakamozlar bırakmış gümüş sulara...

Işıklı kayıklar geçiyor uzaklardan. Gece, bir hayalet gibi koşturuyor siyah atını sabaha doğru.

Ve gece güne dokunuyor.

"Bin bir minareli şehirde" sabah ezanları okunuyor.

Nil kıyılarında, hayalimin sınırlarında, geçmişin hülyalı ufuklarında gezintiye çıkıyorum.

Nil duruyor... Nil susuyor... Nil derinliğinde boğuluyor... Seherde bir saray kayığı süzülüyor Nil'de.

"Züleyha gezintiye çıkmış olmalı" diyorum.

Gecenin karanlık kollarından kurtularak derdini, kendi derinliğinde boğulan Nil'e dökmek için...

Bir sepet salınıyor durgun suların üstünde. Nil ağırdan alıyor. İki el alıyor kundaktaki bebeği, kavuşturuyor Asiye'ye.

Bir kadın koşuyor saraya doğru, yüreği güvercin.

Musa'yı sarıyor kollarına.

Hazreti Hüseyin'in Camii'nde Mustafa İsmail, Yusuf Suresi'ni okuyor.

Kerbelâ'dan getirilen kesik baştan kan damlıyor. Hanedan ağlıyor, Ehl-i Beyt ağlıyor.

Ümmü Gülsüm çöl gecelerinden yanık sesiyle "Ente ömri"yi şakıyor.

Seherde sesler Kahire semalarında buluşuyor.

Nil koyulaşıyor, kan kırmızı oluyor bir ara.

Hazreti Musa inananlarıyla Kızıldeniz'e yürüyor. Firavun'un askerleri peşinde.

Köle pazarı kuruluyor gün ışır ışımaz. Yusuf saraya köle diye satılıyor.

Züleyha bir köleye tutsak olmuş, peşinden koşuyor.

Ve bir gömlek asılmış Mısır'ın kapısına

Züleyha'nın tuttuğu gömlek... Züleyha'nın yırttığı gömlek... Dişi bir kurdun dişlediği gömlek.

Soylu kadınlar sarayda toplanmış portakal soyarken, Yusuf'u kollarından tutmuş nedimeler, salona alıyor. Kadınlar, "Bu insan olamaz! Melek bu !" diyorlar, Yusuf'un güzelliğiyle kendilerinden geçerek

parmaklarını kesiyorlar.

Alacakaranlıkta Yusuf, iffet gömleği sırtında, zindan yolunda, silahlı insanların kolunda.

Bir kurban gerekiyordu Mısır'ın yüksek menfaatlerine!

Yusuf masumdu ama mücrimdi. Zira o gün, bütün masumlar mücrimdi.

Gönüllü geçirdi sürgün gömleğini sırtına.

Okyanuslar kadar derindi hasret, zindan kadar karanlıktı sürgün.

Yusuf kaçarken, yaklaşıyordu Züleyha'ya, Züleyha koşarken uzaklaşıyordu Yusuf'tan.

Zindanın paslı demir kapıları gıcırtılarla kapandı ardı ardına.

Zindan, ışıksız, alevsiz aydınlandı.

Nil yorgun... Nil bitkin... Nil evlatlarını emziremiyor... Nil, sütü çekilmiş acılı ana...

Yusuf sustu yedi yıl, zindan aydınlandı, Mısır aydınlandı. Ashab-ı Kehf uyudu yedi yıl, mağara uyandı, insanlık uyandı.

Ve Yusuf zindandan saraya götürülüyor. Bir sultanın yolculuğu başlıyor zindandan saraya.

Züleyha itiraf ediyor suçunu. Yusuf'a giden yolun iftira değil itiraf olduğunu anlıyor.

Yusuf, gönlünü açıyor insanlara, çöl yol gösteriyor açlık yorgunu kervanlara.

Çöl fırtınalarında açlığın acısıyla dayanıyorlar Mısır'ın kapılarına...

Yusuf'u "az bir fiyata satan" kardeşleri, "az bir sermaye" ile çıkıyorlar Yusuf'un huzuruna. "Yoksa sen Yusuf musun?" sözü

yankılanıyor sarayın kubbelerinde.

Zalimlere elbet de dedirir bir gün
Hazret-i Mevla;
"Tallahi lekad aserakellahü aleyna."[2]

Kardeşleri düşünce çöle, Yusuf'un kokusu düşüyor babasının yüreğine. Kanlı gömlek, gece karası sürme çekiyor Yakup'un gözlerine. Yırtık gömlek, gündüz ediyor zindanın en karanlık gecesini. Reyhan kokulu gömlek can oluyor, gece karası gözlerine Yakup'un.

Kanlı gömlek bırakılıyor babasının kollarına. Yırtık gömlek asılıyor Mısır'ın kapısına.

Reyhan kokulu gömlek can oluyor babasına.

***

Kahire'de gün çoktan ağarmıştı.

Karşımda Nil, nazlı nazlı akıyordu.

Gece güzeldi, gelen gün de güzel... Bilemedim Kahire'de gün mü güzel, gece mi güzel.

Şehirde sarı, kırmızı, mavi ışıklar çoktan sönmüştü.

"Olsun" dedim içimden, ne fark eder, değil mi ki Yusuf yüzlüler Mısır'a dönmüşler...

Değil mi ki Yusuf yüzlüler dolaşıyor Nil kıyılarında.

Tüllenen yeni bir şafak vakti ayrılıyoruz Mısır'dan,

Yusuf yüzlüler el sallıyor arkamızdan...

GURBETTE BAYRAM VEFA İSTER

"Gün doğa ülkemize, bayram o bayram ola"

Çamlıca'da mütevazı bir evdeyiz. Kadim dostum, zarif insan Remzi Bey'le beraberiz. Tabaklar birer ikişer iftar sofrasına taşınıyor.

Güneş, güne ve İstanbul'a veda hazırlığında.

Evlerin ilk ışıkları yanmaya başladı bile. Sokak lambalarıyla beraber Boğaz'ın gerdanlığı da ışıldamaya başladı.

Galata, Kızkulesi, Süleymaniye ve Fatih birer ışık adacıklarına dönüşüverdi. Derken, Sultanahmet ve Ayasofya da sılada gurbet yaşayan iki kardeş gibi, hem çok yakın, hem de çok uzak mabetler olarak birbirlerine haber verircesine ışıklarını yaktılar.

Bir anda bir ışık ve renk cümbüşü kuşattı İstanbul'u. Ve ezanlar yükselmeye başladı minarelerden.

İftarımızı açarken, bir yandan da gurbette bayramı soruyorum kadim dostum Remzi Bey'e. Çünkü o da niceleri gibi çetin ve zor bir coğrafya olan Kafkasya'da gurbetleri sılaya çevirme azmiyle çileli gayretler ve hizmetlerde bulunmuştu.

Nemli ve buğulu gözlerle başladı anlatmaya:

"Yıl 1992. Okul açmak düşüncesiyle üç-beş arkadaş Dağıstan'dayız.

Buruk bir bayram sabahıydı.

Kararsızdık.

Ne yapacağımızı bilemiyorduk

Hangi camiye gidecektik?

Kimlerin elini öpecektik? Kelimenin tam anlamıyla gurbette garip ve kimsesizdik. Derken nereden aklımıza geldiyse Mohoçkale'ye üç kilometre mesafede bulunan Tarki Köyü'ne gitmeye karar verdik. Bu köyde Türk şehitliği vardı. Köyün sırtını dayadığı dağın doğu cephesi şehitlikti. I. Dünya Savaşı sırasında Kafkas birliğinden ayrılıp Ermeni çeteleriyle savaşırken şehit düşenler burada yatıyordu.

Savaştan geriye kalan hasta ve yaralı Türkler de bu köye yerleşmişlerdi. Onun için bu köye Tarki, yani "Türkler köyü" denilmişti. Dirilerin elini öpemiyoruz bari ecdadın ruhunu öpelim diye düşündük.

Üniversite Rektörü İbrahim İsmailof Kumuk Türklerinden iyi bir insandı. Tarki Köyü'ne gitmek için bize bir araç tahsis etti.

Şehitlik oldukça bakımlıydı ve mezar taşlarında ay-yıldız motifleri görülüyordu. Gurbette yatan şehitlerimize Fatihalar okuduk, ay-yıldızlı mezar taşlarını okşadık.

Dönüşte Tarki Dağını yaya indik. Köy dağın yamacındaydı, tıpkı Bursa'daki Cumalıkızık köyü gibi taş döşeli yolları ve daracık sokakları vardı.

Köyün meydanına yaklaşınca sanki sözleşmiş gibi bütün köylüler bizi karşıladı.

Selamlaştık.

Kumukça konuşuyorlardı ama iyi kötü anlaşabiliyorduk. Bizi bir eve davet ettiler.

Evin önüne geldiğimizde tıpkı Anadolu'daki çatal kapı gibi büyükçe bir kapıyla karşılaştık. Kapı taş döşeme kocaman bir avluya açılıyordu.

Arkada kayıt damı odalar vardı. İki kademeli olan iç avlunun ikinci kademesine büyükçe bir sofra kurmuşlar. Ablalar, teyzeler, nur yüzlü nineler hepsi bizi sofraya buyur ettiler.

Sanki kırk yıllık bir yakınımızın evindeydik. Gurbette olduğumuzu çoktan unutmuştuk. Bizi şehitliğe giderken gördüklerini, bir bayram günü gidecek yerimizin olmadığını ve Türkiye'den geldiğimizi tahmin ettiklerini, hatta ecdadımızın kabirlerini ziyarete geldiğimizi görünce bizi misafir etmeye karar verdiklerini hep sonradan öğreniyoruz.

Sohbetimiz esnasında Tarki Köyü'nün camisinin komünizm döneminde dahi hiç kapanmadığını söylüyorlar."

Zarif insan Remzi Bey, gurbetteki bu ilk bayramın hatıralarını yoğun duygular içinde anlatırken heyecanlanıyor ve gözyaşlarını zor tutuyordu. Tarki Köyü sakinlerinin gurbeti bastıran sıcaklıklarını, samimiyetlerini, iyiliklerini, ikramlarını hiç ama hiç unutamadığını duyguları ele veriyordu.

Hayalen gittiğimiz Tarki Köyü'nden, İstanbul'a iftar soframıza avdet ediyoruz.

Yemek sonrası çaylarımızı yudumlarken sohbetin konusu yine gurbette bayram ve gurbetteki gönül erleri olarak sürüp

gidiyor...

Kaç bayramdır annesinin, babasının elini öpemeyen yiğit öğretmenleri, fedakâr bacıları minnet ve şükranla anıyoruz. Ve tabii ki, tüm dünyayı bayramlaştırma sevdasının mimarı ve "Gün doğa ülkemize, bayram o bayram ola" sözleriyle bayram ufkumuzu değiştiren ve evrenselleştiren "Hüzünlü Gurbet" in sahibini de.

Biz de bir anda yetim olduğumuzu, bu bayrama da yetim gireceğimizi hatırlıyoruz.

Hayalimizin yelkeni bu sefer "Saadet Asrı"na açılıyor. Bayram günü arkadaşları oyun oynarken, bir köşede boynu bükük bekleyen çocuğa Yetimler Yetimi'nin (s.a.v);

"Sen neden arkadaşlarınla oynamıyorsun?" sorusuna;

"Benim babam yok ki !" diyen Bedir şehidinin yetimini hatırlıyoruz. Güllerin Efendis'nin o bayram günü, o yetim çocuğun başını okşayışını, elinden tutarak evine götürüşünü hatırlıyor, "İster misin? Ben senin baban, Aişe annen olsun" deyişi karşısında duygulanıyoruz.

O çocuğun ne kadar şanslı bir yetim olduğunu düşünüyoruz.

Her ikimiz de babalarımızın yokluğunu daha bir derinden hissediyoruz bu bayramda.

***

Eskiden serhat boylarından at kişnemeleri ve kılıç şakırtıları duyulurmuş.

Şimdilerde okul zilleri ve öğrencilerin cıvıltıları duyuluyor.

Eskiden Galiçya'dan, Sarıkamış'tan, Yemen'den yanık türküler gelirmiş. Şimdilerde Moğolistan'dan, Sibirya'dan,

Orta Asya'dan, Afrika'dan, Avrupa'dan Işık Süvarileri'nin sevgi dolu sesleri geliyor.

Eskiden "Beni leb-i deryaya gömün. Ben leventlerimin sesini ve denizin hırçın dalgalarını duymak istiyorum" diyen Barbaros'lar varmış.

Şimdilerde; "Beni okulumun bahçesine gömün!" diyen Bar- barosların gökçek yüzlü torunları var.

Mevla milletimize bu günleri ve bu güzellikleri gösterdi ya, galiba bayram bu bayram ola.

***

Kim bilir yine bu bayramda kaç ana, gurbetteki evladının kokusuna hasret yaşayacak, kaç ana, şehidinin duvarda asılı fotoğrafına dalıp gidecek, elbisesine sarılıp ağlayacak.

Kim bilir kaç baba, elini öpen delikanlıları gördükçe gurbete gönderdiği gözbebeği oğlunu, şehit verdiği delikanlısını hatırlayıp gözyaşlarına boğulacak.

Kim bilir kaç körpe bacımız, genç yaşta kaybettiği eşinin fotoğrafını sımsıcak bağrına basıp ağlayacak.

Kim bilir kaç yetim yavrumuz, babalarıyla bayram yerlerine giden çocukları sokakta görünce, "Keşke" diyecek, iç geçirecek, yutkunacak ve hıçkırıklara boğulacak, "Benim de babam sağ olsaydı!" sözleri sesiz bir çığlık olup hüzne beleyecek bayramın temiz nasiyesini.

***

Çamlıca'da mütevazı bir evdeyiz.

Güneş, güne ve İstanbul'a veda etti. Akşam ezanları ak güvercinler gibi

ufuklara uçuşmaya başladı minarelerden.

Galata, Kızkulesi, Süleymaniye ve Fatih birer ışık adacığına dönüşüverdi. Derken, Sultanahmet ve Ayasofya da sılada gurbet yaşayan iki kardeş gibi, hem çok yakın, hem de çok uzak mabetler olarak birbirlerine haber verircesine ışıklarını yaktılar.

ATEŞİNDE UŞUDUM

BİR MEÇHUL ADAMIN

Keram et göster ip halka, suya seccad e salmışsın Yakasın Rumeli'nin dest-i takva ile almışsın

Süleyman Çelebi

Ortaköy Camii'nin önündeyim. Yatsı namazını kılanlar birer ikişer ayrılıyor, tarihi caminin imanla yıkanmış hariminden.

Bu zarif mabet, İstanbul'un en güzel poz veren camiilerin- den birisi.

Namaza durduğunuzda kendinizi denizin ortasına seccade sermiş gibi hissedersiniz. Her secdede Yaradan'a bir nebze daha yaklaştığınızı düşünür ve derin bir haz duyarsınız kıldığınız namazlardan.

O gün randevu saatime erken gelmiştim. Alaca karanlıkta sahilde yürüyordum. Dalgalar bana doğru koşarken birden vazgeçip geri çekiliyorlardı.

Uzun zaman, mevsim normallerinin

üstünde olan İstanbul, o akşam iyiden iyiye üşümekteydi.

Denizden esen sert rüzgâr soğuğun iliklerime işlemesine yeminli gibiydi.

Pardüsümü almadığıma pişman olmaya başlamıştım.

Titriyordum...

O sırada uzakta bir ateş gözüme ilişti. Ateşin başında bir adam duruyordu. Bir tenekenin içine attığı üç-beş tahta parçasını tutuşturmuş, alevinde ısınmaya çalışıyordu.

Ateş çekiyor beni ve adamın yanında buluyorum kendimi.

"Ateşinde ben de ısınabilir miyim?" soruma, kayıtsızca "buyur" diyor adam. Sırtım buz kesse de, durum fena değildi. Ateşin görüntüsü bile içimi ısıtmaya yetiyordu. Yanan tahtaların çıkardığı çıtırtıların sesi sıcak bir musiki gibi sarıyordu ruhumu.

Adamın soğuğa aldırmayan tavrı sırtındaki kalın meşin ceketinden miydi, yoksa yıllardır karşılaştığı bu çetin şartlardan kalınlaşan derisinden mi kaynaklanıyordu bilemedim. Pis-partal gömleğinin yakasını görünce hakkında az çok fikir sahibi olduğum bu yaşlı adama içim acıdı.

"Nerelisiniz?" diye sordum yarenliği koyultmak için.

"Manisalıyım," cevabındaki Türkçesi beni çok şaşırttı. Anne sütü gibi güzel, temiz bir Türkçe konuşuyordu.

"Ne iş yaparsınız?"

Az ilerideki el arabasını işaret etti. Kirli kanaviçe çuvalın içinde kullanılmış kâğıtlar

ve ezilmiş meşrubat kutucukları görünüyordu.

Tıka basa yenilmiş bir yemek sonrası meşrubatların ezik kutuları, belki sevgiliye karalanmış birkaç satırlık kâğıt parçaları, fotoğraflarına bakıldıktan sonra fırlatıp atılmış gazete müsveddeleri... Eski bir çuvalın içinde bu adamın rızkına dönüşmek üzere sırasını bekliyordu.

"Dolusu kaç para eder bu çuvalın?"

"Yedi-sekiz lira"

"Her gün dolar mı çuval?"

"İki-üç günde bir."

"Nerede satıyorsun bunları?"

"Eminönü'nde bir hurdacı var, ona veririm. Vapur görevlileri beni tanır, benden para almazlar."

"Nakliye giderin yok yani?"

"Yok, yok..."

"Çuvalla nasıl çoluk çocuk geçindiriyorsun?"

"Yalnız birisiyim ben."

"Nerede oturuyorsun?"

"Ortaköy'ün bütün kuytu mekânları benimdir. Daha çok da inşaatlarda yatarım."

"Geceleri üşümüyor musun?"

"Başka çarem yok ki... "

"Belediye sana sahip çıkmıyor mu?"

"60 yaşından sonra Kayış Dağı'ndaki yaşlılar evine alıyorlar."

"Kaç yaşındasın?"

"57."

"Sert geçen kış gecelerinde, karlı, fırtınalı günlerde ne yaparsın?"

"O günlerde televizyonlardan izlemişsinizdir, belediyeler hepimizi bir

spor salonuna toplar, şiddetli soğuklar geçince de yeniden kapının önüne bırakırlar. Senin anlayacağın biz sokakların müdavimiyiz. Yaz- kış bu sokakların koynunda yatar kalkarız. Az ileride belediyenin aşevi var, akşamları bedava yemek verirler, onunla da karnımızı doyururuz."

"Yalnızım dedin, çocukların yok mu?"

Her soruya binlerce kez muhatap olmuş gibi düşünmeden cevap veren bu adam, şimdi biraz duraklamıştı. Tenekenin içine birkaç parça daha tahta parçası attı. Sanki hayallerini alevlerde yakıp kül etmek istiyordu.

"Bir tane kızım var, evli."

"Sana bakmıyor mu?"

"El evinde, kendi zor sığıyor, bir de ben yük olmak istemem.

Huzurunu kaçırmayayım diye onu görmeye bile gitmem."

***

Nedense düşündükçe üşüyorum bu kış.

Acıların, Boğaz'ın kıyısına savurduğu bu insanın biricik kızına karşı duyduğu baba şefkati rikkatime dokunuyor.

Sıcacık bir sedirde torunlarının arasında mutlu bir hayat sürmek, bu adamın da hakkı değil miydi? Soğuk geceleri karanlık bir yorgan gibi üzerine örten bu zavallı insan, sabahları nerede kahvaltı yapar, nerede banyo yapar ve çamaşırlarını nerede yıkar?

Her gün önünden geçtiğimiz sokakların bu gölge varlıkları, hayatı bir yük gibi sırtlarında taşıyorlar.

Türkiye'de binlerce insanın sokaklarda

yaşadığını biliyordum ama ilk defa birisine bu kadar yakın oluyordum.

Hasta ve yaralı kuşlar için bile vakıflar kuran ecdadın evlatları olarak bize düşen görevler olmalıydı.

Bir aile kültürümüz vardı bizim. Nur yüzlü dedelerimiz, ay yüzlü ninelerimiz sıyanet meleği gibi otururlardı sedirlerin başköşesinde.

Gelinler, kızlar dolanırdı evin içinde. Torunlar koşuşurdu etraflarında.

Mimarimize bile yansımıştı aile kültürümüz. Yarı müstakil, yarı iç içe evlerimiz vardı. Evlerimizin, sokaklarımızın, şehirlerimizin bir ruhu vardı. Çıkmaz sokaklarda kaybolmuş birinin rastgele çaldığında açılan kapılar, kapıların eşiğinde duran mütebessim çehreler ve yudumlamak için sunulan bir bardak suyumuz vardı...

Sokaklarda üşüyen bu adamın sıcak bir yuvaya ne kadar ihtiyacı vardı.

***

Sohbet koyulaşınca sırtımı kemiren soğuğu bile unutmuştum.

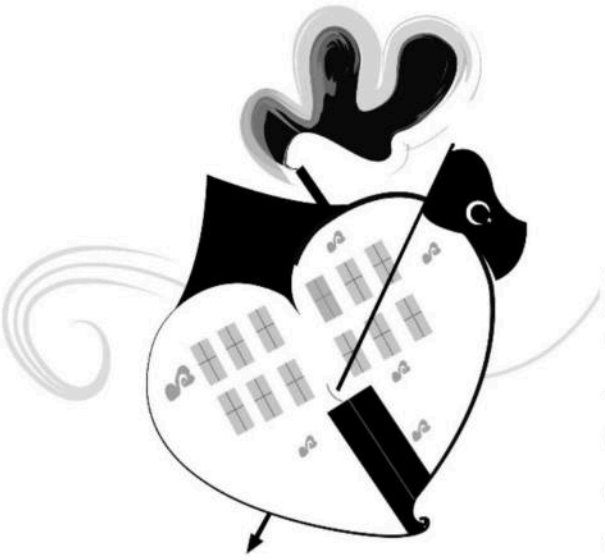
Randevuma geç kaldığımı saatime bakmayı akıl edince anladım.

Vedalaşıp ayrılmama rağmen hala oradaydım; bir tenekenin içerisinde tutuşturduğu üç-beş tahta parçasıyla ısınmaya çalışan yalnız adamın yanında.

Ortaköy bu gece keskin bir soğuk altında büzülmüş içine. Boğazın dalgaları şiddetini gittikçe artırıyor.

Sahilde gördüğüm ateşin başında ısınayım dedim, gelin görün ki, bin beter dondum Boğazın serinliğinde.

Markalı gömleklerim, kravatlarım, takım elbiselerim, istediğimde giyebildiğim paltom, sımsıcak yuvam, ailem, iş arkadaşlarım var ve ben Ortaköy'de üşüdüğüm o geceden beri artık ısınamıyorum.

PRİBADİ

Kendini çok yorgun hissediyordu. Akşam erkenden oteldeki odasına çekildi. Oğlu Pribadi'den sonra onunkisine yaşamak denmezdi zaten.

Dermansız bedenini bıraktı uykunun dinlendirici kollarına. Bir anda oğlu Pribadi bütün sevimliliği ile dikildi karşısına. Üzerinde okul kıyafetleri vardı. Her daim cebinden hiç eksik etmediği resimdeki gibiydi. Yalnız her zamanki sımsıcak bakışları yoktu yüzünde, gülümsemiyordu kendisine.

Gece karası gözlerini dikerek sitem dolu bir ifadeyle, "Baba beni seviyorsan yarın hemen Cakarta'ya geri dön ve İsmail Beyleri bul" dedi ve geldiği gibi gitti, kayboldu.

"Oğlum, Pribadim! Dur, nereye gidiyorsun?" diye bağırdı, peşinden koştu ama yetişemedi.

Yine karanlığın acımasız kollarındaydı. Taze acılarına dayandı, başını ellerinin arasına aldı ve otel odasının ıssızlığında ağladı, ağladı.

***

Eyüp Bey Cakarta'nın ulaşımından sorumlu bir bürokrattı. Çok çalışkandı.

Dur durak bilmezdi.

Ama biricik oğlu Pribadi öldükten sonra sanki o da ölmüştü.

Dört ayağı birden kesilmiş küheylan gibi olduğu yere çökmüştü.

Koca şehir dar geliyordu.

Oğlu Pribadi okula giderken üç-beş eşkıya yolunu kesip kıyasıya dövmüş, ne yazık ki bütün çabalara rağmen kurtarılamamıştı.

Bütün bir şehri aydınlatan lambaların tamamı sanki bir anda sönmüş, kömür karası acılar ahtapot gibi sarmıştı ruhunu.

Pribadi tek evladıydı.

Her nefesi daraldığında cebinden nefes açıcı ilacını çıkarıp ferahlayan bir hasta gibi, sık sık cebinden oğlunun resmini çıkarıp bakarak nefes almaya çalışıyordu.

Bir banka müdürü olan yakın dostu Firman Bey bir gün yanında birkaç kişiyle taziyeye gelir.

"İsmail Bey ve arkadaşları Türkiye'den" der Firman Bey.

"Burada okul açmak istiyorlar"

Eyüp Bey başka dünyalardadır.

"Öyle mi! Hoş geldiniz!" demekle yetinir. Başka bir soru sormaz.

Kaç defa Firman Bey 'Sizi Cakarta'nın ulaşımından sorumlu Eyüp Bey'le tanıştırayım, onun size çok yararı dokunur' demişse de, Eyüp Beyin dur-durak bilmeyen koşturmasından bir türlü kısmet olmamıştır.

Taziyeyi tanışmak için bir fırsat diye düşünmüşlerse de, Eyüp Bey oğluyla beraber ölmüş, yüreğindeki acılar insanlarla arasına kalın bir duvar

örmüştür.

İsmail Beyler sonraları birkaç defa daha ziyaret ederlerse de Eyüp Bey'i dünyaya geri döndürmek mümkün olmaz.

Yaşadıkları müreffeh villada mutluluk ortasından ikiye bölünmüştür.

Bir ceylan salıntısı yavrusu koparılmıştır yuvasından.

Okuldan, sokaktan dönen çocuklar akşam olunca yuvalarına, analarına, babalarına koşmaktadır.

Pribadi yoktur aralarında.

Her akşam üstü onları gördükçe yaralı bir ceylan geçer yüreğinden.

Firman Bey bir gün İsmail Bey'le beraber yine ziyarete gelir ve "Yarın Türkiye'den okul açmak için sponsorlar gelecek, siz de bulunsanız, iyi olur" der.

Aslında Türkiye'den gelen bu fedakâr ve idealist gençleri sevmiştir ama yine de; "çok bunaldım burada, yarın on günlüğüne ülke dışına çıkacağım" diye cevap verir.

Fedakâr Anadolu işadamlarının Cakarta'ya geldiği gün o da Tayland'a uçar.

Akşam olunca erkenden oteldeki odasına çekilir, yorgun ve bitkindir.

Dermansız bedenini bırakır uykunun dinlendirici kollarına. Bir anda oğlu Pribadi dikilir karşısına, üzerinde okul kıyafetleri vardır. Yalnız her zamanki sımsıcak bakışları yoktur yüzünde, gülümsemez kendisine.

Gece karası gözlerini dikerek sitem dolu bir ifadeyle, "Baba beni seviyorsan yarın hemen İsmail Bey'lerin yanına dön" der ve geldiği gibi kaybolur.

"Oğlum, Pribadim! Dur, nereye

gidiyorsun?" diye bağırır, peşinden koşar ama yetişemez. Yine karanlığın acımasız kollarına bırakır kendini. Taze acılarına dayanır ve başını ellerinin arasına alarak, otel odasının ıssızlığında ağlamanın tadına varır.

Sabah ilk işi uçakla geriye dönmek olur. Firman Bey'i arayıp Türk misafirlerle buluşur.

İsmail Bey'ler onun ansızın geriye dönüşüne bir anlam veremezler.

***

Önce güzel bir bina bulurlarsa da buraya bir banka da taliptir. Bina sahibi Açe kökenli Hacı Alwi, binasına talip olanların Türkler olduğunu öğrenince çok duygulanır, gözleri dolar.

Türklerin geçmişte Açe'ye yaptığı yardımlara bir vefa borcu olarak değerinin çok altında verir.

Evlatlarına da; "Türk öğretmenler istemedikçe bu binadan çıkarılmayacaktır" diye vasiyet eder.

Yemekleri evinde yapar, bazen de misafirleri evinde ağırlar. Öğretmenleri evladı gibi bağrına basar. Onlarla birlikte bir amele gibi tadilat tamirat işlerinde çalışır.

Ellerinde valizlerle Anadolu'dan gelmiş olan gençlere Açe'deki Türk köylerini, mezarlarını anlatır, geceler boyunca tatlı sohbetler ederler. Hacı Alwi bir gece Osmanlının ilk yardımını anlatır, İsmail Beylere;

"Evlatlarım, Osmanlı her zaman bize yardıma koşmuş, bizi bağrına basmıştır, ta yıkılıncaya kadar. Şimdi Osmanlının

torunları gelmiş, bizim de onları bağrımıza basmamız gerekir.

Osmanlının ilk yardımı 1569'da ulaşmış buralara. O yıllarda Osmanlı bir cihan devletiymiş. Portekizliler çok zengin tabii kaynaklara sahip olan Açe'ye göz dikmişler, bunun üzerine Açe sultanı Aleaddin Şah Osmanlı'dan yardım istemiş. II. Selim Han 22 gemilik bir filo ile Kızıldeniz kaptanı Hayreddin Hızır Reisi yardıma göndermiş. Biz Açeliler Türk toplarını ve bayraklarını günümüze kadar kutsal bir emanet gibi hep sakladık durduk.

Yıl 1994... Osmanlının ilk yardımından, tam 425 yıl sonra sizler geldiniz, ellerinizde sadece valiz ve çantalarınızla. Allah aşkına, kim gönderdi sizi? Nasıl akıl ettiniz buralara gelmeyi? Biz
Osmanlıyı öldü zannediyorduk. Meğer her toprağın altına giren çürümezmiş evlatlarım."

Pribadi'nin, otel odasında babasına tembihi bir dönüm noktası olur ve Cakarta'da Osmanlının torunlarına sahip çıkma yarışı başlar. Pirman Bey, Eyüp Bey, Hacı Alwi ve eşleri, çocukları bu yarışın ilk fedakâr kahramanları olurlar.

Çok güzel evleri olmasına rağmen hafta sonları gelip inşatta öğretmenlerle hasırın üstünde kalırlar. Öğretmelerin çamaşırlarını evlerine götürüp yıkarlar.

Okulun tadilatı devam ederken Türkiye'ye gelirler. Fedakâr Anadolu insanın açtığı eğitim yuvalarını gezerler.

İstanbul büyüler Eyüp Bey'i. "Yıllar önce yardıma gelen gemiler, leventler bu şehirden yelken açtılar, demek" diye

düşünür.

Ama onun bütün merakı tam 425 yıl sonra Osmanlının torunlarını Endonezya'ya okul açmaya gönderen kutlu zat nasıl bir insandır. Bu gencecik insanların yüreğinde bu sevda ateşini nasıl tutuşturmuştur.

Nihayet Fethullah Gülen Hocaefendi'yi Altunizade'deki ikametgâhında ziyaret ederler.

Eyüp Bey, Hocaefendi'nin manevi heybetinden çok etkilenir. Bir aralık cebinden bir fotoğraf çıkarır ve "Bu benim oğlum efendim, yakınlarda vefat etti, ona dua eder misiniz?" diye uzatır.

Hocaefendi çok duygulanır. Uzun uzun bakar Pribadi'nin güzel gözlerine ve "bu çocuğun duaya ihtiyacı yok" der.

Eyüp Bey çok sevinir. Ardından "Efendim biz arkadaşlarımızla Cakarta'da bir bina kiraladık, yakında okul açacağız, bir isim lütfeder misiniz?" der.

Hocaefendi hiç düşünmeden "Pribadi olsun" der.

Oğlunun isminin bir okula verilmesinden çok duygulanan Eyüp Bey göz yaşlarını tutamaz.

"Oğlumun acısını hiçbir şeyin dindirmeyeceğine inanıyordum.

Bir Pribadi öldü ama bin Pribadi dirilecek" derken Pribadi- ler çoktan geriye dönmeye başlamıştır bile.

YİĞİTLERİN SAÇLARI BAKIMLI OLMALI...

1998'in soylu ve sevdalı bir baharında Osmanlı'nın nazlı gelini Bosna'dayız.

Bulutlar sürekli tarlaları süzüyor, sahipsiz başakları okşuyordu.

Bosna 'hüzne doğan kır çiçeğim' benim.

Acılar bir meşale gibi yanıyor, her bir yanda destanı yazılıyordu acıların.

İlk karşımıza çıkan yaşlı Boşnak'a, Bosna'nın "gül bahçesine" nasıl ulaşacağımızı soruyoruz. Burada Bosna Şehitliği böyle anılıyor. Bizi bize tarif ediyor sanki:

"Baş Çarşı'yı biliyorsunuz. Burası sizin çarşınız. Saraçlar Sokağı'ndan Kunduracılar Sokağına döndüğünüzde karşınıza çıkan, Ferhadiye Meydanı'dır. Gözünüze çarpan zarif yapı Ali Paşa Camii'dir. Sebilin yanından geçip Begova Camii'ni sağınıza alınız, tarihi Türk kaldırımından yürüyünüz, yamacı tam tırmandığınızda kendinizi seyri doyumsuz bir gül bahçesinde bulursunuz. Burası Bosna baharını hazırlayan, yiğitlerin yattığı yerdir."

Tarif üzere yürüyoruz.

Sanki İstanbul'da, sanki Bursa'dayız.

Gün batımında varıyoruz kırmızı güller bahçesine.

Bosna Şehitliği ana-baba günü. Rehberimiz; "Burası her gün böyledir" diyor. "Günde bir kaç ana, birkaç sevgili bayılır, yakınlarının kolları arasında evine götürülür."

Gurup bir yangın yeri...

Bereketli topraklar, ışığın yangın kızılında, yeşilin parlayışında.

Bulutlar, anaların, taze gelinlerin yüreği gibi uçlarından tutuşmuş yanıyor.

Omuzları çökmüş, yüzü acıların harman yeri, yaşlı bir ana bir mezarın başında konuşuyor şehidiyle;

"Yavrum benim, yiğidim. Saçların uzamış, kanlı saçların. Kınalı kuzum. Rüzgârlar savurmuş saçlarını."

Boşnak anası, hem yanıyor, hem de etrafını yakıyor. Ağıtlar alevlenip bulutlara değiyor.

Mezarın otlarını, bir başka deyişle yiğidinin saçlarını tıraş ediyor yaşlı ana:

"Kınalı kuzum benim, saçların uzamış, tıraş etmeye geldim. Yiğidimin saçları bakımlı olmalı, kınalı kuzumun saçları düzgün olmalı."

Sonra makası alıyor eline, titrek elleriyle başlıyor otları kesmeye. Yanında bir yiğit daha var, şehidin kardeşi olmalı. Ve elinde Bosna'nın sembolü akzambaklar:

"Kınalı kuzum benim, saçların uzamış, tıraş etmeye geldim. Yiğidimin saçları bakımlı olmalı, kınalı kuzumun saçları düzgün olmalı."

İtina ile kesiliyor otlar:

“Yavrum benim, bak ne güzel oldu saçların. Nasıl da tarardın gece siyahı saçlarını. Dayanamam dağınık durmalarına.”

İbriği alıp itinayla suluyor otları, yıkıyor yiğidinin saçlarını. Kardeşi usulca bırakıyor akzambakları şehidin mezarına.

Rehberimiz, “Her gün burada yüzlerce böyle manzara yaşanır” diyor.

“Gül harmanının alevleri savrulur burada.”

Gelin gibi süslenmiş mezarlar...

Birçoğunda ay-yıldız selamlıyor bizi. Şehitlerin etrafınızda dolandığını hissediyoruz.. Toprak kan, kanlar amber kokuyor. Alacakaranlık inerken şehre, yaşlı anasının elinden tutup alıp götürüyor oğlu.

Güneş guruba bir kızıl atlı gibi gömülürken ayrılıyoruz yiğitlerin ölümsüz ülkesinden.

***

Bir sonraki gün, bütün dünyayı yangın yerine çeviren Harb-i Umumi’nin ilk kıvılcımlarının parladığı köprüden geçerken, henüz hatıraları taze Bosna Savaşı’nın da sarmaladığı garip duygularla yürüyoruz, taş döşeli tarihi sokaklarda.

Bir sokağı döndüğümüzde bahçesinden cıvıl cıvıl çocuk seslerinin yükseldiği bir okulun önünde buluyoruz kendimizi.

Burası Bosna-Türk Lisesi. Boşnak, Hırvat, Sırp çocuklar birlikte oynuyorlar.

“Aman Allah’ım! Bu çocukların babaları, daha düne kadar acımasızca birbirini boğazlamıyorlar mıydı?”

Bu çocuklardan kim bilir kaç tanesi öksüz ve yetimdir? diye düşünürken, bir

kenarda, banketin üzerine oturmuş, elini yüzüne dayamış, sevimli bir kız çocuğu ilişiyor gözüme. Müdür Bey:

"Yakında Bosna'ya gideceğiz

Babamla konuştuğumda sesini güçlükle duydum

Fakat onu anladım.

Benim babam,

Düşmanları dağlarımızdan kovacak."

Mısralarını yazdıktan bir müddet sonra babası Bosna dağlarında şehit düşen kızımız budur" diyor. Kimi kimsesi yok mu? Diyorum, "Biz varız ya" diyor.

Doğru.

İyi ki varlar...

Kalbimin derin vadilerinden kopan tipiler alıp savuruyor beni benden. Çığlıklar uğulduyor kulaklarımda. Evlerden, vadilerden, dağlardan savaş günlerinde duymadığımız, duyamadığımız çığlıklar... Sanki şehitlerin tertemiz ruhlarıyla kuşatılmışız dört bir taraftan.

Bizi sorguluyorlar

Nerede kaldınız? Neden gittiniz ve bıraktınız bizi buralarda? Cevapsız sorular bunaltıyor bizi. Başımızı önümüze eğiyoruz.

Neyse ki, imdadımıza müdür bey yetişiyor. Odasında oturan iki öğretmene işaret ederek, "Evvela Ali ve Mehmet öğretmenler gelmiş buraya" diyor, "hem de savaştan önce". Okulun bilcümle açılış hikâyesini onlardan dinlemeye davet ediyor bizi. Kulak kesiliyoruz;

"Fırtınadan önceki sükûnet günlerinde indik Saraybosna'ya. Burada bir okulla işe başlamayı düşündük" diye başlıyor söze Ali

öğretmen;

"Bosnalı kardeşlerimiz bize çok yardımcı oldular. Yetkililer bazı binaları gösterdiler. Maddi destek getirmek üzere Türkiye'ye döndüğümüzde Bosna'dan savaş haberleri gelmeye başladı. İyi günlerinde yanlarında olduğumuz kardeşlerimizi kötü ve zor günlerinde yalnız bırakamazdık tabii. Ne var ki yollar ya kapalı ya da çok tehlikeliydi. Önce Hırvatistan'a gittik. Orada bir Hırvat mafyası ile anlaştık. Bizi Bosna'ya ulaştıracaklardı. Sözlerinde durmadılar. Tehlikeli ve meşakkatli bir yolculuktan sonra bizi İngman Dağı'nın tepesinde kaderimizle baş başa bıraktılar. Anlaşmamız Bosna'ya kadardı, dedikse de dinletemedik.

Aşağıda Bosna Havaalanı'nın fersiz ışıkları belli belirsiz görülüyordu. Eh, en azından nereye doğru yürüyeceğimizi biliyorduk. Bu da bir şeydi.

Sonu belirsiz bir maceranın tam ortasındaydık. Fırtına karı harmanlarken, şehre "hâkim tepelerden" gelen silah sesleri yamacımızda yankılanıyordu. Yürüyen kardan adamlar gibiydik. Rüzgârın içimizi ürperten ıslıkları şiddetini gittikçe artırıyor, kalınlaşan kar, yürüyüşümüzü zorlaştırıyordu. Akşamla birlikte umudumuz da tükeniyordu. Karanlık basınca kader arkadaşı olarak Mehmet'le el ele tutuştuk. Birbirimizden kopmamalıydık. Boşta kalan ellerimizle koca valizlerimizi sürüklüyorduk.

Bir anda nasıl olduysa oldu ve vadiden kopan bir kar fırtınası yere savurdu bizi. Karların üstünde ne kadar

yuvarlandığımızı hatırlamıyorum.

Birbirimizi kaybetmiştik.

"Mehmeeeeet! Mehmeeeeet!" diye bağırıyordum ısrarla. Önce karşı tepeler yankı verdi, sonra derinlerden mecalsiz bir ses gelir gibi oldu kulağıma:

"Aliiiii!"

Ses, yamacın üst yanından geliyordu. Sese doğru yürüdüm. Karlı tepeyi yeniden tırmanıyordum. Sonunda buldum onu. Bizim Mehmet bir kar çukuruna öylesine gömülmüştü ki, sadece başı dışarıdaydı. Bir hayli uğraştıktan sonra onu kurtardım. Ama bu defa da valizi kayıptı. Üşümüş iki ürkek ceylan gibi birbirimize sarıldık. Sonra silah seslerinin altında kâh yerlere kapaklanarak, kâh yuvarlanarak indik ölüm tepesinden.

Elimizde beyaz bayrak, bitkin ve mecalsiz bir halde yaklaştık havaalanına. Bizi karşılayan BM yetkilileri son zırhlı aracın az önce şehre gittiğini söyleyince olduğumuz yere çöktüğümüzü hatırlıyorum sadece. Havaalanında kalamazdık. Bin bir tehlikeyi göze alarak, gece karanlığında düştük yine yollara. Başımızın üzerinde vızıldayan kurşunlardan korunmak için dere yataklarından yürüyorduk. Çetniklerin silahları gecenin karanlığında ışıktan kavisler çiziyordu gökyüzünde.

Yine de Bosnalı dostlarımızın bizi karşılarında görünce yüzlerine vuran sevincin ışığını görmek her şeye değerdi. Ne var ki, günün ağarmasıyla birlikte biz de savaşın acı yüzünü bütün dehşetiyle gördük.

O eski güzel günlerden eser kalmamıştı

şehirde. İnsanların yüzlerindeki sürur çoktan uçup gitmişti. Sirenler çalıyor, ambulanslar durmadan yaralı taşıyor, evlerden çığlıklar yükseliyordu.

1995 Dayton Anlaşması'na kadar çok acılar yaşadı bu kanlı topraklar. Anlaşmadan sonra yarım kalan okul hayalimizi gerçekleştirmek için kolları sıvadık. Yetkililerden bir bina istediğimizde içinde bulunduğumuz bu binayı gösterdiler.

Bu binayı teslim aldığımızda etrafı tel örgülerle çevriliydi, duvarları delik deşikti. Mayın döşeli olduğu için temizleninceye kadar bahçesine dahi adım atamadık. Yol tarafındaki kırık pencereden içeriye baktığımızda, sağa sola savrulmuş saçlar, duvarlardaki kan izleri ve içi pıhtılaşıp kurumuş kan dolu postallar, yakın bir zamanda burada işlenmiş olan korkunç vahşetlerden derin izler taşıyordu. Tecavüze uğrayan, diri diri dersi yüzülen Boşnak kızlarının çığlıkları yankılanıyordu kanlı duvarlarda.

Daha taze baharlarında gelinlik giyme hayaliyle yaşayan kim bilir kaç genç kıza vahşi bir yatak odası olmuştu bu bina."

"Sınıflarda kan izleri ve içi kan dolu postallar!"

Ali Öğretmen'in bu son sözleri, savaşın dehşetini bir fotoğraf makinesi kadar kudretle getirmişti gözlerimizin önüne. Demek ki, dedim kendi kendime, Boşnak, Hırvat ve Sırp çocuklarının beraberce koşuşup oynadığı şu bahçe, bu sevimli eğitim yuvası, şu kapının önünde çocuklarını bekleyen anneler o dehşetin bataklığı içinden yeni bir dirilişe tanık

oluyorlardı.

Duyduklarımız karşısında kanımız donmuştu. Osmanlı'nın nazlı gelini Bosna'nın sadece bir binasında yaşanan acılardan arta kalanı bile insanın kanını dondurmaya kâfi idi.

Tam vedalaşıp okuldan ayrılırken bir de ne görelim: Dünkü şehitlikte evladına ağıt yakan ana, bir taşın üzerine oturmuş, elini yanağına dayamış, okulun bahçesinde oynayan çocukları seyrediyor;

Elini öpüyor, hal-hatır soruyoruz. Teselli pınarına uğramış gibi, "Ah evlatlarım ah!" diyor, "şu çocukları seyrediyorum da... Bu günleri de görecek miydim? Diyerek Allah'ıma şükrediyorum. Bu okul bir zamanlar Sırp Çetniklerin karargâhıydı. Buradan gece gündüz şehre ateş yağdırırlardı. Sabahlara kadar işkence çeken Boşnak gençlerin, gencecik kızların çığlıkları yükselirdi göklere. Hiç birimiz bir şey yapamazdık. Şimdi şu oynaşan çocukları seyrederek şehidimin acısını hafifletiyorum. Ah! Birlikte gül gibi geçinip gidiyorduk, kim yaptı bize bu fenalıkları, kim düşman etti bizi birbirimize?"

"Dün şehitlikteydin" diyoruz. "Ben her gün giderim yiğidimin mezarına." diyor.

Gitmesem duramam. Yüreğim durmaz. Elimde ibrikle, makasla giderim. Gitmesem gücenir bana. Onun için her gün giderim. Birazdan yine gideceğim" diyor.

Okulun önünde acılardan yontulmuş bir abide gibi duran bu yaşlı ananın elini öperek vedalaşıyoruz. Dualar ediyor arkamızdan.

Hüzne doğan kır çiçeğimiz nazlı

Bosna'dan ayrılırken bir şeyi daha fark ediyoruz.

Onun her şeyi hala Osmanlı. Yolları, caddeleri, çarşıları, camileri, kütüphaneleri, insanların giysileri.

"Osmanlı'nın hüzünlü gelini hoşça kal" diyerek bir bahar günü ayılıyoruz nazlı Bosna'dan.

GÖZÜMÜN NURU, CANIM AĞABEYİM!

Hep merak etmişimdir. Sevdadan atlarına binip giden Önden Giden Atlılar'ın kız kardeşleri, onlar için ne düşünür, ne hissederler? Annelerinin, babalarının duygularını pek çok defa okumak ya da dinlemek imkânını bir şekilde bulmuşuzdur. Erkek kardeşleri de ben az çok bilirim. Çoğu kere ne gülebilir, ne de ağlayabilirler. Hatta ne de sinelerinde sinsi sinsi yanan harı dışarıya hissettirebilirler.

Kız kardeşlere gelince; onları hemen hiç bilmiyorum. Ben kız kardeşlerimi hayal meyal hatırlıyorum. Henüz onları tanıyacak çağda değildim. Benden birkaç yaş küçük kız kardeşlerimin her ikisi de birer tomurcuk iken bizi bırakıp gitmişler. Rahmetli babam imkânsızlıktan onları hastaneye bile götürememiş. O zamanlar köylerde en hızlı ulaşım aracı at arabasıymış. Anacığımın o kız kardeşlerimi her hatırlayışında hala yüreği yanar, beyaz tülbendi her defasında ıslanır.

Bin bir çile ve fedakârlıkla yüzden fazla ülke de milyonlarca genci kucaklayan eğitim gönüllülerinden birisi de Özlem Hanım'ın çok sevdiği ağabeyi. Geçen gün, atını Afrika'nın kızgın çöllerinde koşturan ağabeyinin ardından yazdığı özlem dolu bir mektubu ulaştı elime.

Bir kız kardeşin dantela gibi göz nuruyla işlediği işte o satırlar;

"Gözümün nuru, canım ağabeyim!

Senden ayrılalı yıllar oldu. Hasretin bazen dayanılmaz bir hal alıyor. Çatlak toprağın imdadına yetişen yağmurlar gibi Allah'a ettiğimiz dualar, kor düşen sinelerimizi biraz olsun serinletiyor. Senin gibi bir ağabeye sahip olduğum için Rabbime hamd ediyorum. Seni çok özledim. Bir gaye uğruna uzaklarda olman duygularımın dilini bağlıyor ama yine de Rahmeti Sonsuz'a teslim oluyorum.

Şimdi sen çok uzaklarda olsan bile aslında içimizdesin. Hele güzel şeyler yaptığını, bir mum gibi etrafını aydınlattığını duydukça kendimizi sana daha yakın hissediyoruz.

Nasıl da geçiyor yıllar değil mi? Lise, üniversite... Şimdi sen sadece hayallerimizi süsleyen bir ağabey değil, hayallerimizi gerçekleştiren bir kahramansın.

Sen karşılaştığın bütün zorluklara rağmen, yüklenmiş olduğun misyonu götürme azim ve kararlılığı içinde, dünyanın ta bir ucunda, gönlün iman ve heyecanla dolu olarak, şefkat ve merhametle insanlığı kucaklıyor, onlara yararlı olabilmek için her türlü fedakârlığı yapmaya gayret gösteriyorsun.

Bir eylül akşamı, elinde karanfil, sevdalı yüreğinle gidiyordun. Ardında sensizliğin gözyaşları akıyordu. Sen gidiyordun ardına bile bakmadan...

Gözyaşları nedir bilir misin ağabey?

Gidiyordun...

Tatlı bir hüzün sarmıştı bedenleri. Acı

bir gülümseme vardı gül yüzünde. Acı bir ayrılık şarkısı mırıldanıyordun belki.

Sen gidiyordun çünkü çok onurlu bir görevin vardı yüklendiğin. Bir ateş parçası gibi düştün yollara.

Ve sen gittin...

O gün bu gün hasret çekmekte gönüller.

Yanan sinelerin dumanı özlem kokmakta. Vuslatı beklerken, ayrılık düştü bahta.

Çalmaz gönül telleri mızrapsız, kalpler buruk, dizler dermansız, damarlarda yanan hasret alevi; söndürmeye koşan var büyük ateşi.

Seni bekliyoruz ağabey, büyük bir özlemle. Dualarında bize de yer ver.

Allah yardımcınız olsun... Kardeşin Özlem

***

Özlem Hanım'ın Kenya'daki kardeşine yazdığı bu mektup gizemli bir dünyanın perdelerini aralıyor bizler için. O sevdadan atına binerek Afrika çöllerini bir ideal uğruna koşan kardeşi için; "seninle iftihar ediyoruz" diyor. Biz de kahraman kardeşleri için böyle ulvi duygular taşıyan bacılarımızla iftihar ediyoruz.

Kız kardeşi olmayan fakat gurbette mektup bekleyenler bu satırları kendilerine yazılmış kabul edebilirler. Ben öyle kabul ettim.

SİBİRYA SEMALARINDA BİR ÇIĞLIK

1992 Kışı...

Kazan, uçsuz bucaksız beyaz örtüye bürünmüştü.

Hepi-topu üç-beş kişi kar yağışı altında bir cenazeyi defnediyorlardı. Biraz sonra mezarın üzerinde topraktan küçük bir kümbet oluşmuştu.

Mezarlıkta yine hep o bildik görüntüler.

İçlerinde kumral saçlarının üzerine kalın, siyah bir şal örtmüş 35 yaşlarında bir kadın ayırt ediliyordu. Belli ki, uykusuzluk ve yorgunluktan ayakta zor duruyor, kızarmış gözlerinden kar tanelerinin hiç yalnız bırakmadığı yanaklarına sızan gözyaşını, siyah şalının ucuyla siliyordu. Az önce toprağa emanet ettiği sevgili babası, dini bütün bir Müslümandı. Ölenin arkasından Kur'an okunduğunu ondan işitmiş ve görmüştü ama kendisi, evet kendisi bütün bunlardan habersiz yetişmişti. Devlet eliyle yürütülen ateist eğitim, onu babasının dünyasından zorla koparmıştı. Lakin bu kopuşu hiç bugünkü kadar derinden hissetmemişti. "Babama bir Fatiha bile okuyamıyorum" düşüncesi, bir sancı gibi dolaştı içinde.

Bir vakitler, İslam'ın ilim, irfan merkezi olan koca şehir ne hale gelmişti. Bir meşale

ormanı gibi bütün bir bölgeye ışık saçarken şimdi kendisi bir tutam ışığa muhtaçtı. Müslümanların üçü-beşi zor bir araya geliyor, cenazelerini çoğu kere bir hoca bile bulamadan defnediyorlardı.

Kar yeniden azıtmış, küçük kümbet beyazlara bürünmüştü. O üç-beş kişi de mezarın başından birer ikişer koşar adımlarla dağılmıştı. Kadın, bir başına öylece kalakaldı babasının başında.

Açık düzlüklerden ak kayın ormanlarına doğru savrulan rüzgâr vahşi uğultular çıkarıyordu.

Tipiye tutulmuş yalnız bir kuğu gibiydi. Sevgili babasına sımsıcak gözyaşlarından başka gönderecek hiçbir şeyi olmadığına bir kere daha anladı. Boğazı düğümlenmişti. Hüznün ıslak bir bayrak gibi dalgalandığı çehresine soluk bir ağırlık çöküyordu bunları düşündükçe.

***

O geceyi Kazanda geçirdi. Kimsesiz kaldığı bu şehirde daha fazla durmak istemiyordu.

Ertesigün taksiciye, "Havaalanı, lütfen acele edelim" dediğini hatırladı yalnızca. Hatıraların yumağına bir minik kedi gibi sarılacaktı ki, arabanın bir virajı alırken kara saplandığını fark etti sarsıntıdan. Havaalanına güç bela yetiştiklerindeyse uçak çoktan kalkmıştı.

Sinirleri iyice gerilmişti.

Yapılacak bir şey yoktu. Yeni bir plan yapması gerekiyordu. Uzun görüşmeler sonucunda, önce Kuzey-Buz Denizin'e yakın bir şehre, oradan Buryat'a, Buryat'tan Yakutistan'a, oradan da Magadan'a

uçmaktan başka çaresinin olmadığını anladı.

Moskova'dan kalkacak olan ve ilk defa sefere konan uçağı Buryat'ın başkenti Ulanude'de yakalayacak olması, günün tesellisi gibiydi.

***

Bindiği uçak Buryat'ın başkenti Ulanude'ye vardığında yine yarım saat gecikmişti. Umutsuzluk içinde transfer bankosuna geldiğinde aktarma yapacağı uçağın henüz kalkmadığını öğrenerek sevindiyse de, görevliler, kapılar kapanmak üzere olduğu için uçağa alamayacaklarını söylediler. Bağırdı, çağırdı, ortalığı ayağa kaldırdı. Bu uçağa mutlaka binmeliydi.

Bundan sonrasını kalkmak üzere olan uçağın içindeki Saadettin Bey'den dinleyelim;

"Ulanude Havaalanı'nda bekleyen uçağın içindeyim. Yakutistan'a okul açmaya gidiyordum. Buralara ilk gelişimdi. Elimde ne bir adres var ne de kapısını çalacağım tanıdık birisi vardı. Yanımda boş duran tek koltuğun dışında uçak tıklım tıklım doluydu. Üzerimdeki elbiseler Sibirya soğuklarına göre olmadığı için tir tir titriyordum. Hosteslerden uçağın kapısını kapatmalarını bir kaç defa rica ettimse de nafile. Bir yolcu bekliyorlarmış. Buralarda uçağın içinde bir kaç saat beklendiği, bekleme salonlarında iki, üç gün sabahlandığı nadirattan değilmiş. Neyse ki, korkulan olmadı, az sonra nefes nefese bir kadın uçağa attı kendini ve o boş koltuğa yığıldı kaldı.

Ben de çantamdan küçük Kur'an'ımı

çıkarıp okumaya başladım. Biraz sonra kendine gelen kadın hayretle, eski bir tanıdığa bakar gibi bakıyordu bana. Yanımda Mihr Ali adında Rusça bilen bir arkadaşım vardı. Ona; "Neden bana dikkatle bakıyor? Sorar mısın?" dedim.

Meğer kadın, ne okuduğumu merak etmiş. Ben de "Kur'an okuyorum" deyince, kadının yüzünde bir sevinç dalgası geziniverdi.

Sonra kadın bilcümle hikâyesini bir bir anlatmaya başladı;

'Adım Emine, Kazan Türklerindenim. Bering Boğazı yakınlarındaki Magadan şehrinde matematik öğretmenliği yapıyorum. Kocam Hıristiyan. İki çocuğum var. Babam önceki gün vefat etti. Dindar bir insandı ama ben ne yazık ki dinimle ilgili hiçbir şey bilmiyorum. Bunu babamın mezarı başında daha bir derinden hissettim. Bir Fatiha bile okuyamadım babama. Bundan dolayı çok üzülüyordum. Şimdi sizi yerde ararken hiç ummadığım bir anda göklerde yanımda bulunca çok şaşırdım. Ne olur babama biraz Kur'an okuyabilir misiniz? Çünkü o Kur'an'ı çok okur, çok severdi.'

Kadın hem ağlıyor hem konuşuyordu. Çok duygulanmış -
tım.

Sibirya semalarında yükselen bu sessiz çığlık, yüreğimi dağ- lamıştı. Az önce soğuktan titreyen bedenimin alev alev yandığını hissettim. Hem ağlıyor, hem de Yasin okuyordum.

Ben Yasin'i bitirdikten sonra Emine Hanım, "Siz kimsiniz? Ne iş yapıyorsunuz

?" diye peş peşe sorular yöneltti. Aldığı cevaplar karşısında iyiden iyiye meraklandı. "Peki, şimdi nereye gidiyorsunuz?" diye üsteledi. Kadının bu yakın ilgisi karşısında şaşırmıştım. Sözü dolaştırmadan Yakutistan'a okul açmak için gidiyorum, buralara ilk gelişim, dedim.

Kadının artan ilgisi fark edilmeyecek gibi değildi. Şimdi de havaalanında bizi karşılayacak kimse olup olmadığını sordu.

Yok, dedim.

'Peki şehirde tanıdığınız kimse var mı?' diye sordu.

Cevap yine "Hayır" dı.

'Durun öyleyse' dedi, 'Cumhurbaşkanlığında eğitim işlerinden sorumlu hanım efendiyle Moskova'da aynı odada tam sekiz yıl çalışmışlığımız var. Ona bir mektup yazayım da, size yardımcı olsun' dedi.

İşte kadın mektubu yazmaya başlamıştı bile.

Tam üç saat süren bu sırlarla dolu yolculuk Yakutsk Havalaalanı'nda noktalandı. Emine Hanım üçüncü uçağına binmek için bizimle birlikte indi.

Vakit gece yarısı olmasına rağmen arkadaşını yanımızdan telefonla aradı ama bir türlü ulaşamadı. Bir taksi çağırttı ve ücretini de bütün itirazımıza karşın, ödedi.

İşte ayrılık vakti gelmişti.

Emine Hanım uçağına yöneldi, biz de otele.

Elimizdeki mektup yüreğimizi ısıtıyordu. Bu hiç kimseyi tanımadığımız şehrin bütün anahtarlarını kucağımıza döküyordu adeta. Kimdi bu uçağa son anda

yetişen kadın? Uçağı gerçekten kaçırmış mıydı? Yoksa tam da en çok muhtaç olduğumuz bir anda gelen bir muştu muydu?

Anlayamadık.

Bildiğimiz bir şey vardı o da ertesi gün saat tam dokuzda Emine Hanım'ın Cumhurbaşkanlığında çalışan arkadaşını bulup mektubu kendisine verdiğimizde; "A! Bizim Emine, siz nereden tanıyorsunuz onu" deyişiydi.

Bizimle özel işi gibi ilgilendi. Telefon edip gönderdiği milli eğitim bakan yardımcısı, sımsıcak bir çehreyle karşıladı bizi, üstelik bizi bekliyormuşçasına; "Türkiye'yi ve Turgut Özal'ı çok seviyorum. Türklerin Yakutistan'da okul açmalarından büyük mutluluk duyacağım, hayatımda hiç bir olaya bu kadar sevindiğimi hatırlamıyorum" dediğinde, Sibirya'da buzların çözülmeye başladığı, uçsuz bucaksız beyaz örtünün altından kardelenlerin cıvıltısının işitildiği malum oldu bize.

Dünyanın bu en soğuk bölgesinde sıcak kapılar açılıyordu yüzümüze.

Magadan'lı Eminelerin nefes nefese yığılacakları bir boş koltuk daima var olacak hayatımızda?"

AŞKA SON BAKIŞ

Kompartımanın kapısının açılmasıyla gözlerin, askerlerin kolundan tutarak içeri ittikleri genç kıza çevrilmesi bir oldu.

Saçı başı dağılmış, ağlamaktan gözleri kan çanağına dönmüş, hatta şuurunu yarı yarıya kaybetmişti. "Bak bakalım" diye gürledi sağındaki asker, "Bunların hangisi baban?"

Başını kaldırdı. İster istemez, gözlerini perdeleyen saçlarının arasından taradı içeriyi.

Köşede, cam kenarında oturan kirli sakallı ihtiyarla göz göze geldiklerinde ta derinlerden bir "Ah!" yükselip boğazına kadar yankılandı da; umutsuzca debelenip kuyunun içinde kaybolan sesler gibi kimse duymadan kayboldu. Sonra; "Yok" diyebildi kız, "bu kompartımanda da yok babam."

Solundaki asker iki büklüm olmuş kadının yüzüne diziyle vurduktan sonra "Gidelim" dedi yanındakine. Onlar kompartımandan çıkarken çaresiz bir babanın küllerinin havaya savrulduğunu kimseler göremeyecekti.

***

Kanuni'nin kızı Mihrimah Sultan'ın adına Sinan'ın yaptığı caminin avlusundaki iri çınarın yaprakları, bir güz alacasını eliyordu üstümüze.

Caminin geniş saçaklarına gölgeler abanıyordu.

Cemal Beyle, Güllü Hanım'ın aşka son bakış hikayesini Zafer Öğretmen anlatıyor ben not alıyordum.

"1995 yılıydı" diye sözlerine başlıyor Zafer Öğretmen. "Kadıköy'de bir üniversite hazırlık dershanesinde Türkçe öğretmenliği yapıyordum. O yaz Orta Asya'daki Türk okullarında okuyan öğrenciler Türkçelerini geliştirmek için Türkiye'ye gelmişlerdi. İlk derste;

"Arkadaşlar! Bu ilk derste hem tanışalım, hem de başımızdan geçen ilginç olayları konuşalım." dedim öğrencilere.

Talebeler sırayla kendilerini tanıtıyor, ardından da unutamadıkları bir hatırayı anlatıyorlardı.

Sıra Aydos'a gelmişti. Gayet sakindi. Usulca kalktı sıradan. Kesik kesik ifadelerle, zar zor duyulabilecek bir ses tonuyla başladı hikâyesini anlatmaya:

"Öğretmenim ben Ahıska Türklerindenim. Ailem Batum'un güzel ve şirin bir kasabasında yaşıyormuş. Mutlu bir hayatları varmış. Ama ne olduysa her şey 1944 yılının bir kasım gecesinde olmuş. Büyükannem Güllü Hanım ile büyük babam Cemal Bey daha üç aylık evli imişler. Birbirlerini ölesiye sevdiklerinden kasabada adları Ferhat ile Şirin'e çıkmış.

Büyükannem Güllü Hanım henüz on sekizinde, büyükbabam Cemal Bey de

yirmisindeymiş.

Büyükbabam Cemal Bey'in koynunda büyükannemin işlediği mendili, büyükannemin boynunda ise onun kolyesi varmış.

İlk sevdalarını, bir kayanın üzerinden Karadeniz'in hırçın dalgalarına bir cemre gibi bırakmışlar:

"Sen benim ay ışığımsın"

"Sen de benim gün ışığım."

1944 Kasım'ının soğuk bir kış gecesi...

Kasaba dondurucu soğuklarda titrerken gecenin sessizliğini askeri kamyonların gürültüsü bozmuş. Karanlığın derinlerinden uzanan farların ışıkları, kasabanın meydanını bir anda gündüze çevirmiş.

Gecenin 2'sinde evlerin kapılarını dipçiklimeye başlamış askerler.

Bir bir kırılmış kapılar. Eli silahlı askerler gecenin ayazı ile birlikte dalmışlar kırılan kapılardan içeri.

Sessizliğin koynundaki evlerden, feryatlar, figanlar yükselmeye başlamış.

Herkes on beş dakika içinde kamyonlara binmeliymiş. Almanlar çok yaklaşmışmış, Moskova'nın emriymiş, sınır boylarındaki cümle köyler boşaltılıyormuş, kendi güvenlikleri içinmiş bütün bunlar.

Velhasıl bu sinsice planı haklı gösterecek bütün mazeretler sıralanmış. Çocuklar uyandırılmış tatlı uykularından.

Genç, ihtiyar, hasta demeden gecenin ayazında bindirilmişler kamyonlara. Düne kadar nice güzelliğin çiçeklendiği köylerine gecenin karanlığında son kez bakmışlar buğulu gözlerle.

Kamyonlar gecenin bağrına açtığı yırtıcı hırıltılarla silkelemiş yığınları tren istasyonuna.

Vagonlara balık istifi doldurulan insanları nasıl bir sonun beklediği, kapıları dışardan tahtalarla çaprazlama çivilenirken anlaşılmış. Yanlarına ne yiyecek, ne de doğru dürüst giyecek alabilmişler.

Tren uçsuz bucaksız bozkırlarda günlerce yol almış. İnsanların kimi açlıktan, kimi korkudan, kimi soğuktan, kimisi de hastalıktan birer birer ölüyormuş. Ölenler umursamazca atılıyormuş trenin penceresinden. Sonsuz bozkırlar açık mezar olmuş binlerce insana. Her ölünün arkasından boğazlara düğümlenen çığlıklar, ağlamanın bile isyan sayıldığı bu vagonların ortak sesi olmuş.

Yaşlı annesi, büyükbabamın dizinde vermiş son nefesini. İnsanlar tuvalete bile bırakılmamış. Nice iffet abidesi kadınların öd torbaları patlamış hicabından. Ay ışığı ve gün ışığı, bu yolculuğun sonu olmadığını anlamış ve nöbetçilerin bir anlık dalgınlığını kollayarak el ele tutuşup atlamaya karar vermişler. Büyükbabam atlamış atlamasına ama büyükannemi son anda asker kolundan yakalamış.

Tren acı sirenini çalarken, 'Güllüüü!'çığlığı büyükannemin "gün ışığı" ndan duyduğu son söz olmuş.

Bitkin bedenine ardı ardına inen tekmeler, yumruklar geride bıraktığı ve belki de bir daha hiç göremeyeceği "gün ışığı"nın yüreğindeki acısından daha mı çok acıtıyormuş, hiç anlamamış. Kan revan içinde yere yığılıp kalmış. Kaçmaya

yeltenenlerin, bu halden ibret almaları için iki asker girmiş kollarına ve sürükleyerek bütün kompartımanları dolaştırmışlar.

Sürüklenerek dolaştırılırken, ayrı ayrı kompartımanlarda anne ve babasını görmesine rağmen onlara da zarar vermesinler diye "yok" demiş, tanıdığım hiç kimse yok.

Sonra dayaktan yarı baygın vaziyetteki babaannemi bir Rus subayı saçlarından tutup ayağa kaldırmış ve trenin duvarına dayayıp tabancasını çekmiş. Tam parmağını tetiğe götürürken bir anda yüzündeki nefret ifadesi değişmiş, ateş etmekten vazgeçip silahını indirmiş. Yanındaki askere dönüp "Sorun bakalım, elini neden karnına götürdü?" demiş. Tek umudu olan bebeğini koruma içgüdüsüyle dudaklarından dökülen "Hamileyim" sözü, büyükannem Güllü Hanım'ın hayatını kurtarmış.

Günler süren yolculuktan sonra insanları, ıssız yerlerde indirmeye başlamışlar. Soyadları tutanları, birbirlerini bulamasınlar diye özellikle aynı istasyonda indirmemişler. İstasyonun birinde bir grup inerken, vagon tahtalarının aralığından, annesinin indirildiğini görmüş büyükannem ve kalabalığın arasından ""anne!" diye inlemiş. Annesi, sesin geldiği vagona doğru koşmuşsa da, bir asker dipçiği durdurmuş onu. Bir diğer istasyonda da babasının indirildiğini fark etmiş yine "baba!" sesleri yankılanmış karla kaplı bozkırda.

Tren tam on yedi gün durmaksızın yol almış. Taşıdığı bedenlerin ağırlığı bir bir

azalırken aslında bir başka yük belini bükmüştür trenin.

Asrın acıları ve ayrılıkları, rayları da, vagonları da yormuştur. Nihayet bozkırın tam ortasında durmuş tren.

Son kalanlarla beraber büyükannem Güllü Hanım da indirilmiş.

Büyükannem, birkaç arkadaşıyla beraber bir Kazak köyüne yerleştiğinde henüz on sekiz yaşındaymış ve babama hamileymiş.

"Annesini, ölümün sıcak kollarından kurtaran babam İsrafil işte bu Kazak köyünde doğmuş. Birbirini sevgiyle tutan o iki el koparılalı tam yarım asır olmuş öğretmenim!

Biliyor musunuz öğretmenim! Babaannem Güllü Hanım hala, kocasına bir gün kavuşacağına inanır.

Evde ona ait boş duran bir sedir vardır. Sofraya boş bir kaşık hep onun için konulur. Kapımızın zili her çaldığında 'Cemal'im, gün ışığım geldi' diye koşar ümitle.

Kazakistan'da bir Türk okulunun açıldığını duyunca babama benim için; "Torunumu bu okula kaydettirmezsen sütümü helal etmem" dedi. Ortaokulu Kazakistan'daki Türk okulunda okudum. Büyükannem bu yaz Türkiye'ye geleceğimi duyunca çok sevindi. Cemal'imin orada olduğuna dair bir his var içimde, bir bak bakalım oğlum, bana ondan bir haber getir mutlaka" diye tembihledi beni.

'Ama burası yetmiş milyonluk bir ülke hocam, nasıl bulabilirim ki onu' diye bitirdi Aydos sözlerini.

Sınıftaki öğrenciler de ben de donmuş kalmıştım anlatılanlar karşısında.

Zafer öğretmenin sözlerine vapur düdükleri ve kırlangıç çığlıkları eşlik ediyor, gölgeler habire uzuyordu.

"Sonra?" dedim, sonra?

"Sonra müthiş bir şey oldu sınıfta" dedi Zafer öğretmen.

"O dakikaya kadar Aydos'un anlattıklarını nefes almadan dinleyen Mehmet heyecanla ayağa fırladı ve hocam; "Aydos'un anlattığı Cemal Bey benim dedemdir, o yaşıyor, yaşıyor öğretmenim, dedem Cemal Bey defalarca anlattı bize bunları.!" dedi.

Ben de, sınıf da ne yapacağımızı şaşırmıştık. Aydos'la Mehmet'in, meyve yüklü yeşil dallar gibi hasret ve özlemle bir birlerine sarılışı görülmeğe değerdi.

Dersten sonra Aydos'la Mehmet'in elinden tutarak Cemal Bey'in evinin yolunu tuttuk.

Kadıköy'de oturuyormuş Cemal Bey. Mehmet'in annesi Canan Hanım açtı kapıyı.

Cemal Bey sedirde oturuyordu. Toprağından koparıldığında yirmi yaşında olan bu çilekeş insanı yılların iyice yorduğu her halinden belliydi.

Aydos; "dede, dedeciğim!" diye kucağına atılınca, ne yapacağını şaşırdı Cemal Bey.

Sana yeni bir torun getirdim, dedim.

Cemal Bey gözlerine inanamıyordu. Öptü kokladı Aydos'u. "Ay Işığı'mın, Güllü'mün kokusu var bunda" dedi.

Elli yıl önce karlı bir günde bozkırda bir hüzün dalgası gibi akıp giden ölüm treninin

ayırdığı Güllü Hanım'ın hala yaşadığını torunundan öğrenince Cemal Bey'in bir an kalbi duracak diye korktuk.

Ben onları baş başa bırakıp ayrıldım.

Gerisini daha sonra Cemal Bey'in torunu Mehmet'ten dinlemiştim.

Ertesi gün ilk uçakla Kazakistan'a uçmuşlar.

Kazakistan'da, Aydos'un babası İsrafil Bey karşılamış.

Hava alnında çok duygulu anlar yaşanmış. Cemal Bey'le oğlu İsrafil'i bir birinden ayıramamışlar. Cemal Bey yol boyunca oğlu İsrafil'e yaşadıklarını anlatmış;

"Ölüm treninden kendimi bozkıra bıraktığımda sen annenin karındaydın. Birlikte atlayacağımıza söz vermiştik ama olmadı. Annen askerlerin elinden kurtulamadı. Bir anlık seni düşünmesi, tam elli yılımıza mal oldu. Sen ayırdın oğlum bizi, şimdi sen buluşturuyorsun.

Bin bir zorlukla Kars sınırından Türkiye'ye girdim. Oradan İstanbul'a geçtim. Gazetelerde ölüm trenindeki bütün yolcuların öldüğü yazıldı. Bizimkine yaşamak denmez oğul, ben hiç yaşamadım ki" demiş.

Eve geldiklerinde İsrafil Bey; "Anne! Babam geldi!" diye seslenmiş.

İçerden mecalsiz bir ses inler gibi:

"Bir ömür boyu beni hep babam geliyor diye aldattın oğul, ben yalan olduğunu bildiğim halde hep koştum, doğrulabilsem yine koşarım" derken karşısında Cemal'i, gün ışığı belirivermiş.

"Güllüm... Ay ışığım."

“Cemal’im, gün ışığım, geldin demek.”

El ele tutuşmuşlar, tıpkı trenden atlayacakları anda tutuştukları gibi.

Cemal Bey;

“Ay ışığım! Neden atlamadın? Neden bıraktın elimi? Neden bitmez tükenmez acılara savurdun beni?” diyerek, koynundan ismi yazılı işlemeli mendilini çıkarmış ve “Senin kokun var diye bir ömür boyu sakladım, bir ömür boyu kokladım bunu. Sensiz gecelerin gözyaşlarını biriktirdim bu mendilde” demiş.

“Atlayamadım Gün ışığım atlayamadım, bebeğimiz geldi aklıma. O bir saniye, yarım asırlık hicran ateşimizin kıvılcımı oldu.”

“Olsun, seni bir kere daha gördüm ya, ölsem de gözlerim açık gitmez gayrı.” demiş Güllü Hanım hasta yatağında.

Güllü Hanım, o çakır o güzel gözleri ile uzun uzun bakmış gün ışığına, Cemal’ine. Solgun yüzü, hafifçe gülümsemiş.

Cemal Bey “Karadeniz kıyısındaki o kayanın üzerine oturduğumuzda da böyle bakmıştın Ay ışığım”, demiş.

Bu bakışlar Güllü Hanım’ın son bakışları olmuş, aşka son bakışları...

Sonra o güzel gözler yavaş yavaş kapanmış ve Cemal Bey’in çığlığı yankılanmış evin duvarlarında;

“Ay ışığııım!”

Güllü Hanım’ın sıkı sıkıya yumduğu avucunu açmışlar. Cemal Bey’in yadigârı olan altın kolyeyi görmüşler”

Zafer öğretmenle vedalaşıp ayrıldığımızda, gün de İstanbul’a vedaya hazırlanıyordu.

Üsküdar’ın minarelerinden yükselen

akşam ezanları bir günün daha bitimini haber veriyordu.

TOMURCUĞU DALINDA VURDULAR

Gece bir kâbus gibi çöktü şehrin üstüne.

Kafkasların soğuğundan, bombaların seslerinden sinmişti şehir.

Ardı arkası kesilmeyen bomba seslerinin her bir aydınlığında birkaç ocak daha karanlığa gömülüyordu.

Fatih Bey eşi Hümeyra Hanımla birlikte bir kaç gün önce gelmişti bu şehre. Yirmi günlük evliydiler. Fatih Bey bir Türk okulunda Türkçe derslerine giriyordu.

"Camlar ha şimdi, ha birazdan yere inecek ve biz soğuktan donacağız" diye endişe içindeydiler. Uyumak bir yana, sakin bir şekil de bile beklemenin mümkün olmadığı bu anlarda, korku dolu bir bekleyişin içine girmişlerdi.

Şehir, top sesleriyle sarsılıyordu.

Sesler gittikçe yaklaşmaktaydı. Fatih Bey, "Sokağın başına kadar geldiler" diyebildi.

Karanlık odanın içinde temkinli adımlarla pencereye doğru yanaştı, başını usulca karanlık sokağa doğru uzattı.

Mermilerin havada çizdiği aydınlık kavislerden başka bir şey görünmüyordu.

Sokakta in cin yoktu.

Şehirde ışıklar çoktan sönmüştü. Ara sıra etrafı birkaç saniyeliğine aydınlatan patlamalar, yalancı aydınlıklar gibi kaybolup gidiyordu. Oturdukları binadaki dairelerin çoğu uzun zamandan beri karanlığa gömülmüşlerdi.

"Etrafta kimsecikler yok galiba, zaten olsalar da döner giderler!" diye hanımına teselli vermeye çalışıyordu ama bu teselliye kendisi de inanmıyordu.

Karanlıkta, çevrelerinde olup bitenleri algılamaya çalışan gözbebekleri, iyice irileşmişti. Kısa süren aydınlık anlarında, eşinin gözlerini yakalamaya çalışan Fatih Bey derin duygular içindeydi. Mum ışığı yakmaları bile çok tehlikeliydi.

Buraları çok daha iyi bilen yeni dostları, "Çarşıda bol miktarda silah satılıyor, alsanız iyi olur" dediklerinde, "Biz buraya silah değil, kalem kullanmaya geldik." demişlerdi.

"Keşke onları dinleseydim ama nereden bilebilirdim başımıza ansızın bunların geleceğini" diye geçirdi içinden.

Hanımına; "Acaba seni getirmese miydim?" dedi. Eşinin "Sen olmadıktan sonra ben yaşasam ne çıkar!" cevabı karşısında gözleri buğulandı.

Aklından garip duygular geçmeye başladı. Eşine hisset- tirmemeye özen gösteriyordu ama aklına gelenlere de engel olamıyordu. "Askerler, biraz sonra kapımıza dayanacaklar, kırıp içeri girecekler, bizi ajan sanacaklar, ya esir kampına ya sürgüne gönderirler, ya da beynimize bir kurşun sıkarlar !"

Bu düşünceler içinde bocalarken eşi

kısık sesle sordu:

"Ne yapacağız?"

Susuyordu... Sadece susuyordu... Bir cevabı yoktu.

***

Sabahın ilk ışıklarıyla komut almışçasına aniden kesilen silah sesleri, yerini ölüm sessizliğine bırakmıştı. İkisi de hayatlarının en karanlık ve en uzun gecesini geçirmişlerdi. Bitkin bedenleri oldukları yerde uykunun kollarına bırakıverdi kendini.

Uyumak, kurtulmaya yetmedi bu sıkıntılı dakikalardan. Gece sabaha kadar yaşadığı sıkıntıların daha fazlasını, iki saatlik uykusunda yaşadı. Tanklar üstüne üstüne geliyor, uçaklar bomba yağdırıyordu. Rüyasında, hanımının elinden tutmuş bu şehirden kaçıyorlardı. Kan-ter içinde uyandı. "Hayırdır inşallah" dedi. Rüyada bile olsa buradan ayrılmayı hazmedemedi.

Fatih Bey, okulun pansiyonunda kalan bekar öğretmen arkadaşlarını ve öğrencileri merak etti. Hanımını usulca uyandırdı ve "Ben okula gidip geleyim, sen kapıyı hiç kimseye açma!" diye tembihledi.

Pencereden evin önündeki arabasına baktı, yerinde duruyordu ama koca bir toz bulutu gelip arabanın üzerini bürümüştü.

Sokağa indi. Sokaklar bomboştu. Bazı evlerin camlarında, korkulu gözlerle olup bitenleri anlamaya çalışan birkaç kadın gördü.

Üç yüz bin nüfuslu koca şehrin caddelerinde, yaşlı birkaç insanın dışında kimsecikler yoktu.

Okula vardığında arkadaşlarının hepsini derin düşünceler içinde buldu.

Biraz sonra okul müdürü Kerameddin Bey de geldi. Arabaya binip şehri keşif gezisine çıktılar. Birkaç nöbetçi askerden başka ortalıkta hiç kimsecikler yoktu.

Çevredeki binaların duvarları top mermilerine karşı koyamamıştı. Daha dün insanların huzur içinde alışverişlerini yaptıkları mağazalar tanınmaz hale gelmiş, birer enkaz yığınına dönmüştü.

Yanan arabalar, troleybüsler, otobüsler ve tankların, kâğıt gibi parçalanmış olması, geceki çatışmanın şiddetini gösteriyordu.

Bütün halinde bir cesede rastlamak mümkün değildi.

Üzgün ve düşünceli bir şekilde okula geri döndüler. Gördükleri manzaradan dehşete kapılmışlardı.

Arkadaşlarını topladılar. Durum değerlendirmesi yaptılar. Öğrencilerini bırakıp gitmeyeceklerdi. Kararları kesindi.

Müdür Bey, Fatih Öğretmen'e dönerek, "Sen de eşini bize bırak da ikisi birlikte kalsınlar" dedi.

Fatih Öğretmen eşini almak için eve geldiğinde, Rana Hanımı ve oğlu Mahirbek'i kapılarının önünde buldu.

"Korkmuşsunuzdur, diye geldim. Biraz da yemek getirdim" dedi Rana Hanım.

"Niye zahmet ediyorsunuz? Hep sizin yemeğinizi yiyoruz" dedi Fatih Bey.

Mahirbek, Fatih Öğretmen'in görev yaptığı Türk lisesinde okuyordu. Öğretmenini çok seviyordu.

Okula bu sene başlamıştı. Sert ve siyah saçlarının döküldüğü ışıltılı yüzünü iri ve

çakır gözleri süslüyor, o sevimli ve masum duruşu, dalında yaprakları henüz yeni kıpırdayan bir tomurcuğa benziyordu.

Mahirbek;

"Öğretmenim! Sizler bizim için buralara geldiniz ama çatışmaların ardı arkası kesilmeyen bu şehirde size bir şey olur diye annemle ben çok korkuyoruz" dedi.

Fatih Bey, Hümeyra Hanımla Rânâ Hanımı okul müdürünün evine bırakıp, Mahirbek'i de yanına alarak okula geri geldiğinde bir de baktı ki, anne- babaları, okulda yatılı kalan çocuklarını ellerinden tutmuş götürüyorlar.

Okul kısa zamanda boşaldı ve ve derin bir sessizliğe gömüldü.

Coşkulu çocuk seslerinin dolaştığı okul koridorlarında hüzün dalgaları dolaşmaya başladı.

Çiçekler açmadan solmuştu.

Kırağı vurmuştu güz güllerini. Zemherinin ayazında yanmıştı yapraklar.Tomurcuklar dalında kurumuştu.

Bir öğretmene boş bir okula gidip gelmekten daha zor ne olabilirdi ki...

Türkiye'deki ailelerine güç bela ulaşıp güvenli bir yerde olduklarını bildirdiler.

Elbet güzel günler gelecek diye düşündüler, kalmalıydılar.

Kendi güvenliklerini sağlayabilmek için okulun bodrumunu temizleyerek sığınak yaptılar.

Geceleri, eşleri ile birlikte bu sığınakta kalmaya başladılar.

Sığınağın tek çocuğu bir yaşını bile doldurmamış olan müdür beyin oğlu

Celaleddin'di. Korkusundan annesinin kucağına yapışık bir halde duruyordu.

Zamanın akrep ve yelkovanı yine göç vaktinin tik taklarını vuruyordu.

Yollar göç yükünü bir kez daha sırtlanmıştı.

Bu masum şehirdeki hareketliliğin adı göçtü. İnsanlar en lüzumlu birkaç eşyalarını alıp, yollara düşüyorlardı.

Yakın köy ve şehirlerde akrabası olanlar daha şanslıydı. Diğerleri için istikamet karlarla kaplı dağlardı. Ölü ya da diri, herkesi kucaklamaya and içmiş, buz gibi dağlar...

Şehir neredeyse tamamen boşalmıştı. Çarşıdaki kalabalık ve caddelerdeki hareketlilik günden güne azalıyordu.

Mağazalar birer ikişer kepenklerini indiriyordu. Yabancı gazeteciler en sıcak haberleri servis edebilme telaşındaydılar.

***

Meğer bütün bu olup bitenler büyük kıyametin öncüleriymiş. Fatih Bey bir gün para bozdurmak için şehirde çalışan bir kaç iş yerinden biri olan harabe halindeki döviz bürosuna uğramıştı.

Saçlarını tepesinde bir kukuleta yapmış tombul kadın eliyle bir çırpıda saydığı paraları tam uzatmıştı ki, büyük bir gürültü koptu.

Yer gök sarsılmaya başladı. Sirenler çalıyor, insanlar, arabalar büyük bir hızla sokaklardan kaçışıyorlardı.

Koşarak okula vardığında, bahçede arkadaşlarının toplandığını gördü. Gürültüler artarak yaklaşıyordu. Artık dayanılmaz hale gelen gürültülerin

arasında, başlarını gökyüzüne kaldırdıklarında, savaş uçaklarının okula doğru geldiğini gördüler.

Avına doğru sinsice alçalan akbabalar gibi süzülen uçaklar, bombaları art ardına bırakmaya başladılar.

Az sonra karşı yönden gelen uçaklar da pike yaparak bombalarını aynı şekilde boşalttılar.

Okullarının çok yakınındaki havaalanına aralıksız bombalar yağıyordu.

Canlı yayında savaş değildi bu, canlı bir savaşın ta kendisiydi ve onlar da bu savaşın tam ortasındaydılar.

Yarım saat sonra siyah ve zehirli bir duman bulutu şehrin üstünü kapladı.

O kara bulutlar, insanların taze umutlarını alıp götürdü. Güneş bu karanlık şehri aydınlatamıyordu artık.

Gürültülerle sağır hale gelen şehrin dünya ile bağlantısı da kesilmişti.

Karartma geceleri gibi, sığınakta bile mum ışığı ile duruyorlardı.

Sular kesilmiş, şartlar alabildiğine ağırlaşmıştı.

Gece ilerleyince yine uçak gürültüleri başladı. Bomba yağacak diye beklerken, aydınlatma fişekleriyle şehir, gündüze döndü. Bütün gün şehri bombalayanlar, şimdi şehirde ne olup bittiğini öğreniyorlardı.

Her gürültü koptuğunda, küçük Celaleddin korkusundan annesinin kucağına kapanıyordu.

Rânâ Hanım, bütün sıkıntılara rağmen her gün okula yemek getiriyor, her geldiğinde de Türk öğretmenlere:

“Ne olur gidin buralardan, şehirde kimsecikler kalmadı. Sonu yok bu bekleyişin.” diyordu.

Rana Hanım oralıydı. Kırk yaşlarındaydı. Emredici bakışları vardı ama yüreği sevgi dolu bir kadındı. Türk öğretmenleri de çok seviyordu.

Sığınakta, bir süreliğine de olsa buralardan ayrılma fikri atıldı ortaya. Eşlerini memleketlerine götürüp buralarda biraz
daha rahat hareket edebilme düşüncesi hepsine cazip gelmişti. Başlangıçta bu fikre şiddetle karşı çıkan hanımlar, daha fazla direnemediler.

Geri dönmek üzere de olsa, ayrılık kararı almak kolay olmadı ama başka çareleri de yoktu.

Bir iki günden beri Rana Hanım da gelmiyordu. Yabancı oldukları için onlar da gidemiyorlardı. Sokaklarda yürümek son derece tehlikeliydi.

O gece aniden karar verdiler. Sınır şehrine gidip savaşın sona ermesini bekleyeceklerdi.

Günlerden beri ne elektrik vardı, ne de sular akıyordu. Stokları da bitmek üzereydi.

Fatih Öğretmen’in evinde fazla eşyası yoktu. Tek bir odada perde vardı. Diğer odaların pencerelerini gazete kâğıdı ile kapatmışlardı.

Savaşan tarafların ileri gelenlerinin çocukları Türk Lisesinde okuyordu.

Savaş, güllerin büyümesini beklemedi.

Barışın gülleri olacaktı bu çocuklar.

Olmadı.

Bahara erişemeyen güz gülleri gibi karlı dağlara savruldular.

***

Elleriyle inşa ettikleri okullarıyla vedalaşmak kolay olmadı. Ne emekler vermişlerdi. Boya badana yapmışlardı günlerce. Ellerinin değmediği bir yer yok gibiydi bu okulda.

Sıra okulun kapısını kilitlemeye geldi. Koca kapı, kaderine isyan eder gibi önce kapanmadı. Zorladılar, sonra garip bir sesle kapandı.

Çığlık atar gibiydi.

Kapının kolu belki her sabah besmele ile kendine dokunan bu mübarek elleri bir daha ne zaman hissedecekti kim bilir. Anahtar deliğine sokulan demir parçası da zorlandı. Güçlükle tur attı etrafında. Kulakların duyduğu bu kilit sesi, gerçekte hangi kapının kapandığına işaret ediyordu.

Dönüp dönüp baktılar buğulu gözlerle okullarına. Ne hayallerle koşup gelmişlerdi buralara. Güçleri yetmemişti savaşı durdurmaya.

Okulun emektar sadık köpeği sessizce yatıyordu okulun önünde.

Büyük umutlarla geldikleri bu koca şehirden ayrılıyorlardı...

Askerler, sivillerin çıkmasına bir şey demiyorlardı.

Şehrin dışında siper kazan askerler, beyaz kamuflaj elbiseleriyle kefenleriyle gezen canlı cenazeleri andırıyordu.

Şehirden biraz uzaklaşmışlardı ki, bir kadının çocuğu ile beraber karların üstünde yürüdüğünü gördüler. Biraz

yaklaşınca Rana Hanım'la oğlu Mahirbek olduğunu fark ettiler.

Soğuk, yolların üzerini buzdan bir tabaka ile kaplamıştı. Arabadan indiler. Fatih Öğretmen:

"Nereye gidiyorsunuz?" dedi. Boynunu büken kadın çaresizce ellerini kaldırdı:

"Evimiz bombalandı, gidecek yerimiz de yok" dedi, titrek bir sesle.

Bütün eşyalarını sığdırmaya çalıştığı naylon poşete sarılarak: "Şu dağın arkasındaki köyde akrabalarımızı bulmaya çalışacağız." dedi.

Bulundukları yer çok tehlikeliydi. Geçecekleri yollar da.

Pek çok iyiliklerini gördükleri Rana Hanım'ın çaresizliğine çok üzüldüler. Ama ne yapabilirlerdi. Bir anda" Mahirbek'i götürüp Türkiye'de okutalım" deyiverdi Fatih Öğretmen.

Rana Hanım hiç tereddüt etmeden eliyle tuttuğu oğlunu ileri doğru iterek; "Alın!" dedi ve başladı hıçkırmaya.

"Hiç değilse Mahirbek'im kurtulsun buralardan. Onun yaşamasını onun okumasını istiyorum. Ben yüreğime taş basarım."

Mahirbek sarıldı anasına : "Ben seni buralarda bırakamam anacığım!"

"Git oğlum, bari sen hayatını kurtar, ben başımın çaresine bakarım, akrabalarımızı köyde bulurum."

Rana Hanım son defa şefkatle baktı sürmeli meleğinin gözlerine.

Son defa ana oğul sarıldılar birbirine. Anasının sıcaklığını hissetti yüreğinde. Bu sıcaklığa her zaman ihtiyacım olacak diye

düşündü.

Vedalaştılar...

Arabanın arka camından gözden kaybolunca kadar yaşlı gözlerle baktı anasına Mahirbek.

Kadın elinde naylon poşetle, buzdan bir heykel gibi dikildi kaldı yolun ortasında. Hiç bir şey umurunda değildi. Güzel gözlü ceylanının arkasından, araba gözden kaybolunca kadar öylece baktı. Bütün tabiat üşüyordu ama onun içi yanıyordu.

Fatih Öğretmen ve arkadaşları yol boyunca birçok tankı geçerek bitişik şehre vardılar.

Sadece okulun bulunduğu şehirde oturma izinleri olduğu için, sınırdan kaçak çıkacaklardı.

İşi, sınırdan insan kaçırmak olan suratı çiçek bozuğu, kısa boylu, başında kasketi, hırpani kılıklı bir adamla anlaştılar.

Adam, eşyalar için bir araba kiralamıştı. Araba ne kağnıya benziyordu, ne de at arabasına ama bir at tarafından çekiliyordu.

Gece yarısını geçince düştüler yola.

Her taraf zifiri karanlıktı. Etraftaki ağaçlar silahlı askerler gibi görünüyordu. Rehberden de iyice işkillenmişlerdi.

Hiç birinin ağzını bıçak açmıyordu. Yol boyunca hep sustular. Konuşmak son derece tehlikeliydi. Kimsenin konuşmaya mecali de yoktu.

Adam önde, kadınlar ve çocuk arabadaydılar.

Yollarını her an silahlı askerler kesebilirdi.

Mart ayı idi. Kafkasların soğuğu

üşütmüyor, yakıyordu. Güç bela sınırdaki ırmağa gelmişlerdi.

Irmağın derinliğini sordular adama. Adam tabii bir şekil de:

"Korkmayın, en derin yeri boğazınızı bile geçmez!" demez mi? Paçalarını sıvayarak daldılar nehre.

At, bir anda nehrin tam ortasında duruverdi. Adamın zorlamasıyla, at aniden yürüyünce müdür bey zamanında tutmasaydı eşi Hacer Hanım, az kalsın kucağındaki küçük Celaleddin'le nehre yuvarlanıyordu.

Üstleri başları çamurlu sulara bulanmıştı. Irmak, askerler ve gece, müttefik düşman güçler gibiydi.

Her adım atışta nasıl bir felaketle karşılaşacakları belli değildi.

Irmakta boğulmak ya da sınır askerlerine yakalanmak işten bile değildi.

En büyük duaları, Celaleddin'in ağlamamasıydı.

Nihayet bata çıka nehri geçtiler. Artık güvenli ve özgür topraklardaydılar. Uzaktan sınır köyünün ışıkları göründü.

Evlerin bacalarından tüten dumanlar ısıtıyordu içlerini.

Son defa dönüp baktılar ırmağın öte yakasına.

Hicret ettikleri bu topraklardan ayrılıyor olmanın hicranıyla baktılar.

Gecenin karanlığında bir karaltının nehre doğru koştuğunu fark ettiler.

Nehre girmesiyle çıkması bir oldu karaltının. Nehrin karşı kıyısında karların üzerinde bir hayalet gibi koşmaya başladı.

Kapkara bir sayfa gibi duran geceyi

yırtmaya çalışan “Anaaaa geliyorum !” sesleri yankılandı.

Mahirbek’in sesiydi bu.

Anasının sıcacık sinesine kavuşmayı arzulamıştı, bu arzusunu bir aşkla haykırmıştı geceye ama bu sesi sadece gece değildi duyan.

Biraz sonra gecenin bağrını delen kurşun sesleri yankılandı.

Ve tomurcuğu dalında vurdular.

KRIZANTEM ÇIÇEĞI

O gün eve biraz erken gelmiştim.

Ekranda yine bir şehit cenazesi...

Şehit, son örtüsüne bürünmüş kalabalığın arasından yapayalnız ilerliyor.

Guruba koşan bir kızıl küheylan gibi Hakk'a yürüyor.

Analar, gelinler tabuta sarılmış, bırakmıyorlar.

Kalabalığın elinden almak istercesine, "Götürmeyin onu!" diye yalvarıyorlar.

Acılar sessizce sızıyor kalabalığın arasına.

Baharda bir taze yaprak düşüyor cami avlusundaki koca çınardan.

Ananın kanayan yüreği daha fazla dayanamıyor ve o da yı- kılıveriyor bir çınar gibi olduğu yere.

Şehidin masum çocukları henüz hiçbir şeyin farkında değil, çakır gözleriyle olup biteni anlamaya çalışıyorlar.

Perişan gencecik bir kadın takılıyor gözüme, belli ki şehidin eşi. Bitkin bedenini bırakıyor son defa, şehidinin kan kızıl kollarına. Gözyaşları kırmızılaşarak sızıyor tahtaların arasından.

Şehidin örtüsü, al bir tülbent gibi süzüyor can yoldaşının saf ve berrak gözyaşlarını.

İnce ve zarif gelin, hiç uyanmak istemediği kızıl bir rüyada şehidiyle beraber yürüyor.

Bir alevi öper gibi dudaklarını al bayrağa dokunduruyorlar.

Bu sevgiliye son busedir.

Bir buse uğruna feda olan şehitleri, ay-yıldızlı bayrağa sarılmış anaların, taze gelinlerin perişan halini gördükçe hep krizantem çiçeğinin hüzünlü hikayesi düşer hatırıma.

Küçük ve şirin bir kasabada, Ante isminde soylu ve güzel bir kız yaşarmış...

Bir güzel bahar sabahı bahçeye çıktığında, bir gencin çiçekler arasında dolaştığını görür.

Genç, krizantem çiçeğinin önünde durur.

Eğilir ve yüreğindeki bütün sevgisiyle dudaklarını dokundurur. Ante çiçekleri kendi gibi seven bu gence bir anda sevdalanır. Ne yazık ki genç geldiği gibi ansızın kaybolur.

Sevda ateşi yakar Ante'yi. Aleve atılmış taze bir gül gibi yanar. Gencin öptüğü krizantem çiçeğinin yanına gider, gencin az önce durduğu yerde durur ve eğilerek onun öptüğü yerden öper.

Gencin busesinin sıcaklığı hala durmaktadır.

Ante utanır, yanakları al al kızarır. Bu haliyle o kadar güzel olur ki, krizantem çiçeği onun güzelliğini kıskanır.

Antenin dudaklarından bütün kanını bitinceye kadar emer. Yapraklarından başlayarak kırmızılaşır krizantem...

Ortasına geldiğinde Ante'nin kanı biter ve krizantem çiçeğinin ortası sarı kalır.

Canını bir buse uğruna feda eden Ante, krizantem çiçeğinin altına gömülür.

Yaptığına pişman olan krizantem her bahar bir sürü tomurcuk açar ve Ante'nin üzerine yapraklar dökerek onun yeniden dirileceğine inanır.

Ay yıldızlı bayrağımız, krizantem çiçeği gibi gelir bana.

Nice yiğitler bir buse uğruna feda etmiştir canlarını ona.

Ante'nin vücudundaki kanını, içine çektikçe kırmızılaşan bir krizantem çiçeği gibidir al bayrağımız.

Ante gibi, nice kınalı kuzular kanlarını Gök bahçemiz de açan bu sevdalı çiçek için vermiştir.

O sarılır da, öper şehidin sımsıcak dudaklarından.

O buseyle yeniden dalgalanır, yeniden canlanır özgürlük çiçeğimiz.

O buseyle yeniden dirilir şehitlerimiz.

Abanır şehidin üzerine de kimselere vermez onu. Kıskanır onu anasından, babasından, nazlı yârinden bile. Şehit, o bayrak için terk etmiştir her şeyini.

Onun için akıtmıştır kanını, onun için vermiştir canını. Kansızlıktan solgunlaşan bedenine kan verir kırmızılığından.

Ben bayrağımızı Krizantem çiçeğine benzetiyorum.

Kaç kendine sevdalı gencin dudağından içine çekmiştir kanlarını.

Nice analar kınalayıp yollamıştır, onun uğruna gencecik yiğitlerini, nice gençler dul bırakmıştır taze gelinlerini.

Bizim insanımız kadar ülkesini, bayrağını seven ikinci bir millet var mıdır? Bilmiyorum.

Vatan yoluna, kınalanır nice yiğitler.

Bayrak uğruna kanlarını sebil eder nice civanlar.

O hep özgürce dalgalanır.

Gandi'nin dediği gibi; "Kahraman Anadolu insanı, ipi kendi bükmüş, kendi eğirmiş, kendi dokumuş, kendi giymiştir.

Gönlünü herkese, elini de sadece Allaha açmıştır.

Bu fakir ve çaresiz millet akıl almaz bir fedakârlık örneği sergilemiştir.

Yolum ne zaman Bilecik İstasyonu'na düşse; al bayrak özgürce dalgalansın diye kocasının, kardeşinin ve iki ciğer paresinin ardından, son evladını da cepheye yollayan adını bile bilmeğimiz Aslan köylü ananın, oğlu Hüseyin'e söylediği sözler çınlar kulağımda.

Yer Bilecik istasyonu...

Tren pencerelerinin önü ana-baba günüdür.

Rüzgar, trenin dumanında savurur yüreklerdeki hasreti.

Babalar, annelerinin omuzlarından yavrularını alarak son defa öpüp koklar.

Taze gelinler, kocalarını gözyaşlarıyla teselli eder.

Akşamın alaca karanlığında beyaz yaşmaklı bir ana belirir. Hafif kamburlaşmış belini duvara dayamış, vatanı gibi derin düşüncelerin kuşatması altındadır.

Kırışıklılar derin çizgiler oluşturmuştur mübarek yüzünde.

Bir komutan yaşlı anayı uzaktan fark eder ve yanına yaklaşır; "Ana ne bekliyorsun burada ?"

“Hüseyin’imi bekliyorum, onu cepheye uğurluyorum”

“Oğlunu görmek ister misin anacığım?”

“İstemem mi komutan bey yavrum”

Aslan Köylü Hüseyin biraz sonra koşarak gelir. Önce komutanına selam durur, sonra da anasının elini öperek; “Buyur anacığım!” der.

“Hüseyin’im, yavrum benim! Babanı Dömeteke’de, dayını Şıpka’da, iki ağabeyini de Çanakkale’de şehit verdim. Sen benim son can yongamsın, sen de dönmezsen anan ömrünü yapayalnız geçirecek. Tarlayı bu yaşlı anan sürecek, ekini kendi ekecek ama olsun, ben bunlara da katlanırım.”

Belini hafifçe doğrultarak;

“Git oğlum git! Minareler ezansız, camiler Kur’ansız, vatan bayraksız kalacaksa seni de istemiyorum, sen de git Hüseyin’im!”.

Bilecik İstasyonuna her uğradığımda, akşamın alaca karanlığında Aslan Köylü yiğit Hüseyin’i anasının mübarek elini öperken hayal ederim.

Ante gibi bir buse uğruna can veren o Önden Giden Atlılar, o trenlere binip gittiler ve bir daha dönmediler.

Notes

[←1]

Aslanlar pençemden inim inim inler ve kaçarken, şu feleğe bak ki bir gözleri ahu beni ne hallere düşürdü.

[←2] “Vallahi Allah! Seni bize üstün kılmıştır” (Yusuf Suresi).